

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

16 maart 1999

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MIDDAGVERGADERING

DECRETEN EN RESOLUTIE ZORGVERZEKERING

DECREET LEERLINGENRADEN IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

DECREET SUBSIDIËRING STUDENTEN- EN LEERLINGENKOEPELVERENIGINGEN

RESOLUTIE KERNWAPENVRIJ VLAANDEREN

RESOLUTIE MILIEUBELEIDSOVEREENKOMST AFGEDANKTE VOERTUIGEN

Inhoud

Nr. 41

Dinsdag 16 maart 1999
Middagvergadering

Bericht van verhindering	1
Samenstelling van de commissies, een advies- en overlegcomité en een werkgroep	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	1
Voorstel van decreet van de heer Guy Swennen en mevrouw Sonja Becq c.s. houdende de organisatie van de zorgverzekering – 1239 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 9	
Voorstel van decreet van mevrouw Yolande Avontroodt en de heren André Denys, Dirk Van Mechelen en Etienne De Groot houdende invoering van een zorgverzekering voor zorgbehoevenden – 1281 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel van resolutie van mevrouw Yolande Avontroodt, de heer Etienne De Groot en mevrouw Patricia Ceysens betreffende de afhankelijkheidsverzekering – 531 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	1
Spreker : de heer Marc Olivier, verslaggever en mevrouw Patricia Ceysens, verslaggever	
Voorstel van resolutie van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en de heren Jef Sleenckx en Johan Sauwens betreffende een kernwapenvrij Vlaanderen – 1226 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2	
Bespreking	8
Voorstel van decreet van de heer Guy Swennen en mevrouw Sonja Becq c.s. houdende de organisatie van de zorgverzekering – 1239 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 9	
Voorstel van decreet van mevrouw Yolande Avontroodt en de heren André Denys, Dirk Van Mechelen en Etienne De Groot houdende invoering van een zorgverzekering voor zorgbehoevenden – 1281 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel van resolutie van mevrouw Yolande Avontroodt, de heer Etienne De Groot en mevrouw Patricia Ceysens betreffende de afhankelijkheidsverzekering – 531 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking (Voortzetting)	9
Sprekers : mevrouw Sonja Becq, mevrouw Yolande Avontroodt, de heren Guy Swennen, Ludo Sannen, Jos Stassen, Felix Strackx en Bart Vandendriessche, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Etienne Van Vaerenbergh, Jean-Marie Bogaert, André Denys, minister Wivina Demeester-De Meyer en minister Luc Martens	
Artikelsgewijze bespreking	34
Voorstel van decreet van mevrouw Marleen Vanderpoorten, mevrouw Sonja Becq en de heren Gilbert Vanleenhove, André Van Nieuwkerke, Kris Van Dijck en Ludo Sannen houdende de leerlingengraden in het secundair onderwijs – 1277 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel van decreet van de heer Gilbert Vanleenhove, mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heren René Swinnen, Chris Vandebroeke en Ludo Sannen houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen – 1278 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 3	
Algemene bespreking	40
Sprekers : de heren André Van Nieuwkerke, Gilbert Vanleenhove, mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heren Kris Van Dijck en Ludo Sannen en minister Eddy Baldewijns	

<p>Voorstel van decreet van mevrouw Marleen Vanderpoorten, mevrouw Sonja Becq en de heren Gilbert Vanleenhove, André Van Nieuwerkerke, Kris Van Dijk en Ludo Sannen houdende de leerlingerraden in het secundair onderwijs – 1277 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2 Artikelsgewijze bespreking</p>	47
<p>Voorstel van decreet van de heer Gilbert Vanleenhove, mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heren René Swinnen, Chris Vandenbroeke en Ludo Sannen houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen – 1278 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 3 Artikelsgewijze bespreking</p>	48
<p>Voorstel van resolutie van de heren Johan Malcorps, Leonard Quintelier, Arnold Van Aperen en Bruno Tobback en mevrouw Gerda Raskin betreffende de milieubeleidsovereenkomst afgedankte voertuigen – 1307 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2 Bespreking Spreker : mevrouw Gerda Raskin</p>	51
<p>Regeling van de werkzaamheden</p>	53

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 14.13 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHT VAN VERHINDERING

Paul Van Grembergen : gezondheidsredenen.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES, EEN ADVIES- EN OVERLEGCOMITE EN EEN WERKGROEP**Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden**

De voorzitter : Voor de SP-fractie zijn :

- in de Commissie voor Cultuur en Sport de heer Michiel Vandebussche als vast lid vervangen door de heer André Van Nieuwkerke en de heer André Van Nieuwkerke als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Anne Van Asbroeck ;
- in de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid de heer Michiel Vandebussche als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Anne Van Asbroeck ;
- in de Commissie voor Reglement en Samenwerking de heer Michiel Vandebussche als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Herman De Loor ;
- in de Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften de heer Michiel Vandebussche als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Anne Van Asbroeck ;
- in het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant de heer Michiel Vandebus-

sche als vast lid vervangen door mevrouw Anne Van Asbroeck ;

- in de Werkgroep Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen de heer Guy Swennen als vast lid vervangen door mevrouw Anne Van Asbroeck.

Voor de CVP-fractie zijn :

- in de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden de heer Hugo Van Rompaey als vast lid vervangen door de heer Jef Van Looy ;
- in de Commissie voor Mediabeleid de heer Hugo Van Rompaey als vast lid vervangen door de heer Eddy Schuermans.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Guy Swennen en mevrouw Sonja Becq c.s. houdende de organisatie van de zorgverzekering
– 1239 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 9

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Yolande Avontroodt en de heren André Denys, Dirk Van Mechelen en Etienne De Groot houdende invoering van een zorgverzekering voor zorgbehoevenden
– 1281 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van mevrouw Yolande Avontroodt, de heer Etienne De Groot en mevrouw Patricia Ceysens betreffende de afhankelijkheidsverzekering
– 531 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn het voorstel van decreet van de heer Swennen en mevrouw Becq c.s. houdende de organisatie van de zorgverzekering, het voorstel van decreet van mevrouw Avontroodt en de heren Denys, Van Mechelen en De Groot houdende invoering van een zorgverzekering voor zorgbehoevenden en het voorstel van resolutie van mevrouw Avontroodt, de heer De Groot en mevrouw Ceysens betreffende de afhankelijkheidsverzekering, die door de commissie in samenhang werden behandeld met dien verstande dat het voorstel van decreet van de heer Swennen en mevrouw Becq c.s. als basis voor de bespreking werd genomen. Wij volgen hier dezelfde werkwijze.

Voorzitter

Het voorstel van resolutie luidt als volgt :

Het Vlaams Parlement,

- gelet op artikel 5, § 1, II, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen ;
- gelet op de motie betreffende een belangenconflict dat met betrekking tot artikel 153 van het toenmalige wetsontwerp houdende sociale bepalingen op 27 maart 1996 werd goedgekeurd ;
- gelet op de uitspraken van leden van de Vlaamse regering inzake de afhankelijkheidsverzekering ;
- overwegende dat er in Vlaanderen reeds modellen ontwikkeld zijn die de afhankelijkheidsverzekering op het communautaire niveau situeren ;
- overwegende dat de problematiek inzake de zorgbehoefte van bejaarden een snel en adequaat antwoord verlangt ;
- verzoekt de Vlaamse regering om haar krachtlijnen inzake de instelling van een afhankelijkheidsverzekering en de financiering ervan kenbaar te maken.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Olivier, verslaggever, heeft het woord.

De heer Marc Olivier, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw en mijnheer de minister, collega's, samen met mevrouw Ceysens heb ik de eer verslag uit te brengen van de werkzaamheden van de commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin in verband met het invoeren van een zorgverzekering.

Ik zal me beperken tot een algemene situering en de verslaggeving van de hoorzittingen. Mijn collega-verslaggever zal verslag uitbrengen van de algemene en artikelsgewijze bespreking. Wanneer het Vlaams Parlement het voorliggend voorstel van decreet goedkeurt, zal de basis gelegd zijn voor de concrete invoering van de zorgverzekering. Met deze zorgverzekering wil de Vlaamse Gemeenschap voorzien in een aanvullende dekking voor niet-medische zorgkosten en -diensten.

Toenmalig minister van Sociale Zaken Dehaene, stelde al in 1985 voor om de financiële discrimina-

tie tussen ziekenhuiszorg en thuisverzorging progressief weg te werken via een tegemoetkoming in de kosten van de thuiszorg. In de jaren negentig lanceerden de verschillende ministers van Sociale Zaken hieromtrent een aantal concrete voorstellen. Tot een concreet resultaat kwam het echter niet. In september 1993 pleitte dezelfde minister Dehaene, maar toen als premier, in de Algemene Beleidsverklaring, opnieuw voor de invoering van een 'zelfredzaamheidsverzekering'. De totstandkoming ervan diende te gebeuren in overleg met de gemeenschappen.

Na een aantal wetsvoorstellen in de Kamer werden vanaf 1995 ook op het Vlaamse niveau een aantal voorstellen ontwikkeld. Zo stelde het Vlaamse regeerakkoord van 28 juni 1995 de uitbouw van een betaalbare zorgverzekering als prioriteit voorop. In 1997 nam minister Martens het initiatief tot het oprichten van een werkgroep onder voorzitterschap van professor Deleeck. Op 23 september 1997 maakte deze werkgroep haar advies over aan de Vlaamse regering.

Na een aantal ministeriële discussienota's en voorstellen van decreten van het Vlaams Parlement, dienen Vlaamse volksvertegenwoordigers Becq en Swennen samen een voorstel van decreet in, houdende de organisatie van de zorgverzekering. Dit voorstel stelt twee belangrijke doelstellingen voorop : personen die langdurig en ernstig belemmerd worden in hun vermogen tot zelfzorg, geheel of gedeeltelijk ontlasten van de meerkost van de niet-medische hulp- en dienstverlening ; en personen in staat stellen noodzakelijke langdurige en intensieve zorg te betalen.

Op demografisch vlak doen zich in onze maatschappij een aantal evoluties voor. Er is de vergrijzing van onze bevolking, deels als gevolg van het dalende geboortecijfer en deels als gevolg van de toegenomen levensverwachting. Daarnaast neemt de groep hoogbejaarden binnen de senioren groep steeds sneller toe. We spreken dan ook van een vergrijzing binnen de vergrijzing.

Enkele cijfers illustreren deze fenomenen. Vlaanderen had in 1996 ongeveer 1.241.000 zestigplussers. Voorspellingen van het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie stellen dat dit cijfer zal oplopen tot 1.662.000 in 2020. Vlaanderen had in 1996 ongeveer 93.600 85-plussers. Voorspellingen van het hetzelfde centrum zien dit cijfer oplopen tot 167.300 in 2020. Vandaag zijn 5 procent van de zestigplussers, of 65.000 personen, zwaar zorgbehoevend. Voor personen boven de tachtig jaar gaat het om 44.000 personen of 17 procent.

Olivier

We stellen dus vast dat onze bevolking steeds langer en gezonder leeft. We zijn daar bijzonder gelukkig om. De duur van de periode waarin men wordt geconfronteerd met een ernstig verminderd zelfvermogen, neemt echter samen met de financiële lasten steeds toe.

Rekening houdend met de hier geschetste uitgangspunten staat de zorgverzekering volgens de oriëntatienota van minister Martens voor acht concrete en belangrijke uitdagingen.

De oudere moet in de mogelijkheid worden gesteld om, indien gewenst, zo lang mogelijk waardig, zelfstandig en in de aangepaste vertrouwde omgeving te blijven wonen. De thuiszorg moet dus maximaal worden ondersteund. Dit heeft onder meer betrekking op wonen, mobiliteit en de kwaliteit van het leven.

De zelfzorg, de mantelzorg en de vrijwilligerszorg moeten mogelijk worden gemaakt en maximaal worden ondersteund. Dit kan door een beter preventiebeleid, de ondersteuning van de zelfzorg door tal van voorzieningen, het invoeren van een vrijwilligersstatuut, de positieve beeldvorming, het stimuleren van de actieve participatie van senioren, en het educatief aanbod.

Het vertrekpunt van ieder professioneel zorgaanbod zijn de behoeften van iedere oudere in zijn vertrouwde omgeving. De uitgangspunten zijn hier onder meer de veiligheid en de zekerheid, service, informatie en persoonlijke benadering.

Bijzondere aandacht moet gaan naar de specifieke doelgroepen : de dementerende oudere persoon en zijn omgeving ; de stervende oudere persoon en zijn omgeving ; de oudere persoon met complexe zorgvragen en zijn omgeving ; de allochtone oudere persoon en zijn omgeving ; de bestaansonzekere oudere persoon ; en de vereenzaamde oudere persoon.

De rechten en de verantwoordelijkheden van de gebruiker van de ouderenzorg moeten nadrukkelijk worden behartigd.

Een eigentijds concept voor de Vlaamse residentiële ouderenzorg moet worden ontwikkeld.

De betaalbaarheid van de ouderenzorg moet worden gevrijwaard. Ten slotte is er nood aan een coherente beleidsvoering. Hier situeert zich het probleem van de verbrokkeling van de bevoegdheden

tussen de federale overheid, de Vlaamse overheid, de gemeenten en de provincies.

Uitgaande van deze vaststellingen en bekommerd om aan deze uitdagingen een oplossing te geven, werd door mevrouw Becq en de heer Swennen in de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin een voorstel van decreet ingediend, dat mede werd ondertekend door de heren De Roo, Bossuyt, Vandendriessche en De Ridder. Terzelfder tijd dienden mevrouw Avontroodt en de heren Denys, Van Mechelen en De Groot een gelijkaardig voorstel van decreet in.

Samengevat zegt het voorstel van decreet-Becq-Swennen dat, wie zwaar en langdurig zorgbehoevend is, vanaf 1 januari 2000 zorgcheques als vergoeding krijgt voor gemaakte niet-medische kosten. Deze cheques worden uitgereikt door een zorgkas, waarbij alle Vlamingen zich dienen aan te sluiten. Ziekenfondsen maar ook privé-verzekeraars kunnen optreden als zorgkas. Eén Vlaams zorgfonds staat in voor de financiering van de verzekering. De middelen komen enerzijds uit een dotatie van de Vlaamse regering en anderzijds van een verplichte solidaire bijdrage.

De zorgkas neemt de kosten van de niet-medische hulp- en dienstverlening ten laste. Het gaat hier met name om de gehele of gedeeltelijke dekking van effectief aan de gebruiker aangerekende kosten voor niet-medische hulp- en dienstverlening. Deze niet-medische hulp- en dienstverlening wordt verstrekt door erkende voorzieningen, professionelen of mantelzorgers. Als voorwaarde wordt gesteld dat de zorgaanvrager werkelijk in het Nederlands taalgebied of het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad verblijft.

Het voorstel van mevrouw Avontroodt is gelijklopend maar onderscheidt zich van het eerste voorstel door een aantal andere invullingen. In het voorstel-Becq-Swennen is sprake van een jaarlijks maximumbedrag ; in het voorstel-Avontroodt is sprake van een tegemoetkoming in de persoonlijke bijdrage. Het voorstel-Becq-Swennen stelt geen leeftijd voor toetreding voorop, het voorstel-Avontroodt schuift de leeftijd van 25 jaar naar voren. In het voorstel-Becq-Swennen bepaalt de zorgkas de graad van verminderd zelfvermogen ; het voorstel-Avontroodt wil dit laten bepalen door de behandelende geneesheer. In het voorstel-Becq-Swennen is sprake van zorgcheques ; in het voorstel-Avontroodt heeft men het over de keuzemogelijkheid tussen een financiële forfaitaire tussenkomst lager dan de tenlasteneming enerzijds, en de tenlasteneming door de zorgverzekeraar van de

Olivier

kosten van de zorg gepresteerd door professionele hulpverleners anderzijds. In het voorstel-Becq-Swennen is sprake van het Vlaams Zorgfonds en de zorgkassen ; in het voorstel Avontroodt heeft men het over het Zorg- en Vereveningsfonds en de zorgverzekeraars.

In het voorstel-Becq-Swennen worden geen bepallende voorwaarden geformuleerd over de wijze waarop de grootte van de bijdrage wordt bepaald. In het voorstel-Avontroodt wordt de bijdrage bepaald in functie van de leeftijd van de verzekerde, is deze bijdrage niet afhankelijk van de risicograad van de verzekerde en legt de Vlaamse regering een maximumbijdrage vast.

Vooraleer de bespreking van de voorstellen aan te vatten, werden op vraag van de commissieleden een reeks hoorzittingen georganiseerd. Onder meer de ziekenfondsen, de verzekeraars en de gebruikers werden gehoord. De vertegenwoordigers van de ziekenfondsen zijn het allen eens met de oprichting van een zorgverzekering. Alleen over het al dan niet gebruiken van zorgcheques verschillen de standpunten. Het Nationaal Verbond der Socialistische Mutualiteiten, de Landsbond van Onafhankelijke Ziekenfondsen en het Vlaams Neutraal Ziekenfonds pleiten voor het gebruik van zorgcheques. De Landsbond der Liberale Mutualiteiten pleit voor een maandelijks forfaitaire financiële tegemoetkoming.

De Landsbond der Christelijke Mutualiteiten heeft problemen met de invoering van zorgcheques, omdat dit een administratieve rompslomp met zich zal meebrengen. De Landsbond pleit dan ook voor een gewone terugbetaling van de kosten. Voor personen in rustoorden wil de Landsbond een forfaitaire tegemoetkoming invoeren. De Beroepsvereniging der Verzekeringsondernemingen heeft vragen over de efficiëntie van de zorgcheques. De vereniging wil wel haar knowhow ter beschikking stellen.

De verantwoordelijke van het Belgisch filiaal van de Deutsche Krankenversicherung gaf een toelichting over vijf jaren zorgverzekering in Duitsland, en maakte meteen ook een evaluatie.

De premie wordt voor loon- en weddetrekkenden voor 50 percent betaald door de werkgever. Zelfstandigen daarentegen betalen de premie volledig zelf. De omvang van de vergoeding wordt bepaald in functie van het aantal keer dat men per dag nood heeft aan hulp, en afhankelijk van het al dan

niet opgenomen zijn in een instelling. De wachttijd bedraagt drie jaar. De gebruiker kan kiezen tussen een forfaitaire vergoeding of de terugbetaling van de reële kosten.

Voor de gebruikers kwamen de Bond van Grote en Jonge Gezinnen, het Ouderen Overleg Komitee en de Werkgroep Thuisverzorgers aan het woord. De Bond van de Grote en Jonge Gezinnen vindt dat het systeem voor alle leeftijden moet gelden, en dat de bijdrage mee moet worden bepaald in functie van het aantal personen dat van een inkomen moet leven. Daarnaast werd opgemerkt dat de zorgverzekering de vraag nog zal doen toenemen, en dat er nood is aan een sociaal statuut voor mantelzorgers. Het Ouderen Overleg Komitee voegt eraan toe dat het stimuleren van de zelf- en thuiszorg een prioritair aandachtspunt moet blijven. De Werkgroep Thuisverzorgers vraagt bij de beoordeling van de zorgafhankelijkheid voldoende rekening te houden met de psychisch zieke. De indicatiestelling is een taak voor de huisarts.

Vervolgens kwamen de vertegenwoordigers van de zorgverstrekkers aan het woord. Omdat de zorgverzekering geldt voor zowel de residentiële, de semi-residentiële als de thuisopvang, vindt de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten dat de OCMW's de vrijgekomen middelen kunnen besteden aan bijkomende taken. Zo worden de rusthuizen toegankelijker. Verder vindt de VVSG dat de OCMW's een belangrijke rol kunnen spelen als zorgkas. Zij staan immers kort bij de bevolking, hebben een democratische basis en hebben ervaring met het werken met mantelzorgers en SIT's. De VVSG is ten slotte ook van oordeel dat de sector van de mantelzorg erover moet waken zichzelf niet te overbelasten.

Het Verbond der Verzorgingsinstellingen pleit ervoor de discriminatie tussen de ouderen, die thuis verblijven en de personen, die in rustoorden wonen, weg te werken. Voor de Federatie van Onafhankelijke Senioren mag er bij het vaststellen van de financiële tegemoetkoming geen onderscheid worden gemaakt tussen de verschillende zorgvormen.

Het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie pleit voor de invoering van een minimumleeftijd om de financiële haalbaarheid te garanderen. Het oordeelt dat de te betalen premie moet toenemen naarmate de leeftijd toeneemt. Het gebruik van zorgcheques leidt volgens het centrum tot de minste misbruiken.

Olivier

Het Hoger Instituut voor de Arbeid pleit voor uitkeringen in natura. De draagkracht moet worden gerelateerd aan het inkomen en worden gecorrigeerd door de kinderlast. Tevens merkt het HIVA op dat de ruime definitie van zorgbehoeften kan leiden tot het opnemen van nieuwe zorgvormen.

Voor de Ufsia manifesteren zich drie problemen : het betaalbaar houden van de zorg, het tekort aan zorgaanbod en het gebrek aan coördinatie tussen het zorgaanbod. Zij vindt het gebruik van zorgcheques een goede keuze. Dit kan evenwel niet het enig middel tot vergoeding zijn. Een behoorlijke pensioenregeling en een aangepaste ondersteuning en materiële hulp voor de zorgverstrekkers zijn maar enkele voorbeelden.

Volgens de SERV is er nood aan een voldoende en regionaal gespreid zorgaanbod. Criteria voor modulering zijn het inkomen, de gezinstoestand, de intensiteit van de zorgbehoefte en het chronisch karakter.

Wat de invulling van de zorgverzekering in Brussel betreft, stelt de Universiteit van Tilburg dat er geen werkbare constructie is, die de verschillende gemeenschappen in Brussel samen laat functioneren.

De Brusselse Welzijnsraad daarentegen vindt de zorgverzekering een goede zaak. In Brussel wonen immers meer senioren, alleenstaanden en kansarmen, en is er minder informele zorg aanwezig. Een probleem is wel het gering aanbod aan goede zorgdiensten.

Het Brussels Overlegplatform Thuiszorg bevestigt dan weer dat er nood is aan een verbeterd welzijnsaanbod. Daarbij is de zorgbehoefte ongelijk en onrechtvaardig verdeeld. De versnippering van de bevoegdheden, het tekort aan Vlaamse bejaardenhulpsters en het met de voeten treden van de taalwetgeving bij de Brusselse OCMW's zijn volgens het platform maar enkele knelpunten. Het pleit eveneens voor het financieel vergoeden van de mantelzorgers.

Tijdens de laatste hoorzitting kwamen ook de sociale partners aan het woord. Volgens de SERV moet op korte termijn worden gewerkt aan de uitbouw van een ruimer en goedkoper zorgaanbod.

Het ACV pleit voor een gefaseerde invoering van de zorgverzekering. De graad van zorgbehoefte, zorgvormen, leeftijd en inkomen worden daarbij als criteria gehanteerd.

Het NCMV vraagt zich af of de senioren wel arm zijn. Het is dan ook geen voorstander van een verplichte zorgverzekering als dit een nieuwe en supplementaire overheidsvoorziening is en als dit leidt tot een verhoogde fiscale en parafiscale druk. Het NCMV opteert dan ook voor een systeem van vrijwillige aansluiting.

Het VEV stelt een opsplitsing voor van de zorgverzekering in een basis- en aanvullend pakket. Het pleit ervoor de kosten beheersbaar te houden. De bijdrage moet niet worden bepaald naargelang het inkomen maar naargelang de leeftijd.

Volgens het ABVV moeten de medische kosten worden ingebouwd in het systeem van de sociale zekerheid en de niet-medische kosten in het systeem van de zorgverzekering.

Op 3, 4 en 11 februari 1999 werden de besprekingen van beide voorstellen van decreet aangevat. Mijn collega zal dan ook verslag uitbrengen van de algemene bespreking en de artikelsgewijze bespreking van beide voorstellen.

Tot slot wil ik mijn waardering uiten voor de indieners van de voorstellen van decreet, mevrouw Becq en de heer Swennen. Ik wil ook de voorzitter en de secretaris van de commissie, alsook de ploeg van het beknopt verslag, die de diverse vergaderingen heeft verslagen, bedanken. De discussie verliep dikwijls nogal verward en bijzonder geanimeerd. Deze medewerking heeft ons dan ook geholpen bij de opstelling van het eindverslag dat in de commissie van 4 maart 1999 unaniem werd goedgekeurd. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Ceysens, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, in samenspraak met de verslaggever, de heer Olivier, hebben we onze werkzaamheden verdeeld. Ikzelf zal u in het kort proberen duidelijk te maken wat die verwarde commissiebesprekingen aan heldere punten hebben opgeleverd.

Van in het begin lagen twee voorstellen van decreet ter bespreking voor : enerzijds het voorstel-Swennen-Becq en anderzijds het voorstel-Avontroodt. Het uitgangspunt voor de debatten was het voorstel van de meerderheid. Het vormde de basis voor bijzonder lange en diepgaande discussies tijdens heel wat commissievergaderingen.

Ceysens

Alle commissieleden waren overtuigd van de noodzaak om een zorgverzekering op te richten. Er was een even grote eensgezindheid over de bevoegdheid van Vlaanderen om een dergelijke zorgverzekering te organiseren. De verplichting om aan te sluiten bij de zorgverzekering, zorgde wel voor een aantal moeilijkheden. Volgens het advies van de Raad van State zou het in de huidige stand van staatshervorming niet mogelijk zijn de Brusselaars te verplichten zich aan te sluiten bij een Vlaamse zorgverzekering. Via amendering werd ervoor gekozen om de Brusselaars de keuze te laten al dan niet aan te sluiten bij de Vlaamse zorgverzekering.

Een commissielid vond dat niet duidelijk uit het decreet bleek dat de aansluiting bij een zorgkas verplicht was voor alle andere Vlamingen. Dit euvel werd verholpen door een amendement. Bijkomend machtigt dit amendement de regering om te voorzien in minimale verblijfs- en aansluitingstermijnen om een beroep te kunnen doen op een tenlasteneming.

Met betrekking tot Brussel stelden sommige commissieleden nog meer problemen vast. Door de vrijwilligheid van de aansluiting loopt men in Brussel het gevaar dat enkel de 'slechte' risico's zich zullen aanmelden. Uiteraard kan dat gevolgen hebben voor de financiering. De indieners antwoordden dat ze die bezorgdheid deelden, maar dat het gevaar niet mag worden overschat. Dezelfde regeling wordt nu reeds gebruikt voor het Vlaams Fonds voor de Integratie van Personen met een Handicap.

Sommige commissieleden wezen ook op het gebrek aan voldoende Vlaamse diensten in Brussel. Een dienstencheque kan immers maar geïnd worden door een dienst die unicommutair Vlaams is. Ze vroegen zich af of het werken met dienstencheques niet voor problemen zou zorgen.

Een ander commissielid stelde een vraag over de exporteerbaarheid van de tenlasteneming naar het buitenland, indien wordt vastgehouden aan een dienstencheque. De indiener zei dat er kan worden gewerkt met het begrip van erkenning van diensten.

Een aantal commissieleden hadden vragen bij de gebruikte methode of het kaderdecreet. Het voorstel van decreet laat als kaderdecreet te veel ruimte voor de uitvoerende macht. Er werd gepleit om de belangrijkste krachtlijnen en begrippen in het decreet meer te preciseren en te definiëren. Er

werd onder meer verwezen naar de vaagheid over de financiering, de evolutie van het groeimodel, de verhouding tussen kapitalisatie en repartitie als financieringswijze en de definitie van het begrip solidaire bijdrage. Zowel de indieners als de regering verdedigden het werken met kaderdecreten, zelfs indien de bewoordingen heel vaag zijn, zoals hier toch wel het geval is. Ze argumenteerden dat de decreetgever de manoeuvreerruimte van de uitvoerende macht niet al te sterk mocht inperken.

Er werd heel lang gesproken over de wijze waarop de zorgverzekering zou worden gefinancierd. Een eerste vraag handelde over de eigen bijdrage van de aangeslotene. Vooral sommige oppositieleden zagen niet goed het verschil tussen enerzijds een solidaire bijdrage en anderzijds de retributie. Bijkomend stelde een commissielid de vraag of het mogelijk is een retributie te heffen wanneer aansluiting bij een zorgkas wordt verplicht. Na een bijzonder intense discussie besloten de indieners de retributie als financieringswijze te schrappen, zodat er enkel nog sprake zal zijn van een bijdrage van de aangeslotenen.

Ten slotte werd gevraagd hoe die bijdrage zou worden berekend. Het voorstel sprak en spreekt nog steeds van een solidaire bijdrage. Aanvankelijk verwezen de indieners alleen naar hun toelichting. De toelichtingen vanwege de regering maakten duidelijk dat er sprake is van draagkracht en dat de economische mogelijkheden en de leeftijd van de aangeslotenen als elementen van draagkracht kunnen worden beschouwd.

Sommige commissieleden vroegen zich af welke verhouding de regering bij het beheer van de middelen zal hanteren tussen repartitie en kapitalisatie. Dat het decreet hiervan geen melding maakte, beschouwden sommige commissieleden als een lacune, die vragen deed rijzen over de leefbaarheid van het systeem. De indieners noch de regering konden hierop eigenlijk een volledig antwoord verschaffen. Maar uit de toelichting van minister De-meester bleek dat voor het beheer zal worden gekozen voor een systeem van repartitie en kapitalisatie. Een amendement in die zin werd dan ook aanvaard. De minister verduidelijkte eveneens dat het mogelijk is dat een deel van de bijdragen zal worden aangewend voor kapitalisatie.

Heel wat commissieleden hadden vragen bij de uiteindelijke kostprijs van het voorliggend voorstel van decreet. In de hoorzittingen met de SERV was er sprake van een kostprijs tussen 6 en 18 miljard frank. Bovendien vrezden sommige commissieleden dat dit bedrag nog hoger zal liggen, omwille van

Ceysens

een aanzuigefect en een onderschatting van de werkelijke behoeften. Een aantal leden hadden ook vragen bij het fiscaal statuut dat de uitkering zou krijgen. Ze vreesden dat, indien de federale overheid de financiële bijdrage door de Vlaamse zorgverzekering niet als kostendekkende vergoeding zou aanvaarden, er een nieuwe geldstroom zou ontstaan van Vlaanderen naar de federale overheid. Zowel de indieners als beide ministers maakten zich evenwel sterk dat de bijdrage zal worden beschouwd als een kostendekkende vergoeding. Zij gaven toe dat daarover nog moet worden onderhandeld met de federale overheid.

Een bijzonder aandachtspunt tijdens de discussie was de positie van de mantelzorger binnen de Vlaamse zorgverzekering. Bij sommige commissieleden was de indruk ontstaan dat de mantelzorger niet zou kunnen worden vergoed met de financiële bijdragen vanuit de Vlaamse zorgverzekering en dat in de ontwikkeling van het groeimodel de mantelzorger als allerlaatste in aanmerking zou worden genomen. Gelet op het belang van de mantelzorg in Vlaanderen vonden zij dit onaanvaardbaar. De indieners en de regering verzekerden de leden van de commissie echter dat de mantelzorger wel degelijk in aanmerking zou komen. Sommige commissieleden vreesden evenwel dat de erkenning van mantelzorgers aanleiding zou geven tot het opleggen van al te zware voorwaarden, waardoor dit dode letter zou blijven. Amendering van het voorstel van decreet leidde ertoe dat werd geopteerd voor een registratie van de mantelzorger. Een aantal andere aanpassingen verduidelijkten dat ook de mantelzorger zou kunnen worden betaald.

Verscheidene commissieleden stelden de vraag wat moest worden verstaan onder niet-medische hulpen dienstverlening. De indieners verwezen naar hun verslag en wezen erop dat alleen erkende diensten kunnen worden terugbetaald. Minister Demeester specificeerde dat alle medische en paramedische verzorging zullen zijn uitgesloten. Bovendien zal de techniek van de erkenning toelaten terzake duidelijkheid te scheppen.

Tijdens de besprekingen diende de regering een amendement in dat ertoe strekte een bezwarenprocedure op te richten. Hierdoor kan een gebruiker bezwaar aantekenen tegen de voorgenomen beslissing van een zorgkas. Een aantal leden van de commissie gingen akkoord met de idee van een bezwarencommissie. Alleen hadden ze problemen met het feit dat de regering zowel werd gemachtigd om de bezwarenprocedure uit te werken als om even-

tueel een multidisciplinaire bezwarencommissie op te richten. Deze commissieleden vonden dat de bezwarenprocedure en de samenstelling en oprichting van de bezwarencommissie bij voorkeur in het decreet moest worden geregeld.

Een bijzonder gevoelig discussiepunt bleek de wijze van de tenlasteneming te zijn. De indieners wilden de tenlasteneming laten gebeuren via de zorgcheque, eventueel onder de vorm van een elektronische drager. Andere leden van de commissie pleitten openlijk voor een rechtstreekse geldelijke uitkering, gecombineerd met een vorm van derdebetalersregeling. De uiteenzetting van minister Martens liet uiteindelijk toe dat de partijen zich verzoenden. De zorgcheque was volgens de minister een soort trekkingsrecht dat vele vormen kan aannemen. Voor de mantelzorger denkt de minister aan een geldelijke vergoeding, die eventueel maandelijks zou kunnen worden gestort. Bij professionele zorg zag de minister twee mogelijkheden: ofwel hanteert de zorgkas een derdebetalerssysteem en betalen zij rechtstreeks de professionele zorgverlener, ofwel gebeurt de betaling door zorgcheques of gelijkgestelde op naam van de gebruiker. Een van de indieners vond het cruciaal dat er een systeem werd uitgewerkt waarbij er geen cash in handen komt van de zorgbehoevende.

Bij de organisatie van de zorgverzekering ontspan zich een kleine discussie over de mogelijkheid voor het Vlaams Zorgfonds om het innen van de bijdrage over te dragen aan de zorgkassen. Sommige leden van de commissie vonden dit absoluut noodzakelijk om de kassen te responsabiliseren. Minister Demeester deelde deze mening. Een amendement in die zin werd dan ook ingediend bij artikel 16, en na veel discussie uiteindelijk toch aanvaard.

De oppositie heeft nog een amendement ingediend dat ertoe strekt een bijkomende taak toe te vertrouwen aan het Vlaams Zorgfonds, met name het financieren van de bijdragen van personen met een inkomen lager dan of gelijk aan het bestaansminimum. Het amendement werd evenwel verworpen.

Bij artikel 14, dat bepaalt wie een zorgkas mag oprichten, stelde een commissielid voor om het OCMW op te nemen in de lijst van de organisaties die een zorgkas mogen oprichten. Tijdens de hoorzittingen was immers gebleken dat OCMW's daarvoor vragende partij waren. Ook dit amendement werd weerhouden. Sommige commissieleden vreesden dat het toelaten van de ziekenfondsen als organisator van de zorgkas de bestaande verzuiling in het welzijns- en gezondheidslandschap alleen

Ceysens

maar groter zou maken. Men zag hierin een manier voor ziekenfondsen om belangrijke administratiekosten binnen te rijven en de eigen cliënteel vooral naar de eigen structuren door te verwijzen.

Uiteindelijk werd ook een artikel ter vrijwaring van de privacy toegevoegd, en werden de artikelen met betrekking tot het boekhoudkundig verslag gepreciseerd.

Na al deze besprekingen en heel wat uren in de commissie, werd het voorstel van decreet goedgekeurd met dertien stemmen voor, bij één onthouding.

Tot slot wil ik nog melding maken van iets dat na de indiening van het verslag gebeurde. Er werd nog een schrijven ontvangen van Het Rekenhof. Dit kon niet meer in het verslag worden opgenomen, maar het is ondertussen wel al als stuk aan de besprekingen toegevoegd. (*Applaus*)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en de heren Jef Sleenckx en Johan Sauwens betreffende een kernwapenvrij Vlaanderen
– 1226 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van mevrouw Verwimp en de heren Sleenckx en Sauwens betreffende een kernwapenvrij Vlaanderen dat luidt als volgt :

Het Vlaamse Parlement,

– overwegende dat

1° sinds vele jaren een aantal Vlaamse gemeenten zich tot kernwapenvrije gemeente hebben uitgeroepen ;

2° kernwapens de meest destructieve wapens zijn die ooit ontwikkeld werden ;

3° kernwapens illegale massavernietigingswapens zijn ;

4° nucleaire ontwapening een wettelijke verplichting is ;

5° op de NAVO-basis van Kleine Brogel (Peer, Limburg) Amerikaanse kernbommen opgeslagen liggen ;

6° NAVO-schepen met kernbommen aan boord geregeld aanleggen in de Vlaamse zeehavens ;

– vraagt de Vlaamse regering een kernwapenvrij Vlaanderen.

Dit voorstel van resolutie werd door de commissie verworpen.

Bij brief van 25 februari 1999 hebben mevrouw Verwimp en de heren Sleenckx en Sauwens verzocht dit voorstel van resolutie op de agenda van de plenaire vergadering te plaatsen.

Conform artikel 69, punt 5 van het Reglement van het Vlaams Parlement moeten wij ons bij zitten en opstaan uitspreken over het aanvatten van de bespreking van dit voorstel van resolutie.

Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De leden die voorstander zijn van het aanvatten van de bespreking, worden verzocht op te staan. De tegenproef.

De bespreking wordt niet aangevat.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Guy Swennen en mevrouw Sonja Becq c.s. houdende de organisatie van de zorgverzekering
– 1239 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 9

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Yolande Avontroodt en de heren André Denys, Dirk Van Mechelen en Etienne De Groot houdende invoering van een zorgverzekering voor zorgbehoevenden
– 1281 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van mevrouw Yolande Avontroodt, de heer Etienne De Groot en mevrouw Patricia Ceysens betreffende de afhankelijkheidsverzekering
– 531 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2

Algemene Bespreking (*Voortzetting*)

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het voorstel van decreet van de heer Swennen en mevrouw Becq c.s. houdende de organisatie van de zorgverzekering, het voorstel van decreet van mevrouw Avontroodt en de heren Denys, Van Mechele en De Groot houdende invoering van een zorgverzekering voor zorgbehoevenden en het voorstel van resolutie van mevrouw Avontroodt, de heer De Groot en mevrouw Ceysens betreffende de afhankelijkheidsverzekering.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, mevrouw en heren ministers, vandaag wordt een stukje bijgeschreven in de Vlaamse sociale geschiedenis. Er wordt een stelsel uitgebouwd dat tegemoetkomt aan de dekking van een nieuw sociaal risico dat wellicht ieder van ons ooit zal treffen, maar waar we liefst niet aan denken : de behoefte aan zorg. Zorg voor maaltijden, verplaatsingen, toilet, verzorging, sociale contacten.

Het voorliggend voorstel van decreet speelt in op de vraag naar zekerheid over voldoende en betaalbare zorg. De eerste zekerheid, voldoende zorg, moet worden gegarandeerd door het zorgaanbod. Hiervoor worden jaarlijks middelen in de begroting goedgekeurd. Voor de thuiszorg wordt nu reeds 7.936 miljoen frank ingezet en voor gezinshulp zou vanaf het jaar 2000 een budgettaire stijging met 4 percent worden vooropgesteld.

Een tweede zekerheid wordt het garanderen van de betaalbaarheid van de zorgverlening via een nieuw stelsel : de zorgverzekering. Sommigen spreken graag van het feit dat een nieuwe, Vlaamse, sociale zekerheid is geboren. Zover zou ik vandaag niet willen gaan. In functie van de verdere uitbouw van een sociaal Vlaanderen is het wel belangrijk dat de krachtlijnen vandaag duidelijk worden uitgetekend. Dat hebben we gedaan.

Sommige volksvertegenwoordigers en deskundigen hebben erop gewezen dat dit decreet te vroeg komt. Er heerst nog te veel onduidelijkheid en er wordt onvoldoende invulling gegeven aan de financiering en aan de inhoud van een aantal begrippen.

We hebben herhaaldelijk erkend dat dit decreet een kaderdecreet is. Het bevat hoofdzakelijk een aantal belangrijke bakens. Ook de federale sociale zekerheid en de werkloosheidsreglementering werden niet in een dag of in een regeerperiode opgebouwd tot wat ze nu zijn. Ook in die stelsels wordt en werd gewerkt met uitvoeringsbesluiten, niet omdat het parlement zo graag zijn bevoegdheid afstaat, maar omdat het een werkzame formule inhoudt waardoor men vanuit de praktijk op een snelle en soepele wijze kan bijschaven en aanvullen.

We hadden de keuze : starten met een nieuw stelsel, waarvan de uitvoering geleidelijk moet worden opgebouwd, of tot in de details de discussie aanhouden, wetend dat er dan van de zorgverzekering vooralsnog niets in huis zal komen. De federale ervaring, waar reeds vijftien jaar over een afhankelijkheidsverzekering wordt gesproken, heeft ons dat geleerd.

Juist omdat dit voorstel van decreet een kader aan geeft, wil ik er ook voor pleiten dat de belangrijkste uitvoeringsbesluiten ter bespreking aan de commissie voor Welzijn worden voorgelegd. We hebben daar in de commissie overigens ervaring mee, bijvoorbeeld met de besluiten over het algemeen welzijnswerk of buitenschoolse kinderopvang. In het kader van dit decreet denk ik meer bepaald aan de besluiten inzake het uittekenen van de indicatieschaal, de regeling van de zorgkassen, de financiering van het zorgfonds en de regeling van de bijdragen. Het financiële aspect zal hoe dan ook elk jaar aan de orde worden gesteld bij de begrotingsbesprekingen.

We hebben ervoor geopteerd om het stelsel nu van start te laten gaan, met het oog op de toekenning van concrete tegemoetkomingen in het begin van 2000. We zijn niet sinds drie of zes maanden, maar reeds sinds twee jaar, vanaf het moment dat onze twee CVP-ministers de voorzet gaven, op Vlaams niveau bezig met de inhoudelijke discussie over de zorgverzekering.

Vaak wordt gevraagd in hoeverre bij de behandeling en de goedkeuring van dit decreet electorale redenen een rol spelen. Sommigen gooien ons dat voor de voeten. Het speelt zeker een rol. Mijn korte politieke ervaring heeft me geleerd dat er weinig beweegt als er geen druk op de ketel staat. Zonder het vooruitzicht van de verkiezingen zouden we deze doorbraak niet hebben gekend. Degeen die ons daarom electoraal opportunisme verwijten, wil ik graag een spiegel voorhouden en op hun eigen houding wijzen. Wie diende op de val-

Becq

reep, op het moment dat de besprekingen in de commissie begonnen, een voorstel in ?

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mevrouw Becq, ik beschouw dit bijna als een persoonlijk feit. U zegt dat de voorzet werd gegeven door de CVP-ministers. Ook de SP wil een etiketje kleven op sommigen van de indieners. Laat mij dan ook maar eens opportunistisch zijn. Wie heeft het eerste voorstel van resolutie ingediend om het debat inhoudelijk en op termijn grondig te voeren, lang voor er van enig initiatief sprake was ? Wij hebben een voorstel van resolutie ingediend om het debat in de commissie ten gronde zonder tijdsdruk te kunnen voeren. Ik aanvaard niet dat u zegt dat wij op de valreep een voorstel hebben ingediend. Precies het feit dat wij een voorstel hebben ingediend, heeft het debat breed opengetrokken. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : De inhoud van het voorstel van de VLD waaraan hier wordt gerefereerd, was louter een vraag naar het standpunt van de regering. Maak van een muis geen olifant.

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester : Ik wil alle collega's troosten met de mededeling dat al sinds het begin van de jaren negentig wordt geschreven en gepalaverd over een zorgverzekering, een afhankelijkheidsverzekering, of wat dan ook. Al in de regeringsverklaring van de federale regering van 1992 werd een voorstel geformuleerd. De ASLK heeft geprobeerd dat eerste voorstel uit te werken. Laat ons alle initiatiefnemers prijzen en proberen het gezamenlijk te realiseren.

Mevrouw Sonja Becq : Ik zal op het einde van mijn betoog nog terugkomen op de vraag naar het moeder- of vaderschap. Deze discussie wil ik hier niet voeren.

Dit decreet zal niettegenstaande alle kritiek, bijna unaniem worden goedgekeurd. We staan vandaag voor de realisatie van een zorgverzekering voor Vlaanderen en Brussel, waarin duidelijke ankerpunten zijn terug te vinden. Ik wil er enkele noe-

men die door de CVP steeds werden verdedigd en die in de bespreking werden behouden.

De eerste ankerpunten zijn solidariteit en betaalbaarheid op lange termijn. Van in het begin hebben we verdedigd dat het nieuwe stelsel geen gesubsidieerd privé, en dus vrij verzekeringsstelsel mocht zijn. Dat zou immers tot gevolg hebben dat bepaalde leeftijdsgroepen of risicoprofielen worden uitgesloten of veel te hoge bijdragen moeten betalen. Dat zou betekenen dat diegenen waarvoor dit stelsel echt is bedoeld, uit de boot zouden vallen.

We hebben van meet af aan geopteerd voor een veralgemeend verplicht systeem dat de beste garantie vormt voor een grote solidaire basis : solidariteit tussen gezonden en zieken, jongeren en ouderen, mannen en vrouwen, maar ook tussen ouderen onderling. Deze solidariteit is voor ons gebaseerd op inkomenssolidariteit aan de financieringszijde. Wie meer verdient en over een groter inkomen beschikt – ook uit roerend of onroerend vermogen – moet meer bijdragen dan diegene die dat geluk of die mogelijkheid niet heeft. De financiering moet gebeuren volgens de draagkracht. Dit houdt in dat rekening moet worden gehouden met de gezinslast.

Dit houdt ook in dat bij de verdere uitwerking rekening moet worden gehouden met de draagkracht van jongeren. We moeten er over waken dat de jongere generatie niet dubbel betaalt, en dat de solidariteit tussen jong en oud niet zo geforceerd wordt, dat ze breekt. We moeten ons daarbij ook hoeden voor te grote veralgemeningen : niet elke jongere is arm, niet elke oudere is rijk.

Om de garantie van betaalbaarheid en zekerheid ook voor de jongere generaties vast te leggen, hebben we duidelijk verklaard dat dit stelsel gebaseerd moet zijn op enerzijds repartitie, en anderzijds collectieve kapitalisatie. Volgens diezelfde betaalbaarheid hebben we ook geopteerd voor een groeiscenario.

Een tweede principe dat we belangrijk vinden, is de vrije keuze van de cliënt. Wanneer bij iemand een bepaalde graad van zorgbehoefte wordt vastgesteld, kan hij recht laten gelden op een bepaald bedrag aan zorgcheques. Ik wil van deze zorgcheque zeker geen fetisj maken, noch in de ene richting – het moet en het zal een cheque zijn – noch in de andere richting – het moet en zal giraal of chartaal geld zijn. Ik denk dat we de kwestie van de tegemoetkomingen pragmatisch moeten aanpakken, mede op basis van de aard van de zorgvorm. De belangen van de cliënt zijn daarbij het uitgangspunt. Duidelijkheid, administratieve een-

Becq

voud en prefinanciering, namelijk dat de cliënt de kosten niet zelf moet voorschieten, zijn daarom voor ons de leidraad.

Er moet wel de garantie zijn dat deze tegemoetkomingen exclusief besteed worden aan zorg. Welke zorg de cliënt daarmee wil betalen, mag hijzelf bepalen. Daarin schuilt precies de keuzevrijheid. Het is bovendien een ruime keuzevrijheid : professionele dienstverlening in de thuiszorg en in de residentiële zorg, materiële hulp en mantelzorg. Dat deze diensten erkend moeten worden door de Vlaamse overheid is een logische zaak, gezien de kwaliteit die wij wensen te garanderen en gezien de beheersbaarheid van het systeem dat wij nastreven.

Een derde aandachtspunt was Brussel. De regeling voor Brussel vormde voor velen een delicaat punt. Onze stelling is, mede op vraag van onze Brusselse collega's : liever geen regeling dan één waarvan de Vlaamse Brusselaars zijn uitgesloten. Op basis van de bevoegdheden waarover wij als Vlaams Parlement vandaag beschikken, hebben wij voor Brussel het best mogelijke systeem uitgewerkt. De Brusselaars genieten van dezelfde waarborgen als de inwoners van Vlaanderen, met dit verschil dat zij vrijwillig in het systeem zullen kunnen instappen, en dat wij hen vanuit Vlaanderen een voldoende aanbod ter beschikking moeten kunnen stellen.

Kan van dit stelsel misbruik worden gemaakt ? Ongetwijfeld zullen mensen die weinig of geen zorgen nodig denken te hebben, niet vrijwillig in het systeem stappen. Wie wel zorgbehoevend is, zal dit wel doen. Daarom moeten we via de uitvoeringsbesluiten trachten maximale garanties in te bouwen om zoveel mogelijk mensen in het stelsel te betrekken, bijvoorbeeld via een systeem van een verplichte minimale aansluitingsperiode en een aansluitingstermijn. Maar ook nu sturen Franstalige gezinnen hun kind naar een door Vlaanderen gefinancierde Nederlandstalige school, ook nu dienen Franstalige Brusselaars een aanvraag in bij het Vlaams Fonds. Zo nieuw is dit principe dus ook weer niet.

Een vierde belangrijk element was voor ons de mantelzorg. Reeds in het eerste voorstel van de CVP kreeg de mantelzorg zijn rechtmatige plaats. In het gemeenschappelijk voorstel van CVP en SP is deze keuze bevestigd. Mantelzorg steunt op de vrijwillige doch zeker niet vrijblijvende zorg van mensen die affectief met mekaar verbonden zijn. Vaak wordt deze aangevuld door professionele zorg. Al naargelang de bron wordt 75 of 50 percent

van de zorg op zich genomen door familie of vrienden.

Mantelzorg wordt om verschillende redenen opgenomen. Vaak omdat men er bewust voor kiest om zelf de zorg voor een ziek familielid op zich te nemen, maar soms ook omdat men de professionele zorg niet kan betalen.

Dit voorstel van decreet komt op verschillende manieren tegemoet aan de problemen van mantelzorgers, enerzijds door de professionele zorg en de mogelijke hulpmiddelen financieel toegankelijker te maken en anderzijds door in een specifieke vergoeding voor de mantelzorger zelf te voorzien. Uiteraard vragen wij dat de mantelzorger zich kenbaar maakt en dat op een of andere wijze geweten is welke inzet er in een bepaald gezin gebeurt. Een statuut, inclusief ongevallenverzekering, en sociale en fiscale zekerheid kunnen wij vanuit het Vlaams Parlement niet bieden. Wij hebben dit federale statuut trouwens ook nooit als voorwaarde gesteld voor een erkenning van de mantelzorg in het raam van dit voorstel. Wel hebben wij de koppeling met het federale statuut gemaakt om aan te duiden dat een regeling maar volkomen kan zijn indien ook federaal een statuut wordt vastgelegd. Inmiddels heeft federaal minister Viseur in een omzendbrief een fiscale vrijstelling van 40.000 frank op jaarbasis vastgelegd.

Tot slot wens ik nog even stil te staan bij het punt van de objectiviteit en de eenvoud. We hebben een stelsel uitgewerkt waarvan de cliënt beter wordt, zonder te veel paperassen en zonder te veel kopzorgen over de wijze waarop een en ander moet gebeuren. Wie hulp aan huis krijgt of naar een rusthuis gaat, kan in eerste instantie worden gescreend door wie reeds aan de betrokkene hulp verleent : de gezins- en bejaardenhelper, de maatschappelijk werker van het rusthuis. Dat kan eventueel, indien de regering dit bepaalt, ook de behandelende arts zijn of de maatschappelijk werker van het ziekenfonds. Deze meting gebeurt aan de hand van een objectieve meetschaal.

Hierbij vinden wij het belangrijk dat gebruik wordt gemaakt van de bestaande knowhow en dat men deze stroomlijnt met de eenvormige indicatieschaal die in het raam van het thuiszorgdecreet zal worden uitgewerkt. Daarbij moet erover worden gewaakt dat de aanwezigheid van mantelzorg niet wordt gesanctioneerd en dat ook psychische en psychiatrische indicaties in het geheel mee worden opgenomen.

Becq

Op grond van deze eerste screening gebeurt de vastlegging door de zorgkas. Er is nogal wat kritiek geuit op het feit dat zowel de eigen hulpverlener als de zorgkas in de indicatie een rol spelen. Wij hebben ervoor geopteerd om een eenvoudig systeem uit te werken, waar niet te veel bijkomende administratie en bijkomende hulpverleners aan te pas hoeven te komen. De objectiviteit van het stelsel wordt gegarandeerd door de objectieve en uniforme meetschaal, de dubbele screening door de hulpverleners en de zorgkas, de beroepsprocedure die multidisciplinair zal worden ingekleurd en de financiering op grond van objectieve parameters die te maken hebben met het profiel van de hulpvragers.

Collega's, niettegenstaande de geringe publieke belangstelling zult u begrijpen dat ik mezelf vandaag een gelukkige vrouw durf noemen. Als nieuwkomer in dit parlement heb ik de kans gehad om mee aan de basis te liggen van een voorstel van decreet dat wellicht een mijlpaal vormt in de Vlaamse sociale geschiedenis. Ik ben de collega's en de mensen die dit hebben mogelijk gemaakt daar dankbaar voor, zowel binnen als buiten mijn partij.

Ik heb uit dit debat geleerd dat men tijdig op het gaspedaal moet duwen om toch af en toe wat gas te kunnen terugnemen en zelfs te kunnen uitbollen, dat slogantaal af en toe – maar ook niet te veel – nodig is, maar dat inhoudelijke discussies ten gronde primeren. Ik heb ook veel geleerd over het ouderschap, het ouderschap van ideeën en van teksten, waarbij ik meen dat het co-ouderschap de meeste vruchten afwerpt. Ik heb zelfs geleerd dat men voor een voorstel kan stemmen hoewel men er eigenlijk tegen is.

In elk geval wil ik welgemeend iedereen danken die op zijn of haar manier een bijdrage heeft geleverd aan de realisatie van dit voorstel, voor en achter de schermen.

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mevrouw Becq, wilt u mij het volgende zinnetje even toelichten : 'Ik heb zelfs geleerd dat men voor een voorstel kan stemmen hoewel men er eigenlijk tegen is'. Waarop baseert u zich ?

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Ik baseer me op de pers. In De Morgen is een artikel verschenen met dit zinnetje als titel.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Volgens de pers staat alles wat u net heeft verteld niet in het voorstel van decreet.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, ik gun mevrouw Becq haar plaats in de geschiedenisboekjes. Ik gun haar alle leerrijke ervaringen die ze hier heeft opgedaan. Ik hoop echter dat ze ons de uitleg over ons stemgedrag gunt. We zullen morgen stemmen over dit voorstel van decreet. Als we voor stemmen, dan doen we dat omdat we het nodig vinden dat er in Vlaanderen een zorgverzekering komt.

Mevrouw Becq, de aanmatigende houding waarbij u meent te mogen bepalen hoe wij mogen stemmen en hoe we ons stemgedrag moeten verklaren, neem ik niet.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mijnheer Sannen, ik ben blij dat ook u voorstander van een zorgverzekering bent. (*Opmerkingen van de heer Ludo Sannen en bij de VU*)

Al wie zorgen heeft, zal wel varen bij de zorgverzekering. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, collega's, ik zit gesandwicht tussen de twee indieners van dit voorstel, en kan dus enkel commentaar geven op wat mevrouw Becq heeft verteld of daar aanvullingen bij maken.

In dit voorstel van decreet, dat we zullen goedkeuren, kan zeker iedereen zijn waarheid vinden. Dit is misschien iets nieuws. Misschien staat het symbool voor de doorzichtige en geloofwaardige politiek op het Vlaams niveau.

Mijnheer de voorzitter, misschien is dit mijn voorlaatste toespraak. Ik betreur dat, maar toch ben ik erg blij dat ik net als mevrouw Becq heb kunnen deelnemen aan dit debat. Het was immers hard nodig om een toekomstvisie te ontwikkelen over

Avontroodt

de vergrijzing en de betaalbaarheid van de niet-medische zorgen.

Mevrouw Demeester, u, uw diensten of mensen uit uw omgeving, hebben in 1992 al de aanzet gegeven, maar in Duitsland heeft men er twaalf jaar over gedaan. We hebben de Duitse intellectuelen terzake dus geklopt.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mevrouw Avontroodt, niet mijn diensten hebben de aanzet gegeven, maar de diensten van de federale regering. Ik was toen al lid van de Vlaamse regering. Ik wou enkel stellen dat het ouderschap al lang bestaat, en dat ik het iedereen gun die aan deze zaak heeft meegewerkt.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Het debat voeren loont alleszins de moeite. Ik ben zeker dat het laatste woord hierover nog niet is gezegd. Mijnheer de voorzitter, ik ben ervan overtuigd dat u de discussie in dit forum nog een aantal keer zult mogen leiden.

Ik keer heel even terug naar het uitgangspunt van de zorg- of afhankelijkheidsverzekering. De eerste en voornaamste reden is het toekomstperspectief van Vlaanderen in verband met de vergrijzing. Staat u mij toe even stil te staan bij de menselijke soort. We behoren tot de groep die het langst leeft. We worden daarin enkel geklopt door de schildpad. Tot nu toe ligt onze grens bij mevrouw Jeanne Calmant die, in goede conditie, 122 jaar is geworden. De Neanderthalers hadden een levensverwachting van 35 jaar. We doen er elk jaar drie maanden bij. De keerzijde van de medaille is dat we niet alleen levensjaren moeten toevoegen, maar ook kwaliteit aan het leven.

We mogen dit niet allemaal in een negatief perspectief stellen. Ik wil even bij de generatie van de jonggepensioneerden stilstaan. Ik citeer daartoe Aster Berkhof : 'Als je jong bent, denk je dat de wereld begint bij jouw generatie. Je weet het beter en zal het eens tonen. De grootste rijkdom van een gepensioneerde is de grote vrijheid. Je doet met je tijd wat je wilt, maar dan moet je het ook doen en kunnen doen'. Dat ideaalbeeld van de jonggepensioneerde stemt vaak niet overeen met de realiteit. 37 percent van de vrouwen boven 50 jaar dragen zorg voor een zorgbehoevende. Dat is niet niks. Meer dan 50 percent van de vrouwen boven 50 jaar dragen zorg voor iemand. Dat is de realiteit. In Vlaanderen is er een cultuur van thuiszorg, veel meer dan van instellingenzorg. Voor die jonggepen-

sioneerden is een zorgverzekering noodzakelijk en betekent dat een verrijking.

Ik heb de teksten over de eerste debatten over dit onderwerp nog eens opgediept. De VLD refereerde toen al aan de afhankelijkheidsverzekering. Een collega uit de grootste fractie waarschuwde ons toen daar niet mee te beginnen. Zo een verzekering was helemaal niet vanzelfsprekend. De geesten zijn nu gerijpt.

Dit debat moet in een hoopvol perspectief worden gevoerd. Alle vormen van zorgverlening kunnen aan bod komen. Er is duidelijk gekozen voor de inter- en intragenerationele solidariteit. Jongeren zullen misschien opmerken dat ze weer moeten opdraaien voor de oudere generatie. Hierop is een antwoord gegeven door dit ook open te trekken tot de zorgbehoevenden van jonger dan 65 jaar. We zijn ook heel blij dat de premies leeftijdsgebonden worden.

Het is nog niet helemaal af, maar dit is een goed werkdocument. Het is een duidelijk en goed signaal.

Dit voorstel van decreet streeft niet naar de evolutie van een verzorgingsstaat naar een verzekeringsstaat : het solidariteitsprincipe blijft gegarandeerd, maar het element responsabilisering is erbij gekomen. Solidariteit is mooi, maar moet betaalbaar blijven. We zullen keuzes moeten maken. De verslaggever heeft een aantal doelgroepen opgesomd, dat lijstje kan niet limitatief zijn.

Voor de VLD zijn een aantal principes fundamenteel en cruciaal, we vinden die terug in het voorstel van decreet. Het eerste daarvan is het lot van de mantelzorg. Iedereen heeft het er al over gehad. Volgens onze gegevens wordt 70 percent van de zorg door de mantelzorger verleend. Deze categorie verdient dus rechtszekerheid, en krijgt die door het activiteitenplan.

Een tweede principe is dat van de zorgcheques. De VLD heeft zich altijd tegen dat systeem verzet. We achten een bonnetjessysteem onaanvaardbaar omwille van de rompslomp. We hebben ons daarvoor gebaseerd op de Nederlandse en Duitse literatuur : men merkt er nauwelijks of geen misbruik van de cash uitkeringen. Minister Martens bood ons gelukkig genoeg de garantie dat de zorgcheque een trekkingsrecht zou worden met drie mogelijke vormen : een uitkering in geld wanneer de bejaarde een beroep doet op een mantelzorger ; een tenlasteneming van de kosten indien de bejaarde een beroep doet op professionele zorgverleners ; of een

Avontroodt

betaalsysteem zoals de protonkaart. Dit is een van de cruciale delen uit de toelichting. De VLD heeft uiteraard altijd gepleit voor een gemengd systeem van repartitie en kapitalisatie.

Ik wens te verwijzen naar het betoog van de heer Janssen, die de tolk was van de privé-verzekeringsinstellingen. Hij heeft het voorbeeld van het Duitse systeem aangehaald. We kunnen er niet omheen : men heeft daar vanaf 1995 een expertise opgebouwd. Het resultaat is dat men er op vier jaar tijd in is geslaagd om via een kapitalisatiesysteem een reserve op te bouwen van 4,6 miljard Duitse Mark.

Men heeft daarenboven ingezien dat er een marktgerichte ontwikkeling is ontstaan van het aantal zorgverleners. Op zichzelf is dit ook één van de redenen waarom we pleitbezorgers zijn van zo een zorgverzekering.

Men stelde ook vast dat de meeste mensen voor dat systeem kiezen. Indien men de vrijheid laat, indien men zorgt voor een niet te strikte reglementering, indien men de zaak van onderuit laat ontwikkelen, dan kiezen de mensen voor inspraak inzake de dienstverlening. Het feit dat de mensen greep krijgen op de inrichting van de verzorging of de manier waarop de zorgen worden georganiseerd, wordt precies mogelijk gemaakt door het decretaal vastleggen van de keuzevrijheid. Dit was voor ons cruciaal.

Een ander besluit van het tussentijds bilan was de ruime aanvaarding. Er was geen weerstand, noch van professionele zorgverleners, noch van het veld of de gebruikers. De voldoening was zeer groot. Meer dan 80 percent heeft zich uitgesproken om de zorgen te laten verstrekken op informele basis.

We hadden ook oog voor de privacy. Indien er één materie is die zo indringend ingrijpt op de persoonsgebonden sfeer, dan is het toch wel dit. We zijn dan ook heel tevreden dat het recht op privacy decretaal wordt verankerd. Mijnheer Swennen, we zijn wel degelijk bevoegd voor deze materie.

Het ingediende voorstel lijkt een beetje op 'ieder zijn waarheid'. Het belangrijkste is dat er rekening wordt gehouden met de realiteit en dat er niet aan electoraal opbod werd gedaan.

We hebben drie technische amendementen ingediend. Zo is er een amendement op artikel 8 en 10. Men zegt dat men moet uitbetalen vanaf de eerste maand na de indiening van de aanvraag. In artikel

10 staat dat de zorgkas hiervoor 60 dagen tijd heeft. We wensen dat dit retroactief ingaat. Men zou anders na 30 dagen moeten betalen terwijl de zorgkas 2 maanden de tijd heeft om een beslissing te nemen.

In een tweede amendement wensen we dat er rekening wordt gehouden met de opmerkingen van Het Rekenhof. We hebben de bepalingen hernomen van ons eigen voorstel van decreet, waarin het statuut van het zorgfonds wordt geregeld. Het derde amendement op artikel 5 is technisch van aard.

Ik wil besluiten met nogmaals te verwijzen naar het onderzoek van Weekers en Pijl. Ik wil alle collega's wier hoofdbekommernis erin bestaat misbruiken te vermijden, vragen om dit onderzoek eens door te nemen. Ik hoop dat ze in onze Vlaamse bevolking evenveel vertrouwen krijgen als de Nederlanders in hun zorgbehoevende bevolking. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, we beseffen allemaal dat de invoering van de zorgverzekering van historisch belang is. Het gaat immers om niet meer of niet minder dan de geboorte van een nieuw sociaal stelsel, in het kader van onze Vlaamse bevoegdheden. In de geschiedenis is het al vaak gebeurd dat men aanvoelt dat men iets belangrijks op de sporen zet, doch pas achteraf, vele jaren later, beseft wat voor een mijlpaal men heeft verwezenlijkt. Het is onze diepe overtuiging dat we vandaag en morgen in dit Vlaams Parlement een startschot geven voor een onomkeerbaar solidair groeimodel.

En het is dat startschot, the point of no return, dat van wezenlijk belang is. Het is voor de Vlaamse Gemeenschap immers vijf voor twaalf om een sociaal antwoord te geven op een nu al breed aanwezig en steeds maar in belang toenemend nieuw sociaal risico. Het betreft het risico op langdurige zorgbehoevendheid en de meerkost voor niet-medische hulpverlening die daarvan het gevolg is. Men spreekt van een nieuw sociaal risico, omdat bij de invoering van de sociale zekerheid dit een niet-voorzien risico was. Het ging om een vrijwel onvoorzienbare ontwikkeling. Niemand kon pakweg vijftig jaar geleden voorzien dat de algemene leefomstandigheden zo sterk zouden verbeteren en de levensverwachting in die mate zou stijgen als vandaag het geval is.

Swennen

Hetzelfde dient gezegd van de exponentiële vooruitgang van de medische wetenschap. Voeg daarbij de kinderen van de Vlaamse babyboom in de jaren vijftig en de gouden jaren zestig, die vanaf 2010 hun intrede zullen maken in de groep van senioren, en men kent de drie hoofdoorzaken van de alsmaar toenemende vergrijzing van de bevolking. Daarbinnen zal vooral de groep hoogbejaarden die erg zorgbehoevend zijn, fors toenemen. Het gaat om de zogenaamde verzilvering binnen de vergrijzing.

Deze zorgverzekering is er voor alle leeftijden, maar in de praktijk zal het voor het overgrote deel een ouderenzorgverzekering zijn. Nu is een Belg op vijf ouder dan 60 jaar. In 2025 zal dat één op drie zijn, met een explosie omstreeks 2010. In Vlaanderen zal zich dit nog sneller en diepgaander voordoen dan in de rest van het land. Op dit ogenblik is de groep zorgbehoevenden al zeer omvangrijk. Volgens de cijfers van de SERV van 1999 zijn er vandaag 200.000 Vlamingen zorgbehoevend. Daarvan zijn meer dan 122.000 matig, 40.000 zwaar en meer dan 47.000 zeer zwaar zorgbehoevend. De dagdagelijkse drama's ten gevolge van onbetaalbare rusthuisfacturen en van groeiende kosten voor thuiszorg schreeuwen in zekere zin het pijnlijke van dit nieuwe sociale risico uit.

Ik wil u niet lastigvallen met cijfers, maar voor het vervolg van mijn uiteenzetting is het belangrijk dat u deze cijfers goed voor ogen houdt. Het rusthuis kost 40.000 frank per maand of meer. Uit recent onderzoek bij 75-plussers in Antwerpen blijkt dat 31 percent van de rusthuisbewoners het moet stellen met een inkomen van minder dan 25.000 frank per maand en nog eens 31 percent met 25.000 tot 30.000 frank per maand. De rekening is vlug gemaakt.

In de zorgverzekering gaat onze aandacht uiteraard in eerste instantie naar deze lage inkomens. Het risico is echter groter. Ook voor bejaarden met een goed pensioen zorgt het rusthuis voor onbetaalbare situaties. Een op drie rusthuisbewoners doet dan ook een beroep op het OCMW.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Als u a zegt, moet u ook b zeggen. Als u spreekt over de rusthuiskosten, dan moet u ook nagaan waarom deze kosten zo hoog oplopen. Het Riziv en de politieke partijen die daarvoor op federaal niveau verantwoordelijk zijn – SP en CVP -, hebben immers heel wat drastische

maatregelen getroffen met vergaande gevolgen voor rusthuisbewoners.

De heer Guy Swennen : Dit is een totaal ander debat. De vraag die we ons moeten stellen is wat we daar binnen de Vlaamse bevoegdheid aan kunnen doen in een systeem van zorgverzekering. Ik wil dit debat wel met u aangaan, maar dit zou ons binnen deze bespreking te ver leiden.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Het Riziv betaalt de medische kosten terug. Deze discussie gaat echter over niet-medische zorgverzekering.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Op bladzijde 94 van het verslag van de hoorzitting zegt professor Pacolet dat drie vierde van de problemen zou zijn opgelost indien het Riziv niet zo zwaar had bespaard. Een opsplitsing van medische en niet-medische kosten omwille van bevoegdheidsredenen verandert niets aan de te betalen factuur.

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : De SP-fractie heeft er via mijn eerste voorstel van decreet in november 1997 een punt van gemaakt ook de rusthuissector te betrekken bij de zorgverzekering. Wij zijn blij dat dit nu in dit voorstel van decreet wordt verankerd.

Dit eerste voorstel voegde een andere dimensie toe aan het al lang aanslepende maar weinig concrete debat over de zorgverzekering waarover op federaal niveau reeds sinds 1985 wordt gedebatteerd.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : De eerste maal dat de zorgverzekering werd opgenomen in de beleidsnota van een minister was op 9 oktober 1992. De eerste initiatieven dateren echter uit 1985. De vaders en moeders zetelden toen in de federale parlementen en regeringen.

De voorzitter : Ik stel voor deze discussie af te ronden, want eens het kind groter wordt, is er misschien niemand meer die nog vader of moeder wil zijn. *(Gelach)*

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Eenmaal men een kind heeft geconcipieerd, moet men het koesteren zijn hele leven lang.

De voorzitter : In de politiek ligt dat soms anders.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ook daar moet dit mogelijk zijn.

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : Mevrouw de minister, het ging niet over het vaderschap. U had mijn aanhef niet gehoord. Ik hoorde dat u geschiedenis aan het schrijven was. Ik wilde u enkel helpen met uw geschiedenisboekje. Het ging niet over het vader- of moederschap.

We hebben een recht op de tenlasteneming van kosten toegevoegd, aangezien het een breed risico is, en een recht op zorgcheques, louter op basis van de zorgbehoefendheid en ongeacht het inkomen. We hebben daar evenwel steeds één zeer belangrijke voorwaarde aan gekoppeld, namelijk een krachtige solidariteit aan inkomstzijde. Deze voorwaarde werd in de ratio legis van dit voorstel van decreet gebeiteld. Dat verheugt ons.

Ook de thuiszorgsector heeft problemen. Als we het kostenpatroon bekijken, rijzen op het eerste gezicht geen problemen op het vlak van de betaalbaarheid. Men geraakt pas in de problemen bij cumulatie van kosten. We zijn dan ook blij dat de professionele hulpverlening voor de thuiszorgsector samen met de mantelzorgers in het decreet worden opgenomen.

Ik wilde de cijfers nog even in de verf zetten, en dan vooral voor de rusthuissector. Ik wilde daarmee aangeven hoe breed de dagelijkse sociale drama's zijn die zich tengevolge van de zorgbehoefendheid afspelen. Dit is zonder meer een schaduwzijde van onze moderne verzorgingsmaatschappij. Vandaag zijn er tienduizenden zwaar zorgbehoevenden. We weten dat dit aantal de komende jaren vrij spectaculair zal toenemen. Dat bedoelen we dus wanneer we zeggen dat het vijf voor twaalf is voor een zorgverzekering. Aan degenen die beweren dat het nog geen tijd is, zeg ik dat langer wachten betekent dat de huidige generatie zorgbehoevenden nog langer in de kou blijft staan.

Langer wachten betekent ook de baan vrijhouden voor de vrije markt van privé-polissen, waarbij enkel degenen die het zich kunnen permitteren, hun risico zullen indekken. Dat blijkt trouwens uit Franse gegevens. Langer wachten zou ook betekenen dat de kans om een verplicht, algemeen, publiek en solidair systeem in te voeren met de dag afneemt. Elke privé-polis die wordt afgesloten, verkleint de kans om zo een publiek systeem op de sporen te krijgen.

Bovendien moet nu een spaarpot worden aangelegd om over een voldoende draagkrachtig publiek systeem te beschikken op het ogenblik dat de vergrijzingsgolf op kruissnelheid komt. De SP heeft steeds gehamerd op die spaarpot. We hebben echter even hard gehamerd op de noden van de huidige generatie zorgbehoevenden. Beide elementen, repartitie en kapitalisatie, zitten in de zorgverzekering ingebakken.

Ik zal het nu hebben over de hoofdkritiek van een aantal oppositieleden op dit voorstel van decreet. Ik benadruk dat dit voorstel van decreet twee historische betekenissen heeft. Ten eerste is de kogel na vijftien jaar discussie eindelijk door de kerk. Er komt een zorgverzekering. Die zorgverzekering komt er nu, omdat ze nu nodig is en niet over tien jaar, zoals tijdens de hoorzitting enkel nog het NCMV beweerde. Vanaf 1 januari 2000 zullen zorgcheques kunnen worden uitgekeerd.

Ten tweede worden in dit voorstel van decreet een hele reeks fundamentele politieke keuzes gemaakt. Nog geen jaar geleden lagen alle grote keuzes in verband met de zorgverzekering nog volledig open : vrijwillig of verplicht, Vlaams of federaal, al dan niet met bijdragen en/of algemene middelen, al dan niet alleen voor ouderen, voor thuiszorg of ook voor residentiële verzorging, een solidair financieeringsmodel of niet, enkel op basis van de graad van zorgbehoefendheid of ook rekening houdend met het inkomen.

Voor al deze belangrijke punten wordt in ons voorstel van decreet duidelijk en definitief vastgelegd waar de zorgverzekering voor staat. Als mede-indiener van dit voorstel, en namens de SP-fractie zeg ik dan ook volmondig dat we de kritiek van bepaalde collega's niet nemen. Neen, dit is geen lege doos. Als ik de uitslag van de stemming in de commissie corrigeer of aanvul met een krantenartikel over het Agalev-standpunt, dan moet ik een vrijwel volledige consensus in dit Vlaams Parlement vaststellen inzake ons voorstel van decreet. Uiteraard wacht ik wel de stemming af, mijnheer Stassen.

Dit moet dus wel een bijzonder magische lege doos zijn, een toverdoos, want iedereen is er blijkbaar voor te vinden. De waarheid is allicht zoals ik zonet heb aangegeven : het is een doos met een bijzonder belangrijke inhoud. Waaruit put men zijn inspiratie om een decreet dat meer solidariteit in onze samenleving brengt, een lege doos te noemen ? Hoe durft men een decreet dat rechtstreeks tenlastenemingen van kosten van zorgbehoevenden tot gevolg heeft, een lege doos noemen ? Hoe durft men een decreet dat een volle

Swennen

container aan belangrijke inhoudelijke politieke keuzes bevat, een lege doos noemen ?

Om de bedenkers van het predikaat lege doos, die ik het bespaar hun naam hier te noemen, helemaal van replek te dienen, wil ik verwijzen naar het decreet houdende oprichting van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap. Mijnheer Stassen, ik zal een genuanceerde vergelijking maken. Ik wil daar niet demagogisch over doen. Het is niet helemaal vergelijkbaar, maar toch. Aan het begin van het huidige decennium legde voornoemd decreet het kader vast van een beleidssector waaraan vandaag 28 miljard frank aan Vlaamse begrotingsmiddelen wordt besteed.

Toch worden ook in dit decreet op één grote uitzondering na alleen de belangrijke, essentiële krachtlijnen vastgelegd. De uitzondering is de volgende. In het decreet houdende het Vlaams Fonds vinden we artikelen die gedetailleerd de formele werking en structuur van het fonds vastleggen : het personeelsstatuut, de mogelijke aanstelling van bedrijfsrevisoren, de rol van het Hoog Comité van Toezicht, enzovoort. Niemand kan ontkennen dat dit ook heel goed kon worden geregeld bij uitvoeringsbesluit, zoals dit bijvoorbeeld in het VIPA-decreet is gebeurd. Sinds het operationeel worden van het fonds in 1991 hebben binnen dit decretale kader talloze vernieuwingen en uitbreidingen plaatsgevonden, door middel van uitvoeringsbesluiten. Er zijn heel wat nieuwe werkvormen ontstaan. De lijst van materiële hulpmiddelen is dubbel zo lang geworden. Er is een betere omkadering uitgewerkt en de werknemers worden beter vergoed.

In dit alles zijn de essentiële keuzes die zijn terug te vinden in het decreet, bepalend gebleven. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de toegang tot het fonds, het subsidiaire karakter en dergelijke. Net als dat decreet heeft dit voorstel tot invoering van de zorgverzekering zonder twijfel een bijzondere waarde als sociaal, solidair en krachtig parlementair werkstuk. Het is dus helemaal geen lege doos, maar wel een belangrijk kaderdecreet. Dat het een kaderdecreet is, werd ook nooit betwist. Het regelt immers niet alles. Zo worden de omvang en de verhouding van de twee pijlers van het financieringsmodel, de algemene middelen en de bijdragen, niet geregeld. Maar ook hier is er niets nieuws onder de zon. Op enkele jaren tijd verdrievoudigde het budget van het Vlaams Fonds, dat bij het begin al evenmin was

bepaald. Daar zijn de begrotingsbepalingen telkens de bakens geweest van de uitbreiding.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Op de discussie over de lege doos zal ik straks ingaan, tijdens mijn betoog. De meeste vergelijkingen lopen mank, en de uwe behoorlijk erg, mijnheer Swennen. U vergeet één belangrijk element bij deze vergelijking. Bij de oprichting van het voornoemd Vlaams Fonds was er reeds sprake van een voorloper, waarop men voortborduurde voor het nieuwe decreet. Maar wat de zorgverzekering betreft, bestaat er als ik me niet vergis, geen enkele wettelijke regeling die iets gelijkwaardigs organiseert. Bij het Vlaams Fonds vertrok men niet van nul. Men kon voortbouwen op een jarenlange ervaring.

De heer Guy Swennen : Mijnheer Stassen, ik heb zelf gezegd dat de vergelijking niet volledig opgaat. Ik weet dat het voor een deel om een federalisering ging. Het aanvangsbedrag bedroeg ongeveer 5 miljard frank. Ik spreek nu over die verdrievoudiging en de uitbreiding van de hulpverlening. Dat is het volledig nieuwe verhaal, dat vergelijkbaar is met het groeiemodel dat de zorgverzekering is. Precies dat heb ik willen aangeven.

Dit voorstel van decreet is helemaal geen lege doos. Integendeel, het is een volle container met keuzes. Het begrip 'container' is eigenlijk te statisch. We zouden het een sociale bolide kunnen noemen : een racewagen van de renstal 'Solidariteit'. De wagen staat klaar in de fabriek. Door de stemming morgen verhuist hij naar de box in de pits op het circuit. Na de laatste bijstellingen en het tanken onder de deskundige leiding van de twee hier aanwezige ministers zal de racewagen op volle snelheid het circuit oprijden.

Een andere kritiek die ik nu definitief wil torpederen, betreft de mist die werd gespoten inzake de zorgcheques. Waarom heeft de SP steeds gepleit voor die zorgcheques ? We hebben dit niet gedaan omdat het voor ons een soort van fetisj zou zijn, of een soort inzet van een symbolenstrijd. We hebben dit gedaan omdat de SP niet wil dat de mensen het geld eerst moeten voorschieten. Dit zou het geval zijn indien men zorgbehoevenden zou verplichten om zelf alle facturen bij te houden en af te rekenen aan de loketten van de zorgkas.

We willen ook niet dat het geld onmiddellijk naar de zorgverleners gaan. Iedereen moet voor zichzelf kunnen bepalen waarvoor hij of zij het geld van de zorgverzekering gebruikt. Daarom hebben we

Swennen

steeds voor zorgcheques gepleit, en daarom staat dat ook in het decreet. Of het nu een cheque of een gelijkgestelde drager is, doet er eigenlijk niet toe. We zijn al tevreden als de waarborgen die we nastreven, er ook inzitten. We willen een zorgpakket op maat, dat zo kan worden waargemaakt.

Door met cheques te werken, vermijden we bovendien dat de middelen oneigenlijk kunnen worden gebruikt. Dit is geen kwestie van wantrouwen. Uit verschillende studies blijkt dat er een dwang en een sociale afhankelijkheid bestaat, waarvan vooral oudere zorgbehoevenden afhankelijk zijn. De belangrijkste groep van de zorgbehoevenden kan daar dus het slachtoffer van zijn. Dat leidt ertoe dat zorgbehoevenden schenkingen moeten doen aan familieleden in ruil voor bezoek, aandacht, verdraagzaamheid, enzovoort. Uitkeringen in geld zouden die praktijken versterken.

De zorgcheques betuttelen niet, maar beschermen de sociaal zwakkere tegen zijn omgeving, en de gemeenschap tegen het oneigenlijk gebruik van solidaire middelen. Uitkeringen in cash daarentegen bieden geen bijkomende mogelijkheden. De enige bijkomende vrijheid die ze geven, is de mogelijkheid van het oneigenlijk gebruik.

De zorgcheques geven een garantie op een kwaliteitszorg, omdat alleen hulpverlenende instanties met een speciaal label zorgcheques mogen innen. Dit is een probleem dat opduikt bij privé-zorgverzekeringspolissen. Men krijgt de verzekeringsom uitbetaald, maar de verzekeraar bekommert er zich totaal niet over of er plaats is in het rusthuis enzovoort.

Op een bepaald ogenblik ben ik zeer boos geworden op de heer De Gucht. In verband met deze zorgverzekering heeft hij immers de karikatuur van het 'bonnensysteem' gelanceerd. Ik vond dat zo een aanstootgevende draak van een onterechte omschrijving dat ik van pure emotie in deze emocratie ben gaan grasduinen in heel wat literatuur van de VLD. Houd u goed vast. U trekt van leer tegen het systeem van de zorgcheques. Ik heb echter ontdekt dat de VLD de voorbije jaren om de haverklap het idee van bestemmingsgerichte cheques als drager van overheidsinterventies naar voren schuift.

Zo willen onze liberale collega's blijkbaar in hun verkiezingsprogramma '95 een beroep doen op huurcheques en op cultuurcheques. In hun justitiegongres in maart van datzelfde jaar stellen ze justitiecheques voor.

De klap op de vuurpijl is het pleidooi in de Burgerkrant van maart 1998 voor dienstcheques en voor de uitbreiding van PWA-cheques. In verband met de dienstcheques staat er letterlijk 'dat er vraag is naar meer diensten aan personen en huishoudelijke hulp. Deze zijn momenteel niet betaalbaar en daarom moeten er dienstcheques komen.' Ongelooflijk maar waar: koud en warm tegelijk.

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Het verheugt mij natuurlijk dat u goede literatuur doorneemt.

De heer Guy Swennen : U leest toch ook de Burgerkrant ?

Mevrouw Yolande Avontroodt : Niet die van 1995, maar wel die van 1998.

We vermengen twee zaken. Het systeem dat we nu installeren is een verzekeringssysteem. Dit betekent dat men een premie betaalt, in ruil waarvoor men recht krijgt op bepaalde prestaties.

Als u naar verkiezingspropaganda of partijliteratuur verwijst, doe ik dit ook. Ons systeem was gericht op de boodschap die de SP op 100.000 exemplaren had verspreid, namelijk dat het alleen via cheques zou gaan en alleen voor de professionele dienstverlening was bedoeld. Als u verwijst naar een partijblad, verwijs ik naar een partijpamflet over een systeem dat nog niet was goedgekeurd.

We hebben die discussie gevoerd en achteraf is een en ander rechtgezet. U hebt zich van het pamflet gedistantieerd door te zeggen dat wat erin stond, niet uw bedoeling was. Wat in het decreet stond, was uw bedoeling.

We moeten het spel toch correct spelen. De diensten- en cultuurcheque, evenals de andere zaken die u aanhaalt, staan niet in verband met een verzekeringsprincipe. U haalt een totaal ander fenomeen aan. Het was de bedoeling de dienstverlening uit het zwarte circuit te halen. Dit zou ook voor een impuls in de tewerkstelling zorgen. Ik denk dat u daar geen problemen mee kunt hebben.

Dit is een verzekeringssysteem. Het betalen van premies geeft een recht. We waren er geen voorstander van om a posteriori een aantal voorwaarden te stellen aan het recht dat we openden. We waren voor een a priori controle en een a priori

Avontroodt

verhoging van de rechtszekerheid en van de toegang tot het verzekeringsstelsel.

Als u literatuur napluist, moet u de goede literatuur napluizen. In die literatuur heeft men de werking van het systeem en de resultaten ervan onderzocht. Ik wil opnieuw de studie van Badelt en de studie van Weekers en Pijl aanhalen. Wat is belangrijker : de zekerheid dat het geld correct is gebruikt, wat extra controlekosten met zich meebrengt, of de vrije keuze van de zorgbehoevende ?

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : Ik heb me ten eerste nooit gedistantieerd van het betrokken pamflet. Ik heb alleen gezegd dat ik het niet had geschreven en dat het in een gemakkelijk communiceerbare taal was geschreven. Ik heb altijd gezegd wat ook in het decreet staat : 'zorgcheque of daarmee gelijkgestelde drager'.

Ten tweede heb ik de indruk dat u zich in allerlei bochten wringt. U kapittelt mij omdat de SP en ik voorstanders zijn van zorgcheques of daarmee gelijkgestelde dragers, terwijl ik vijf soorten chequesystemen vind waar u achter staat. U zegt dat dit iets anders is omdat het om een verzekering gaat. Dat is voor mij echter een reden te meer om te werken met het systeem van cheques of gelijkgestelde dragers. Het gaat immers om overheidsgeld dat is bestemd voor een solidair systeem, en om bijdragen van mensen om het risico van zorgbehoevendheid te dekken.

U blaast warm en koud tegelijk. Dezelfde tegenstelling kwam aan de oppervlakte in het debat over het voorstel van de VLD inzake het algemene draagvlak van de zorgverzekering. U wordt altijd kwaad als ik daarover begin en noemt het electoraal opportunisme. Ik ben nochtans bereid om over de partijgrenzen heen bruggen te slaan. Als we echter in een parlementaire democratie, wanneer er scherpe tegenstellingen zijn, de zaken niet scherp tegenover elkaar mogen stellen, dan verliest elk parlementair of politiek debat inhoudelijk zijn kleur.

Er was inderdaad op een bepaald ogenblik – nu niet meer – een scherpe tegenstelling omtrent uw voorstel. Daarin werd een forfaitaire bijdrage voor de zorgverzekering voorgesteld, wat betekent dat gezinnen met een inkomen van 35.000 frank per maand evenveel zouden betalen als gezinnen met een inkomen van 150.000 frank per maand. Enkel

voor alleenstaanden met een inkomen lager dan of gelijk aan het bestaansminimum, zou de overheid de bijdragen betalen. Dat is een verenging van de solidariteit tot een heel beperkt deel van de bevolking, namelijk 2 tot 3 procent. 97 tot 98 procent van de bevolking zou de forfaitaire bijdrage moeten ophoesten. Dat wil ik aan de kaak stellen.

We hebben akte genomen van dat geluid, hoewel we het niet echt konden smaken. Onze verbazing was dan ook groot toen men plots achter dit voorstel van decreet ging staan, zelfs al is het op een breed en solidair draagvlak gebaseerd.

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Ik betreur ten zeerste dat u opnieuw hetzelfde discours wilt voeren, mijnheer Swennen. Ten eerste zit de solidariteit niet alleen in de bijdragen ; ze zit ook in het deel van de algemene middelen, waarvan u niet kunt zeggen welke bereidheid daartoe bestond. U, ik en iedereen betalen voor die ingebakken solidariteit. Ten tweede is er ook een solidariteit tussen de generaties. Ten derde bestaat ze tussen de gezonden en de niet-gezonden. U hamert voortdurend op het onderdeel van de bijdragen, gerelateerd aan het inkomen.

Ik zal er niet meer bij zijn, maar ik zal de zaak in de pers volgen. Ik daag u uit om tussen nu en drie jaar het model voor te leggen van wat het precies zal worden. Ik zou u nu al kunnen vragen hoe u die bijdragen zult bepalen, waar u de grenzen en de vorken zult leggen. Zullen het drie grenzen zijn met drie soorten bijdragen of zal het een continu systeem zijn ? Ook daar is nog geen antwoord op gegeven.

Daarom is het oneerlijk te zeggen dat de VLD in deze aangelegenheid geen sociaal onderdeel zou hebben ingebouwd. Er zat integendeel evengoed een sociaal onderdeel in het deel van de algemene middelen waarin de solidariteit de facto is ingebouwd. Toen u ook de premie wilde relateren aan het inkomen, hebben we ons daar volmondig achter geschaard. Dat weet u en het komt niet alleen uit het hoofd, maar ook uit het hart.

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Zo gauw het decreet is goedgekeurd, is het aan de regering om uitvoeringsbesluiten te maken. Ik zal u zeggen

Demeester-De Meyer

wat ik in het decreet lees, zodat deze discussie kan worden afgerond.

Ik lees in het decreet dat het inkomensafhankelijke bijdragen zijn, dat de bijdragen zijn verhoogd, dat ze verplicht zijn vanaf 25 jaar, dat er overheidssubsidies voor zijn – en mevrouw Avontroodt heeft gelijk : 4.000 miljoen is gelijk aan 4 miljard – die ook voorzien worden voor de volgende jaren, en dat de bijdragen afhankelijk zijn van de leeftijd.

We hebben destijds diepte-enquêtes gedaan bij de leeftijdsgroepen van 48 tot 55 jaar, en van 63 tot 70 jaar. We hebben die daarna uitgebreid naar jongeren en ouderen, respectievelijk 25 tot 32 jaar, en 78 tot 85 jaar. Zeer boeiend daarbij is dat ook de jongeren vanaf 25 jaar bij diepte-enquêtes, namelijk een interview van een uur, zeggen effectief bereid te zijn om bij te dragen wanneer ze weten dat het gaat om een probleem dat vanaf 2010 à 2020 veel fundamenteeler zal zijn. Het enige grote verschil is dat er grotere uitersten zijn bij de jongeren in de keuze voor het bedrag dat ze willen betalen. Bij de diepte-enquêtes zegt 30 percent van de jongeren 0 tot 200 frank per maand te willen betalen, en zegt 22 percent bereid te zijn meer 1.100 per maand te betalen. Bij de ouderen tussen 78 en 85 jaar wil 60 percent kiezen voor kleinere bijdragen, en slechts 9 percent voor grotere. Dat heeft heel duidelijk te maken met hun kleine inkomen en met het feit dat ze ook nog maar een korte periode in het vooruitzicht hebben.

Als ik deze vijf principes in de bijdragebepaling mag voorstellen en rekening houd met de verdere onderzoeken die men nu doet om deze bijdragen vast te stellen, dan moet het mogelijk zijn om dit goede decreet verder uit te werken bij besluit. Als we deze punten aanhouden, bereiken we een consensus over wat in de besprekingen naar voren is gekomen.

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : Mevrouw Avontroodt, ik zal niet verder met u discussiëren. Ik zou in acht punten kunnen uitleggen waarom we uw voorstel niet of minder sociaal vinden. U bent boos als ik dat zeg, maar dit is mijn overtuiging. Het is dan ook mijn recht en plicht als politicus om dit te zeggen. We zullen er bij gelegenheid nog verder over discussiëren.

Eind goed al goed voor de zorgverzekering. De SP is bijzonder blij met dit voorstel van decreet dat tot

stand kwam dankzij lange onderhandelingen met mede-indienster mevrouw Becq. Moeilijke klippen werden altijd in een constructieve sfeer overwonnen. Dit is een nieuw monument van solidariteit, helemaal in het verlengde van de sociale zekerheid. In de staatkundige zin van het woord is deze zorgverzekering geen sociale zekerheid, maar een zuivere invulling van onze eigen Vlaamse bevoegdheid van bijstand aan personen, net zoals het Vlaams Fonds. In de brede maatschappelijke en dagelijks menselijke betekenis van het woord, betekent de zorgverzekering echter een stukje meer sociale zekerheid, omdat het sociaal risico van bestaansonzekerheid door langdurige zorgbehoevendheid wordt gedekt. In die betekenis is en wordt deze zorgverzekering misschien wel de belangrijkste aanvulling van de sociale zekerheid sedert het ontstaan ervan. (*Applaus bij de CVP, de SP en de VU*)

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ieder jaar stijgt de levensverwachting in Vlaanderen met ongeveer drie maanden. Negentig, laat staan honderd jaar worden was enkele decennia geleden iets zeer uitzonderlijks, maar vandaag kijkt er nauwelijks nog iemand van op. Zeker als we erin slagen een aantal vermijdbare factoren die verantwoordelijk zijn voor vroegtijdige overlijdens, zoals roken en verkeersongevallen, terug te dringen, zal aan dit fenomeen voorlopig nog geen einde komen.

Bejaard en hoogbejaard worden is echter niet altijd rozengeur en maneschijn. Hoewel de leeftijd waarop men nog actief en zelfstandig blijft ook evenredig met de levensverwachting toeneemt, is de keerzijde van de medaille dat vele bejaarden op het einde van hun leven zeer afhankelijk worden van de hulp van anderen. Meestal – en gelukkig maar – zijn het de familieleden die deze zorg op zich nemen, maar soms blijkt dit te zwaar te zijn en moeten professionelen worden ingeschakeld of moet de bejaarde worden opgenomen in een gespecialiseerde verzorgingsinstelling.

Het kostenplaatje dat daar onvermijdelijk aan verbonden is, loopt al vlug zo hoog op dat het pensioen niet meer volstaat om de kosten te dekken. Het OCMW verhaalt deze kosten dan op de kinderen of de kleinkinderen. De meeste bejaarden ervaren dit als zeer vernederend en ze hebben daarin gelijk. Hebben zij immers niet hun hele leven gewerkt en bijgedragen voor hun pensioen ? Kunnen zij het helpen dat de overheid destijds heeft geopteerd voor een repartitie- in plaats van voor een

Strackx

kapitalisatiesysteem ? Dat al hun pensioenbijdragen in plaats van te zijn opgespaard in pensioenfondsen, zijn verdwenen in de bodemloze putten van de Belgische staatskas ? Natuurlijk was het gemakkelijk een repartitiesysteem op te zetten toen de levensverwachting 68 jaar bedroeg en het aantal actieven nog ontzettend veel groter was dan het aantal gepensioneerden. Nochtans waren er ook toen vooruitziende politici en demografen die ervoor waarschuwden dat zoiets niet kon blijven duren, maar men verkoos kortzichtig en op korte termijn te blijven denken.

Een fatsoenlijk pensioen, dat onze bejaarden gezien hun geleverde inspanningen en bijdragen zeker hebben verdiend, zou op het ogenblik van de zorgafhankelijkheid de financiële problemen voor een groot stuk oplossen. Vlaanderen is welvarend genoeg om deze kosten op zich te kunnen nemen. In een onafhankelijke Vlaamse staat zou er dus meer dan waarschijnlijk geen zorgverzekering nodig zijn. Eerst de sociale zekerheid volledig splitsen en als het daarna nog nodig bleek eventueel een zorgverzekering invoeren, was ook nog een logische optie geweest, maar ook die heeft men – ik zou bijna zeggen uiteraard – niet durven nemen. Daarvoor ontbreekt het de Vlaamse politici aan politieke moed. Zij verkiezen Wallonië verder als een pasja te blijven onderhouden en noemen dit dan solidariteit.

Als Vlaanderen vandaag een zorgverzekering invoert, dreigt de Vlaming ook nu weer twee keer te moeten betalen : één keer voor zijn eigen zorgverzekering en nog eens voor de zorgafhankelijke bejaarden in Wallonië. Ook dat zal men weer solidariteit noemen.

De financiële problematiek van de toenemende zorgafhankelijkheid bij ouderen is op diverse manieren oplosbaar. Zo stelde de werkgroep onafhankelijkheidsverzekering onder voorzitterschap van professor Deleeck in haar advies dat ze het als haar plicht beschouwde de beleidsverantwoordelijken in de regering en in het parlement alsmede de publieke opinie erop te wijzen dat er een geldig en prioritair alternatief bestaat voor de onafhankelijkheidsverzekering, namelijk de uitbreiding van het aanbod van bejaardenhulp en de verlaging van de kostprijs ervan voor de individuele oudere. De eigen bijdrage zou dan worden verlaagd op grond van het inkomen en van de omvang en de duur van de zorg. Deze oplossing zou effectief zijn, zegt de werkgroep, en bovendien efficiënt, want deze zorg zou tegen een veel lagere globale kostprijs speci-

fiek aan de zwaar en langdurig zorgbehoevenden kunnen worden verstrekt.

Doordat men zich vooral zou richten op de voorzieningen voor specifiek zware zorgen en omdat het niet nodig zou zijn om een afzonderlijke financiële en administratieve kringloop tot stand te brengen, zou de kostprijs veel lager zijn. De leden van de werkgroep onder leiding van professor Deleeck zijn trouwens niet de enigen die vraagtekens plaatsen bij het logge apparaat dat men nu gaat uitbouwen. Bovendien kon het voorstel van de werkgroep gemakkelijk via de algemene middelen worden gefinancierd. Ook de Bond van Grote en Jonge Gezinnen opteerde hiervoor.

Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, voortbouwend op de bestaande structuren zijn er voor de voorgestelde zorgverzekering heel wat alternatieven denkbaar waarbij het onnodig is vers geld te vragen aan de Vlamingen. Maar minister Demeester had uit haar enquête geleerd dat de Vlamingen bereid waren te betalen, en die kans kon ze natuurlijk niet laten liggen.

Dit dossier is allesbehalve rijp. Dit is verscheidene specialisten en waarnemers evenmin ontgaan. De commentaren in de kranten liegen er niet om, maar het moest kost-wat-kost nu meteen worden ingevoerd. De reden hiervoor ligt voor de hand : over luttele maanden zijn het verkiezingen en de SP moest dringend iets vinden om haar afkalvend kiezersaantal op te krikken, en dus houden ze de mensen een snoepje voor. Men wil de ouderen doen geloven dat ze iets zullen krijgen : een gratis poetsvrouw en gratis puree met compote. Dat die puree met compote betaald zal worden door hun kinderen en kleinkinderen, die nu ook al betalen als het pensioen ontoereikend is, wordt in alle talen verzwegen.

Tegelijk met dit verkiezings snoepje geeft men ook nog de eigen ziekenfondsen een dik cadeau. De criteria om mee te mogen doen werden namelijk zo opgesteld dat de privé-verzekeringsmaatschappijen niet zullen zijn geïnteresseerd. De zorgkas mag namelijk de zorgverzekering niet in één pakket aanbieden, ze mag de premies niet beheeren en ze mag niet aan risicoselectie doen. Dat laatste zou trouwens zeer dom zijn, want men ontvangt geen vergoeding per aangesloten lid, maar per behoeftige. Hoe meer men uitkeert, hoe beter voor de zorgkas. Dit druist natuurlijk tegen alle normale verzekeringsprincipes in. Normaal hebben verzekeringsmaatschappijen er belang bij om mensen met een laag risico aan te trekken. Hier is het net omgekeerd : hoe meer zorgbehoevenden, hoe beter voor

Strackx

de kas. De zorgkas met hoofdzakelijk jonge aangeslotenen die bijna nooit moet uitkeren, verdient zo goed als niets.

Bovendien weet men blijkbaar nu reeds dat bepaalde ziekenfondsen – naar gewoonte – wat lossier met de centen zullen omspringen dan andere. In het subsidiesysteem werd een zogenaamde correctie op basis van gewogen parameters ingebouwd om die meeruitgaven te kunnen verantwoorden. Welke ziekenfondsen hebben hier de pen van de indieners vastgehouden ? De eerste keer dat Vlaanderen een eigen tak in de sociale zekerheid opricht – een primeur die wij toejuichen – wordt al meteen duidelijk welke kant het ook in de toekomst zal opgaan : die van een steeds grotere verzuiling.

De voorzitter : De heer Vandendriessche heeft het woord.

De heer Bart Vandendriessche : Mijnheer de voorzitter, ik zou graag weten hoe de heer Strackx erbij komt dat hoe meer grotere risico's de zorgkas aantrekt, hoe voordeliger dat voor de kas is.

De heer Felix Strackx : Mijnheer Vandendriessche, we hebben daar uitgebreid over gepraat in de commissie. Ik meen dat u aan de discussie deelnam en hebt bevestigd dat een zorgkas met aangeslotenen met een laag risico, niets uitkeert en bijgevolg niets nodig heeft.

De heer Bart Vandendriessche : U stelt de zaak wel heel eenvoudig voor.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Strackx, ik denk dat u zich volledig vergist. Deze discussie is echter overbodig, want we zullen een compensatiesysteem hanteren. Ik dacht dat dit toch goed werd uitgelegd, maar u was misschien niet aanwezig toen professor Govaerts uitleg kwam geven. Het was misschien een beetje moeilijk voor u. De professor sprak over zorgkassen met een zorgfonds en met een compensatiesysteem. Via amendementen is de tekst dan gewijzigd. De zorgkassen moeten nu zelf innen, niet het zorgfonds. Ik ben daar blij om omdat de responsabilisering daarvoor enorm toeneemt.

De heer Felix Strackx : Minister Martens heeft daar een heel andere visie op. Hij bevestigde in de commissie dat best niet de zorgkassen maar wel het zorgfonds de inning van de bijdragen zal verzorgen.

Minister Luc Martens : In de oorspronkelijke tekst stond dat zo. Via amendement heeft men dan bepaald dat de inning kan worden overgedragen naar de zorgkassen. Verder staat dat trouwens nog een tweede keer in het decreet.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Het zorgfonds kan het niet meer overdragen. Via amendement is beslist dat de zorgkassen zelf innen.

De heer Felix Strackx : Minister Martens, u zegt nu iets helemaal anders dan in de commissie.

De voorzitter : Mijnheer Strackx, ik stel voor dat u het houdt bij wat u zelf hebt gezegd. De anderen kunnen voor zichzelf spreken.

De heer Felix Strackx : Over het financieel plaatje van de zorgverzekering hangt een dikke mist. Over de hoogte van de uitkeringen is niets bekend, evenmin als over de schalen die zullen worden gebruikt om de graad van zorgafhankelijkheid vast te stellen. Om te vermijden dat sommige ziekenfondsen soepeler zullen zijn dan andere – en zoals ik net aantoonde hebben ze daar alle belang bij – is het van het grootste belang dat de indicatiestelling op een onafhankelijke, uniforme en objectieve manier plaatsvindt.

Positief is dan weer dat de zorgbehoevenden niet alleen een beroep zullen mogen doen op de erkende voorzieningen of professionelen, maar dat ook de mantelzorgers zullen worden vergoed. Hoeveel, op welke wijze en volgens welke criteria blijft ook weer koffiedik kijken.

Evenmin is er iets bekend over de premie, al is dat een eigenaardige benaming voor een verplichte bijdrage aan de staat die berekend wordt op het inkomen. Over de berekeningswijze en de orde van grootte ervan, blijven we in het ongewisse. Het feit dat de regering voor de verkiezingen zelfs niet bij benadering een idee durft te geven van de te betalen premie, doet echter het ergste vermoeden. De SERV stelt voor te werken met opcentiemen, waardoor de bijdrage zeer hoog zal kunnen oplopen. Ik vrees dat in dat geval de puree met compote maar zuur zal smaken.

Een solidaire bijdrageregeling betekent niet dat men de zorgverzekering moet gebruiken om aan inkomensherverdeling te doen. Het inkomen kan voor ons niet de enige parameter zijn. Ook met de leeftijd en met de gezinssituatie moet rekening worden gehouden.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Dat staat toch in de tekst.

De heer Felix Strackx : Ik kom daartoe.

In ieder geval dringt onze fractie erop aan dat voorzover de kosten van de zorgverzekering niet volledig door de overheid kunnen worden gedragen – en we blijven geloven dat dat wel kan – de eventuele premies voor iedereen gemakkelijk betaalbaar moeten zijn. Zeker moet rekening worden gehouden met de economische draagkracht van jonge gezinnen, die nu eenmaal meer financiële middelen nodig hebben dan ouderen.

In Brussel kan men geen verplichte premie opleggen, waardoor te vrezen valt dat Brusselaars pas zullen aansluiten op het moment dat ze dreigen zorgbehoevend te worden. Over welk mechanisme men zal bedenken om daar iets aan te doen, is ook niets bekend. Zoals het er nu naar uitziet, zal in Brussel iedereen genieten, maar niemand betalen. Ze zouden wel gek zijn.

Vlaanderen voegt vandaag een eigen tak toe aan de sociale zekerheid, en dat heuglijke feit is voor ons voldoende reden om dit voorstel van decreet goed te keuren. Dat ook de SP dat zal doen, lijkt me niet erg consequent. Als men volhoudt dat de sociale zekerheid op federaal niveau georganiseerd en gefinancierd moet blijven, geldt dat ook voor een zorgverzekering. Of heeft Wallonië daar geen behoefte aan ?

De manier waarop dit voorstel van decreet is uitgewerkt, maar nog meer de manier waarop het niet is uitgewerkt, maakt elk enthousiasme onmogelijk. Alle belangrijke vragen blijven immers onbeantwoord. Als het vanavond niet te laat wordt, ga ik nog eens bij mijn vader langs. Ik zal hem vertellen : we hebben vandaag de zorgverzekering ingevoerd. En het eerste wat hij me zal vragen is : hoeveel zal ik krijgen ? Ik zal moeten toegeven dat ik het niet weet. Hij zal eens zuchten en meewarig het hoofd schudden. Als ik dan even later thuiskom, zal ik aan mijn vrouw zeggen dat we vandaag de zorgverzekering hebben goedgekeurd. En het eerste wat zij me zal vragen is : hoeveel zal ik moeten betalen ? En ik zal moeten toegeven dat ik dat niet weet. Zij zal eens zuchten en meewarig het hoofd schudden.

Het Vlaams Parlement geeft vandaag een blanco cheque aan de regering. Sommigen zullen daar triomfantelijk over doen, en de zorgverzekering als een pluim op hun verkiezingshoed steken. Ze heb-

ben echter niet de moed om aan de kiezer te zeggen dat hij ook zal moeten betalen.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer Strackx, dat werd tijdens de besprekingen in de commissie uitgeklaard. Precies omdat een bijdrage moet worden betaald, hebben heel wat leden zich achter het voorstel van decreet van de heer Swennen en mevrouw Becq geschaard.

De heer Felix Strackx : Ik heb het over wat aan de kiezers wordt verteld.

Er is vanavond dan ook maar één betrokken partij die reden heeft om de champagne te ontkurken, en dat zijn de ziekenfondsen. Vooral zij zijn verzekerd van een vast inkomen gedurende de volgende decennia. Voor de rest is dit decreet samen te vatten in vier woorden : véél zorgen, weinig verzekering !
(*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw en mijnheer de minister, dames en heren, ik zal niet meer uitweiden over de technische aspecten van dit voorstel van decreet. Ik zal twee kritieken formuleren, om daarna de positieve elementen te belichten.

Het is eens te meer een kaderdecreet geworden. U weet dat ik daar altijd tegen reageer, ik vind de almacht van de uitvoerende macht dan te groot. We kunnen ons eveneens niet van de indruk ontdoen dat we door dit voorstel van decreet de verzuiling bevestigen en in de hand werken. Ik zeg u in alle eerlijkheid dat ik veel liever had gezien dat het zorgfonds ook een zorgkas kon oprichten. We zijn namelijk voorstander van één zorgkas. Dat is veel interessanter en billijker omdat de risico's worden gespreid en de eenvormigheid wordt nagestreefd. Deze kritieken hebben we al dikwijls geuit.

In deze verkiezingsperiode worden we geconfronteerd met een aantal uitdagingen. Het organiseren van een zorgverzekering in Vlaanderen was en is er zo één. Toen de meerderheidspartijen na lange discussies een akkoord afsloten om een gezamenlijke tekst in te dienen, hebben we ons daarachter geschaard. We hebben ook gezegd dat we op basis van een aantal verbeteringen het voorstel verder zouden beoordelen. We waren er eveneens voor te vinden om de zaak met spoed te behandelen.

Van Vaerenbergh

Mijnheer de voorzitter, er zijn nog andere uitdagingen. Ik heb het bijvoorbeeld over de rechtsbijstand aan onze hulpbehoevenden. 5 procent van de mensen in Vlaanderen zijn nog steeds hulpbehoevend en hebben nood aan rechtsbijstand. Een van de thema's die de verkiezingen zullen beheersen, is de inburgering. We wensen dat ook dit met de nodige snelheid wordt behandeld.

Over een aantal zaken in dit voorstel van decreet zijn we tevreden. Als partij die streeft naar autonomie voor Vlaanderen, staan we volmondig achter de uitbouw van een zorgverzekering waarvan ook de Brusselaars deel kunnen uitmaken. Dit stemt overeen met onze basisfilosofie over de machtsdeling in dit land en met het streven naar zekerheid voor de Vlamingen en het streven naar verfiynd bestuur.

We stellen vast dat er geen sprake is van een andere structuur op een hoger niveau. Tijdens de hoorzittingen is gebleken dat de vakbonden voorstander zijn van een federaal systeem voor de zorgverzekering. Op het einde vroegen ze wel het voorstel snel goed te keuren. De Volksunie is het daar volledig mee eens.

Ik begrijp de houding van Agalev niet. Tot op het laatste ogenblik bleef deze fractie voorstander van een federale verzekering. Noodgedwongen heeft ze niet durven tegenstemmen en heeft ze zich onthouden. (*Rumoer*) Nu verandert ze blijkbaar haar houding omdat de Vlaamse bevolking voorstander is van deze zorgverzekering.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Op een kleine onderbreking na heb ik elke minuut van de bespreking in de commissie bijgewoond. Ik zei tijdens elke uiteenzetting dat Agalev voorstander is van een zorgverzekering binnen de grenzen van de ons toebedeelde bevoegdheden, dat Agalev daarvoor zelfs vragende partij is en dat wat ons betreft met het advies van de Raad van State de discussie is afgesloten. Ik daag de heer Van Vaerenbergh, die in de commissie geen enkel kritisch geluid heeft laten horen en er enkel heeft gezegd dat hij er voorstander van is omdat het een Vlaams project is, uit om een zin van het geschreven verslag voor te lezen waaruit blijkt dat ik de communautaire aspecten van het voorstel ter discussie heb gesteld.

Als u die zin vindt, dan betaal ik u een pint, maar u zult die zin niet vinden. Bijgevolg vraag ik u om uw leugens terug te nemen. Men kan van mening verschillen over de staatsinrichting, maar ik neem het

niet dat u me woorden in de mond legt die ik op geen enkel ogenblik heb uitgesproken.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : U hebt herhaaldelijk gezegd dat u een federale oplossing verkiest, maar dat dit, gezien de bevoegdheidsverdeling, niet mogelijk is.

De heer Jos Stassen : Waar staat dat ? Dat staat nergens in het verslag.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Verder wil ik zeggen dat we gelukkig zijn dat er een regeling voor Brussel is uitgewerkt. Ik luister met veel aandacht naar wat in dit halfroond en in de commissie wordt gezegd als men het over het probleem Brussel heeft. Ik hoor regelmatig zeggen dat er geen oplossing voor Brussel bestaat. Men schijnt niet te weten, of men is ziende blind voor het feit dat in de onderzoeksgroep voor de sociale zekerheid al een oplossing is uitgewerkt voor de sociale zekerheid in Brussel. Het betreft de volksverzekering. Iedere Brusselaar kan zich bij dit verzekeringssysteem aansluiten, en kan dezelfde rechten genieten als de andere Vlamingen. Er is dus een oplossing uitgewerkt.

Ik stel wel vast dat dit thema steeds opnieuw wordt bovengehaald, omdat men niet wil dat de Brusselaars op een bepaald ogenblik een keuze zullen moeten maken. Ze zullen moeten kiezen tussen een systeem met en een systeem zonder zorgverzekering. Dat wil men niet aanvaarden. De Brusselaars worden als een aparte groep beschouwd. Dat kan niet. Ze zijn Vlamingen zoals de Vlamingen in Vlaanderen dat zijn, en ze moeten de keuze krijgen. Dat geldt voor alle Brusselaars – of ze nu allochtoon dan wel Franstalig zijn. Ze zullen allemaal een vrije keuze kunnen maken. Ze zullen meer mogelijkheden krijgen dan de Vlamingen die buiten Brussel wonen, want die worden verplicht om dat systeem te aanvaarden.

Ik begrijp dus niet waarom men daar tegen gekant zou zijn, tenzij men van oordeel is dat men de tweedeling van dit land niet mag uitdiepen, en dat de bevoegdheden van Vlaanderen in Brussel niet moeten worden uitgebreid. Dit voorstel maakt iedereen duidelijk dat Vlaanderen zich rechtstreeks tot de Brusselaars kan en wil wenden, en zij moeten daar positief of neutraal op reageren. Sommigen merken op dat enkel de armen van Brussel tot het systeem zullen toetreden. Is het niet vreemd dat uitgerekend diegenen die de solidariteit met de armen verdedigen, dit argument uitspelen ? Laat ons solidair zijn met de armen, ook met de armen in Brussel, ongeacht vanwaar ze komen. Vlaanderen is op dat vlak ruimdenkend genoeg.

Van Vaerenbergh

Het argument dat men soms aanhaalt, is dat Brussel daarvoor over te weinig diensten beschikt. Men vergeet blijkbaar dat sommige Vlaamse steden eveneens te weinig diensten hebben. In de verdeling van de diensten over Vlaanderen bestaat een sterk onevenwicht tussen de verschillende provincies. Dit kan dus geen argument zijn.

Onze fractie is tevreden dat de SP dit voorstel van decreet zal goedkeuren. Vorige week kon ze het nochtans niet eens worden met een systeem van tweedeling voor Brussel. De Brusselaars zouden de vrije keuze krijgen om al dan niet tot het systeem toe te treden. Bovendien zou Vlaanderen hiervoor rechtstreeks bevoegd zijn in Brussel. Het is goed om een voorafbeelding te geven van wat mogelijk moet zijn na een toekomstige staats hervorming.

Ik vraag me trouwens af hoe onze Brusselse collega's van de SP en de CVP daarover zullen oordelen. Ze zijn immers gekant tegen een rechtstreeks optreden van Vlaanderen in Brussel. Vorige week hebben ze in het Brussels Parlement een motie goedgekeurd waarin ze afstand nemen van de motie van het Vlaams Parlement. In het Vlaams Parlement hebben ze geen standpunt ingenomen, in het Brussels Parlement wel. Ze hebben gewoon het standpunt van de Franstaligen overgenomen. Ik wacht met belangstelling af wat hun standpunt zal zijn tegenover deze zorgverzekering.

Wanneer de Volksunie dit decreet goedkeurt, kiest ze voor een beter Vlaanderen en voor meer Vlaanderen. Deze twee elementen zijn immers onafscheidelijk met elkaar verbonden. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mijnheer Van Vaerenbergh, het is allemaal niet zo vanzelfsprekend. In de commissie is inderdaad een discussie gevoerd over de exporteerbaarheid, in het bijzonder binnen het Europees kader. Zo kunnen we ons afvragen of iemand die zich aansluit in Brussel, zijn zorgen kan exporteren naar bijvoorbeeld Wallonië. Ik kan daar niet onmiddellijk op antwoorden, tenminste voor zover dit principe daadwerkelijk wordt vertaald in termen van zorgcheques, verbonden aan erkende diensten. We pleiten dan ook voor een loskoppeling hiervan.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Ik wil het niet over deze problemen hebben. Dat hebben anderen en uzelf al gedaan. Mijn verhaal zou trouwens hetzelfde zijn. Ik wil alleen duidelijk maken waarom onze partij achter dit voorstel van decreet staat. We onderschrijven de problemen. In eerste instantie ben ik ook geen voorstander van zorgcheques. Wij hadden ook liever een directe uitbetaling gezien, maar ondanks de kritieken die we nog zouden kunnen hebben, is het systeem aanvaardbaar. Het is te belangrijk voor Vlaanderen en de vergrijzing is te groot om nog een jaar te wachten om dat systeem op poten te zetten. We moeten dus vandaag nog een antwoord formuleren.

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ter verduidelijking, het gaat om een tussenkomst voor een niet-medische zorg die wordt verleend in een door Vlaanderen erkende voorziening. Dat staat in de teksten, en dat is ook het uitgangspunt. Alle andere discussies zijn niet terzake. Onder voorziening worden onder meer diensten of mantelzorguren verstaan.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mevrouw Avontroodt, minister Demeester wijst daar terecht op. Dezelfde discussie kan worden gevoerd als zo een systeem in een ander land wordt georganiseerd. Er is een goede aflijning nodig om te weten tot waar de zorgverzekering gaat. Het is beter duidelijk te weten hoe de zaken in elkaar zitten, dan ze vaag te laten. (*Applaus bij de VU*)

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, collega's, voor de derde maal, Agalev is voorstander van een solidaire zorgverzekering met verplichte bijdragen volgens draagkracht, leeftijd en kinderlast. Agalev is zelfs vragende partij voor een betere uitbouw van de zorg en een ruimere zorgverzekering dan deze die vandaag ter bespreking voorligt. Ik richt me nu tot de heer Van Vaerenbergh. Blijkbaar moet alles driemaal worden herhaald.

De heer Jean-Marie Bogaert : Het liefst op federaal niveau.

De heer Ludo Sannen : Hebben we dat ooit beweerd ?

De heer Jean-Marie Bogaert : Het is voor u dus om het even ?

De heer Ludo Sannen : Als ze er maar komt.

De voorzitter : Mijnheer Stassen, u krijgt een tweede poging.

De heer Jos Stassen : Agalev is ook voorstander van een zorgverzekering die wordt uitgevoerd door het niveau dat volgens de staatshervorming en de bijzondere wetten bevoegd is. Mijnheer Bogaert, u zit wel te roepen en te tieren, maar misschien zou u beter de verslagen eens lezen. De diensten en de verslaggevers hebben trouwens een heel goed verslag gemaakt.

U zou ook het verslag van de Raad van State eens moeten lezen. De Raad van State heeft een uitspraak gedaan over de discussie die we zouden kunnen aanvangen over de bevoegdheidsverdeling en over welk niveau het meest geschikt is. Volgens de Raad van State gaat het over hulp aan personen en is het bijgevolg een gemeenschapsmaterie. Voor ons was dat het einde van de discussie. Ik daag u nogmaals uit om één zin te vinden waarin ik op welke manier ook pleit voor een zorgverzekering op federaal niveau. Voor ons was de discussie beëindigd met het advies van de Raad van State.

Ik formuleer hier eens te meer het standpunt van Agalev over de zorgverzekering. De voorbije weken en de voorbije maand werd een sfeer gecreëerd dat zelfs de minste kritiek op dit voorstel van decreet, en vooral op het voorstel van decreet Swennen-Becq, werd vertaald als een afwijzing van de principes van een solidaire en verplichte zorgverzekering – quod non.

Ik heb hier net weer gemerkt dat er even krampachtig werd gezocht naar een zogenaamde unitaire reflex bij die onnozelaars van Agalev in verband met de zorgverzekering. Blijkbaar wordt kritiek op het huidige voorstel van decreet al snel vertaald alsof we tegen een zorgverzekering op Vlaams niveau zouden zijn en een federale oplossing zouden willen. Tijdens twee betogen merkte ik vandaag weer hoe het Vlaams-zijn voorrang krijgt op de inhoud. Volgens mij verdienen dit parlement en de indieners van de voorstellen van decreet een betere inhoudelijke discussie, ondanks de kritieken die we formuleren op de voorstellen van decreet zelf.

Ik wil nog verder gaan. Naar aanleiding van de discussie over de samenstelling van de delegaties die werden uitgenodigd voor de hoorzittingen, kregen we van verschillende mensen het verwijt dat we

enkel voorstanders waren van een zorgverzekering op federaal niveau. U moet het verslag van de hoorzittingen er maar eens op nalezen. U zult moeten concluderen dat de genodigden zeer interessante betogen hielden en dat we nergens een bevoegdheidsdebat hebben uitgelokt tijdens die hoorzittingen. Toen we durfden voorstellen het Riziv uit te nodigen bij de hoorzitting, kon dit volgens vrijwel de hele commissie niet. Nochtans was onze vraag louter ingegeven door inhoudelijke bewegredenen. Een zorgverzekering is immers een terugbetaling van niet-medische kosten, en op federaal niveau bestaat er toch zoiets als dit Riziv, een verzekering die medische kosten geheel of deels terugbetaalt. Het leek ons goed eens te kijken op welke manier beide systemen complementair konden zijn. Maar zelfs dat was niet voldoende om de commissie te overtuigen. Het is tekenend dat een aantal leden me naderhand toevertrouwden dat ik eigenlijk toch wel gelijk had en dat men beter het Riziv had uitgenodigd.

We hebben niet onder stoelen of banken gestoken dat we kritiek hebben op dit voorstel van decreet, hoewel we voorstander zijn van een solidaire en verplichte zorgverzekering op het gepaste bevoegdheidsniveau. Desondanks willen we deze kritiek nog eens herhalen. Het gaat hier immers niet om een tekst die principes of beleidskeuzes omschrijft. Neen, het gaat om een voorgestelde wettekst, die binnenkort in het Staatsblad zal verschijnen. We moeten dan ook bekijken in welke mate de principes van die wettekst beantwoorden aan de criteria die wij wensen naar voren te schuiven. Met andere woorden : in welke mate is dit voorstel van decreet transparant, geloofwaardig en haalbaar ? In welke mate wordt de financiering gegarandeerd ? Is het voorstel coherent ten opzichte van de federale aanpak ?

Ik wil nogmaals benadrukken, ten behoeve van de indieners en de leden die straks de stemverklaringen zullen aanhoren, dat we de principes en de uitgangspunten positief beoordelen. Maar ondanks dat blijft er nog heel wat kritiek overeind. Het eerste punt van kritiek is dat dit voorstel van decreet nauwelijks een concrete invulling bezit, ook na de amendering. Terwijl er toch sprake was van veel amendering en lange discussies in de commissie, en ondanks de aanvullingen blijft het voorstel van de heer Swennen en mevrouw Becq, indien goedgekeurd, een kaderdecreet in het kwadraat. De tekst gaat niet verder dan het ontwikkelen van een aantal principes : de solidariteit, de verplichting, het uittekenen van een organigram, het zorgfonds en de zorgkassen ; en het beschrijven van een rudi-

Stassen

mentaire werkingsvorm : het zorgplan, de zorgcheques en nog andere vormen.

Met alle respect voor de indieners, maar dit voorstel is eigenlijk een voorstel van resolutie met een voorstel van organigram, niets meer. Het opstellen van een coherent decreet inzake de zorgverzekering is mijns inziens de opdracht van een regering. Het is immers een uitgebreide opdracht en de regering beschikt over kabinetten, over de administratie en de budgetten voor het uitvoeren van onderzoekopdrachten. In het geval van de zorgverzekering had de Vlaamse regering, na de voorbereidende studies die wel degelijk plaatsvonden in opdracht van minister Demeester en minister Martens, een werkgroep moeten oprichten. Vervolgens had het parlement een aantal principes, die nu ook in het decreet staan, moeten vastleggen via een voorstel van resolutie.

Wat die principes betreft, denk ik als criterium onder meer aan de solidariteit, de verplichting, de financiering, de rol van de ziekenfondsen of andere zorgkassen, de leeftijd en de kinderlast. Maar blijkbaar zorgde de onenigheid tussen minister Demeester en minister Martens voor immobilisme bij de Vlaamse regering. Dat mag ook eens worden gezegd. Anderhalf jaar geleden pleitte minister Martens immers voor de uitbouw van een betere dienstensector voor hulpbehoevenden, veeleer dan voor het opzetten van een eigen zorg- of afhankelijkheidsverzekering. Minister Demeester brak dan weer een lans voor de creatie van een ouderenzorgverzekering, op basis van toch wel een aantal andere principes dan degene die vandaag voorliggen. Door voornoemd inhoudelijk en bevoegdheidsconflict tussen voornoemde ministers bleef de Vlaamse regering volgens mij in gebreke. Het is dan ook de verdienste van de indieners, het duo Swennen en Becq, dat dit immobilisme werd doorbroken.

Het spijtige resultaat van deze werkwijze is echter dat dit voorliggende decreet vandaag een veel te ruime delegatie geeft aan de Vlaamse regering. De financiering blijft zeer vaag. Nergens wordt er op een of andere manier een richting aangegeven van de hoogte van de bijdrage of van de uitkeringen. Ook het systeem van de zogenaamde zorgcheques wordt volledig gedelegeerd aan de Vlaamse regering.

Met dit kaderdecreet kan de volgende Vlaamse regering, hoe die er ook uit moge zien, nog nagenoeg alle kanten uit. Zowel een brede basissokkel als

een beperkte verplichte zorgverzekering zijn nog mogelijk binnen dit veel te vage kaderdecreet. Door geen letter te veranderen aan dit decreet kan een zeer breed systeem worden uitgebouwd, maar kan er ook een zeer beperkt systeem worden uitgebouwd. Zoals ik reeds zei, geeft het parlement de Vlaamse regering dus een veel te ruime delegatie.

De tweede belangrijke kritiek die ik wil herhalen, is die in verband met de verzuiling. In dit decreet spelen de ziekenfondsen een cruciale rol in de uitbouw van de zorgverzekering. Het zijn de zorgkassen waar de verplichte aansluiting moet gebeuren. Het zijn de zorgkassen die de graad van zorgbehoefte controleren en moeten instaan voor de uitbetaling van zorgcheques en andere gelijkgestelde dragers.

Meer dan waarschijnlijk zullen de zorgkassen van de ziekenfondsen de meeste aansluiting krijgen. Diezelfde ziekenfondsen beschikken ook over diensten die instaan voor niet-medische hulp en dienstverlening. De kans is dan ook heel groot dat die ziekenfondsen de aangesloten leden naar de eigen diensten zullen doorverwijzen.

Door de zorgverzekering zal er een aanzienlijke bijkomende stroom overheidsgeld naar de ziekenfondsen verschuiven : geld voor de uitbetaling van de tussenkomst in zorgcheques, geld voor de uitbouw van bijkomende diensten en geld voor de administratie en de organisatie van de zorgverzekering.

Tijdens de hoorzittingen hebben de ziekenfondsen zelf gezegd dat de overheadkosten ongeveer 5 tot 6 percent van de totale uitgaven bedragen. Als men 5 of 6 miljard frank in een systeem steekt, kunt u dus zelf bepalen hoeveel er als overheadkosten naar ziekenfondsen zullen gaan.

Door deze zorgverzekering krijgen de ziekenfondsen meer geld, meer diensten en dus ook meer macht. De meerderheidspartijen zorgen ervoor dat de middelen grotendeels binnen de eigen ideologische familie blijven en dat op die manier de eigen zuilgebonden organisaties meer dan een graantje zullen meepikken.

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Stassen, meent u nu echt wat u zegt ? Ik vind echt wel dat u op een bijzonder intensieve manier hebt meegewerkt aan dit voorstel. Soms stel ik me echter toch wel vragen. Ik vind een kaderdecreet zeer

Demeester-De Meyer

goed. Ik heb dat ook altijd al als parlements lid gezegd. Een echt kaderdecreet houdt in dat men over de soepelheid beschikt zich aan te passen aan de omstandigheden. In die sector is dat absoluut noodzakelijk.

U hebt ook gesproken over de verzuiling. Mijnheer Stassen, tien tot twintig jaar geleden was dat misschien waar, maar vandaag is dat echter totaal anders. Deze discussie is dus ook veranderd. Bijgevolg kunnen we de discussie vandaag niet langer in die termen voeren. Trouwens, in de Verenigde Staten is er het systeem van HMO's en 'managed care'. Dat is ook een systeem van verzekeringen. Er worden contracten gesloten met voorzieningen die een zekere vorm van verwantschap hebben. Is dit een teken van slechte organisatie of slechte zorg? Ik zou dit discours vandaag niet meer houden.

De heer Ludo Sannen : Mevrouw de minister, u geeft een correcte beschrijving van de aanhanke-lijkheid. De politieke banden tussen ziekenfondsen en partijen zijn echter nog heel sterk. Ik krijg welkijks Visie in de bus. Ik moet het maar openslaan om politieke relaties tussen ziekenfonds en partij te zien. Als het over dit decreet gaat, komt mevrouw Becq uitvoerig aan de orde en is er totaal geen sprake van de heer Swennen, die toch mede-indiener was van dit decreet.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Hebt u er ook de naam Demeester in teruggevonden?

De heer Ludo Sannen : Daar gaat het niet over. Het gaat erover dat instellingen die werken met gemeenschapsgeld en die heel wat doen voor die gemeenschap, hun sterke positie ook gebruiken om politieke keuzes aan hun leden op te leggen. Gelukkig slagen ze daar niet in, maar ze proberen het wel.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : De minister heeft gezegd dat er geen verband meer is tussen het aangesloten zijn bij een ziekenfonds en het politiek stemgedrag. Dat is juist, en ik verheug me daarover. Ziekenfondsen en andere zuilgebonden organisaties beïnvloeden wel nog in grote mate de besluitvorming.

De heer Stassen weet dat ik de eerste ben om in alle omstandigheden te pleiten voor kaderdecreten waarbij het parlement de grote principes vastlegt.

De voorbije weken werd ik met twee zaken geconfronteerd : de zorgverzekering en het mestactieplan. Als straks een buitenstaander deze teksten in het Staatsblad zal lezen, zal hij geen enkele logica vinden in de juridisch-technische opbouw van het Vlaams Parlement.

Het decreet over de zorgverzekering is zelfs geen kaderdecreet meer. Een aantal grote principes worden niet ingevuld door het parlement. Het parlement heeft op het vlak van de financiering een blanco cheque gegeven aan de regering. De heer Stassen heeft op dit punt gelijk.

Het MAP is net het tegenovergestelde. Daarin wordt op ongelooflijk gedetailleerde wijze een akkoord tussen de Boerenbond en de milieuorganisaties verwerkt in een tekst. De regering had dit bij besluit moeten doen.

De voorzitter : Ik leid hieruit af dat u wantrouwig staat tegenover de wetgevende macht.

De heer André Denys : Het gaat hier niet over vertrouwen of wantrouwen. Men gaat juridisch-technisch te ver. Dit kaderdecreet geeft een te ruime delegatie, een volmacht zelfs, aan de regering. Het heeft misschien te maken met de aard van de materie, omdat het over iets nieuws gaat. Ik heb er wel juridisch-technische bezwaren tegen.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Ik wist dat de verzuiling veel reactie zou uitlokken. Minister Demeester, u hebt samen met federaal minister De Galan het boek gefinancierd van professor Pacolet. Daarin staat over uw voorstel voor een ouderenzorgverzekering op pagina 191 : 'Tot slot zou het niet wenselijk zijn dat de ouderenzorgverzekering bijdraagt tot een verdere verzuiling.' Blijkbaar bevatte uw voorstel een aantal principes die ik niet meer terugvind in dit decreet. U moet me dan toch gelijk geven als ik zeg dat Vlaanderen door dit systeem van zorgverzekering meer wordt verzuild dan België.

Dat is toch zo. Er gaan meer overheidsmiddelen naar de Vlaamse ziekenfondsen dan bij de Franstalige tegenhangers het geval is, omdat er een zorgverzekering is. Ik kan u wellicht niet overtuigen, maar ofwel moet u de tekst anders schrijven, ofwel heeft professor Pacolet het verkeerd samengevat. We delen echter de ambitie om de verzuiling niet verder uit te bouwen. Daar kunnen we het eens over zijn.

Stassen

Daarnaast hebben de indieners van dit decreet de OCMW's geen enkele rol willen toebedelen. Dat is heel merkwaardig. De OCMW's werden opgericht door de wet van 1978 en hadden tot taak het openbare welzijn op lokaal niveau te organiseren. U zegt dat u vooraf lang hebt gepraat en dat een en ander lang en intensief werd voorbereid. Dat is ook aan de tekst en in de discussies te merken. Het ligt misschien niet voor de hand, maar met enige creativiteit – als u dan toch lang onderhandelde – had u ook het idee kunnen uitwerken de OCMW's te groeperen in een zorgkas en die als vierde systeem op te nemen in hetzelfde decreet, naast de ziekenfondsen, de verzekeringen en de hulpkas. Dat had perfect gekund, maar u hebt het niet gedaan. Door de zorgverzekering wordt het openbaar initiatief in de welzijnssector verder uitgehold. Van de SP verwondert me dat sterk.

Er zijn ook onduidelijkheden in verband met Brussel. Gezien de huidige bevoegdheidsverdeling kan Vlaanderen de Brusselaars niet verplichten tot een bijdrage aan de zorgverzekering. Zij moeten zich dus vrijwillig aansluiten. Het gevolg laat zich raden : enkel de Brusselaars die daar financieel voordeel uit kunnen halen, zullen zich aansluiten. Brussel wordt met andere woorden een netto verliespost. De heer Van Vaerenbergh heeft daar al op gewezen. Misschien kiest u daar echter voor.

Daarbij komt dat Vlaanderen, gezien de staatshervorming, enkel bevoegd is voor unicommunautaire voorzieningen. Die bestaan in Brussel nauwelijks. De heer Van Vaerenbergh heeft zonet gezegd dat het in Vlaanderen ongelijk verdeeld is. In Brussel is het echter huilen met de pet op. Als daar enkele duizenden mensen intekenen voor het systeem van zorgverzekering, zullen er veel te weinig instellingen, bejaardenhuizen, diensten voor thuiszorg, diensten voor gezins- en bejaardenhulp en maaltijdendiensten zijn. Het kostenplaatje om die voorzieningen in Brussel verder uit te bouwen, laat zich raden.

Het is dan ook te hopen dat de Vlaamse regering bij de uitbouw van de zorgverzekering in Brussel royaler zal zijn dan bij het besteden van de SIF-middelen voor Brussel. We hebben in de discussie over de begroting voor 1999 ondervonden dat de meerderheid ons niet wou volgen, toen we voorstelden de voorafname van de SIF-middelen voor Brussel te verhogen. Ik hoop dat de meerderheid deze keer wel consequent zal zijn ten opzichte van het Brusselse luik en dat ze mee de armoede zal subsidiëren en ruimhartig een uitbouw van uni-

communautaire voorzieningen in Brussel zal organiseren.

Naast de ideologische kritiek op de verzuiling, is mijn voornaamste kritiek die op het financiële avontuur. Ik heb tijdens de bespreking in de commissie talloze pogingen ondernomen om duidelijkheid te verkrijgen over het financiële luik. Ik heb ze echter nooit gekregen. Ik heb wel door dat er een systeem is van financiering via verplichte bijdragen en dotaties uit de Vlaamse begroting. Ik weet ook dat het systeem zal werken met repartitie en collectieve kapitalisatie. Wat ik echter niet weet, en waar ik ook geen enkele aanwijzing over heb, is wat de verhouding zal zijn tussen repartitie en kapitalisatie. Is dat 1 op 99, 2 op 98 of wordt het 50 op 50 ? Daar wordt op geen enkele wijze duidelijkheid over gegeven.

Ook vragen over de kostprijs van de zorgverzekering bleven onbeantwoord. We hebben de financiële experts van de SERV gehoord. Zij maakten een vrij ruime schatting tussen 6 en 18 miljard frank per jaar. Door het feit dat in het decreet wordt ingeschreven dat het een verplichte bijdrage is, moet men eruit afleiden wat de hoogte van die zorgbelasting zal zijn. Die hoogte is blijkbaar een staatsgeheim. Geen enkele partij zegt immers graag vóór de verkiezingen dat de belastingen zullen stijgen, want uiteindelijk komt de maatregel neer op een belastingstijging. Een verplichte bijdrage is een ander woord voor belastingen. Of de belastingen nu worden berekend op het huidige systeem van draagkracht, zoals bij de personenbelasting, of op een nieuw systeem van draagkracht, is om het even. Het systeem komt neer op een verhoging van de belastingen voor een nieuwe sociale uitdaging.

Niet alleen de hoogte van de bijdrage is onbekend, maar ook de hoogte van de tegemoetkomingen voor de zorgbehoevenden. Het enige duidelijke is dat het gaat om terugbetalingen van niet-medische kosten. Wat de hoogte ervan zal zijn, hoe het systeem van graden zal worden uitgewerkt, dat weet ik niet. Ook de uitbouw van de zorgverzekering vraagt bijkomende diensten van onder meer thuiszorg, gezins-, bejaarden- en kuishulp. Op dit moment durft niemand inschatten hoe hoog die bijkomende vraag zal zijn.

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : Mijnheer Stassen, het is juist dat de hoogte van de lasten niet is gekend, maar op dit punt gaat de vergelijking met het Vlaams Fonds wel degelijk op. Op het ogenblik dat dat decreet werd goedgekeurd, wist men ook niet

Swennen

welk soort tenlastenemingen gingen volgen en welk soort hulpmiddelen zouden ten laste worden genomen. Toch is het een zeer valabel en zeer krachtig instrument geworden.

De heer Jos Stassen : Men kan die vergelijking natuurlijk maken. Men heeft ernaar teruggegrepen om te zien in welke mate zo een systeem werkt. Men heeft dit systeem niet volledig overgenomen, dat weet ik ook. Het verschil is echter dat tegenover de hulp die mensen zullen krijgen, een verplichte bijdrage staat. Dan lijkt het me normaal dat men zegt wat ongeveer de grootte zal zijn van deze zorgopcentiemen of hoe we het systeem ook zullen noemen. Men heeft dit op geen enkel moment willen doen. We hebben tot vervelens toe de vraag over de kostprijs gesteld, en over de hoogte van de verplichte bijdragen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Stassen, ik wil u ervan overtuigen dat het niet de bedoeling is van de Vlaamse overheid om te zeggen dat dit niet bespreekbaar moet worden in het parlement. Ik zal u straks tonen hoe via zeer ingewikkelde formules van het verzekeringsstelsel de premies, de uitgaven en de bepalingen worden vastgelegd. Ik dacht dat we in de commissie zeer duidelijk hebben gezegd dat dit zeer sterk afhankelijk is van de vraag wie onder het systeem zal vallen. Of men de licht, matig of zwaar zorgbehoevenden erin zal opnemen, de bedragen die men wil uitkeren enzovoort, zijn allemaal bepalend voor het berekenen van de uiteindelijke bijdrage. Dit is een eerste element dat ik wil toevoegen om u te overtuigen om dit voorstel goed te keuren.

Ten tweede zit de solidariteit met Brussel er sowieso duidelijk in vervat, omdat de 4 miljard frank die uit de Vlaamse begroting komt, niet afhankelijk kan worden gemaakt van het aantal mensen dat zich in Brussel zal aansluiten. Stel dat dit aantal veel groter is dan men ooit zou verwachten, dan doet men vanuit de collectiviteit ten aanzien van Brussel nog een extra solidaire inspanning.

De heer Jos Stassen : Daar ben ik het mee eens. Ik hoop dat Vlaanderen ruimhartiger zal zijn dan bij de uitvoering van het SIF-decreet. Die 4 miljard frank kan men geen twee of drie keer uitgeven. Agalev heeft in het verleden vaak de fout gemaakt om bepaalde bedragen tien keer uit te geven. U maakt die fout ook.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Dat is niet waar. Als men die kapitaliseert en die dan door de

oprenting uiteindelijk twintig of hoeveel dan ook wordt, dan betekent dit uiteindelijk – bij een gebruik voor alle aangeslotenen – dat, naarmate het Brussels aandeel groter wordt, ook de solidariteit met de Brusselse aangeslotenen groter wordt.

De heer Jos Stassen : Dat is juist. Wat evenwel de hoogte van de bijdragen betreft, werd de ambitie in het decreet ingeschreven. Die wordt dus op 1 januari 2000, dus circa zes maanden na de verkiezingen, van kracht.

Er staat u met betrekking tot de uitwerking van het systeem nog heel wat werk te wachten, maar ik vind het maar logisch dat u nu reeds een idee zou hebben over de bijdragehoogte. U zou nu toch reeds moeten weten hoeveel u ongeveer zult moeten vragen om een eerste vorm van zorgverzekering voor de zwaarste categorie te organiseren.

Mevrouw de minister, ik weet dat u een weldoordacht financieel beleid voert, maar probeer mij alstublieft niet te paaien met heel ingewikkelde formules. Ik ben wel bereid die te bestuderen, maar het is vooral de uitkomst die mij interesseert.

Hadden wij dit voorstel van decreet met het bijbehorende financiële plaatje zelf ingediend, dan had u ons terecht verweten financiële luchtfietsers te zijn. Het enige wat ik u vraag, is een concreet cijfer. U mag er zelfs enkele miljarden naast zitten, ik zal echt niet boos zijn, maar geef mij alstublieft een cijfer, zo niet kan ik niet anders dan zeggen dat u voor de verkiezingen sinterklaas gaat spelen, maar niet durft te zeggen welke bijdrage daartoe van de mensen wordt verwacht.

Misschien zal het mij beter lukken als ik u met koud-warm of een rekenspelletje uitdaag. Als ik ervan uitga dat een geloofwaardige zorgverzekering minimaal 6 miljard frank bedraagt voor het Vlaams Gewest, heb ik het dan juist voor als ik zeg dat een verplichte solidaire bijdrage op basis van het huidige systeem van de personenbelasting circa één percent extra betekent ? Is dat dan 0,9 extra ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : 0,9 van wat ?

De heer Jos Stassen : 0,9 van een soort opcentiem op de personenbelasting.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik denk dat u vanuit een ander systeem vertrekt. We hebben duidelijk gesteld dat het om een systeem van verzekering met verplichte bijdrage gaat. Het deel vanuit de collectiviteit bedraagt daarbij 4 miljard

Demeester-De Meyer

frank. Dat heb ik altijd duidelijk gezegd en dat geldt – misschien licht schommelend – voor de volgende vier jaar. Dat ligt budgettair vast. De eigen premie of bijdrage daarentegen is afhankelijk van uw uitgave.

De heer Jos Stassen : Dat is juist, maar als we het eens zijn dat de bijdrage mijns inziens momenteel kan worden geoperationaliseerd in de vorm van iets vergelijkbaar met de solidariteit binnen de personenbelastingen, dan zie ik niet in welke andere dan fiscale PB-parameters Vlaanderen zal krijgen. Vermogensbelasting bestaat immers niet en andere fiscale vormen van solidariteit zijn geenszins voor de hand liggend. De enige parameter die dus overblijft, is die van de personenbelasting. Mij lijkt het dan ook maar normaal dat u probeert die solidariteit om te rekenen in verhouding tot de personenbelasting.

Bovendien zult u nog heel wat geld nodig hebben uit de Vlaamse begroting. Er is immers nog het Brusselse hoofdstuk waarover we het eens zijn dat dit ruimhartig en doorgedreven moet zijn. Er zijn evenwel ook nog de bijkomende diensten die moeten worden betaald, en dienaangaande weet u maar al te goed dat die recurrent tot in het jaar 2010 in stijgende lijn zullen zijn.

Er is dus enerzijds de bijdrage waarvan ik vermoed – vermits ik geen antwoord krijg – dat die rond één percent zal schommelen, en anderzijds zijn er de aanzienlijke financiële middelen die u nog in de Vlaamse begroting zult moeten vinden om Brussel en de bijkomende diensten te betalen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Stassen, ook voor de extra diensten hangt alles af van de evoluties in de bejaardenzorg, de RVT en ROB. De mogelijkheid bestaat ook in Brussel, maar niemand neemt een initiatief. We hebben een principiële beslissing genomen, waardoor ook Bevak NV Serviceflat Invest de mogelijkheid krijgt om in Brussel serviceflats te bouwen. Daarvoor zijn echter initiatiefnemers nodig. Uw vragen kunnen dus niet worden beantwoord.

Als u met een groei-model werkt, moet u in de eerste plaats de groei kennen. Om te weten te komen hoe hoog de bijdrage zal zijn, zullen we eerst een aantal parameters moeten bepalen.

De heer Jos Stassen : En die gegevens zullen allemaal voorhanden zijn voor het systeem op 1 januari 2000 operationeel wordt ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : We zullen nu beginnen en tot die datum voortwerken.

De heer Jos Stassen : Dan zal zowel deze als de volgende Vlaamse regering keihard moeten werken.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Dat zijn we gewoon.

De heer Jos Stassen : Dit voorstel van decreet machtigt de Vlaamse regering om een belasting op te leggen aan alle inwoners van het Vlaams Gewest. De hoogte van het bedrag wordt nergens vastgelegd. Ik daag u uit om ook maar één gemeenteraad te vinden die het gemeentebestuur zal toestaan om belasting te heffen zonder dat de hoogte ervan is gekend. Het Vlaams Parlement zou te ver gaan als het de regering deze machtiging geeft zonder beperkingen op te leggen.

Een element dat ik tijdens de commissievergaderingen niet echt heb belicht, is de abdicatie van de federale overheid. Ik meen dat de roep om een zorgverzekering een gevolg is van de besparingen in de ziekteverzekering en pensioenen. Die besparingen worden bijna volledig gedragen door de patiënten, door de verhoging van de remgelden en het verminderde doktersbezoek. Volgens de laatste cijfergegevens zijn de bijdragen van de patiënten sinds 1993 gestegen van 18 miljard frank tot 140 miljard frank. De totale kost van de gezondheidszorg is ongeveer 600 miljard frank.

De chronisch zieken, waaronder heel veel hulpbehoevende bejaarden, moeten wel naar de huisarts, specialist of het ziekenhuis, maar moeten daarvoor een hogere bijdrage betalen. Ik geef een aantal voorbeelden. Chronisch psychiatrische patiënten betalen sinds 1 april 1997 samen 1,3 miljard frank meer. Dit komt neer op 12.000 frank per maand, wat toch een serieus bedrag is. De kosten voor een ziekenhuisopname bedragen 5.418 frank per maand meer ten opzichte van 1 april 1997. Dit geldt voor chronisch zieken, en bijgevolg ook voor heel wat hulpbehoevende bejaarden. De kosten voor de ziekenhuisopname worden na de eerst dertig dagen in het algemeen ziekenhuis en na het eerste jaar in een psychiatrisch ziekenhuis uit de sociale franchise gesloten. Hierdoor valt de rem op de eigen bijdragen van de chronische patiënten weg. Die patiënten zijn ook in dit geval de grootste slachtoffers. Ook heel wat geneesmiddelen vallen niet langer onder de sociale franchise. Ook hiervan zijn de chronische patiënten de dupe. Dit jaar werd bovendien ongeveer 8 miljard frank bespaard op

Stassen

de pensioenen. Ook daarvan zijn vooral de zorgbehoevende bejaarden het slachtoffer.

Op federaal niveau bestaat een vorm van hulp aan bejaarden. Voor de uitbetalingen wordt dit systeem gekoppeld aan de inkomsten uit pensioenen of andere vormen van inkomsten. Het inkomen van volwassenen met een handicap kan drastisch worden verlaagd eens die mensen 65 jaar zijn, omdat het inkomen van hun partner iets te hoog is. Ze stappen dan immers over van een inkomensvervangende tegemoetkoming op een vorm van hulp aan bejaarden. Die mensen hebben meer hulp nodig naarmate ze ouder worden, maar de bijdrage van de overheid kan wegvallen. Dit is een perverse situatie.

De meerderheidspartijen willen duidelijk nog voor de verkiezingen een Vlaamse zorgverzekering. Door een gehalveerd verhaal te vertellen – namelijk geen informatie over de hoogte van de verplichte bijdrage – hopen de SP en CVP hun blazen, dat door harde besparingen in de ziekteverzekering is beschadigd, op te poetsen. Het is hen gegund om nog voor de verkiezingen te kunnen uitpakken met sociale cadeaus. Het is echter aan ons om het volledige verhaal te vertellen : het verhaal van de verzwegen belastingverhoging en het verhaal van de federale besparing – een ander bevoegdheidsniveau weliswaar, maar toch dezelfde regeringspartijen.

Ondanks de kritiek wil onze fractie het decreet op de zorgverzekering het voordeel van de twijfel gunnen. Het dekken van een nieuw sociaal risico verantwoordt een positieve beoordeling. Ik zal me echter bij de stemming onthouden. Ook ik onderken de goede en correcte principes van een verplichte en solidaire bijdrage volgens draagkracht, leeftijd en kinderlast. Ook ik meen dat de vergrijzing en de daarmee gepaard gaande problematiek van toenemende zorgbehoefte een wettelijk antwoord verdient. Ook ik meen dat de volgende regering, zowel de Vlaamse als de federale, hier een prioritaire en sociale opdracht hebben. Toch onthoud ik me bij de stemming van dit voorstel van decreet, omwille van de financiële onduidelijkheid, het vage en vrijblijvende kaderdecreet, de bevoordeling van de voornamelijk zuilgebonden ziekenfondsen en de onduidelijke oplossing voor Brussel.

Met mijn houding wil ik ook aangeven dat de vooropgestelde timing volgens mij onhaalbaar is en ingegeven wordt door de drang naar verkiezingsbeloften. Dit totaal nieuwe systeem van zorgverzeke-

ring kan niet klaar zijn voor uitvoering op 1 januari 2000. Ik hoop dat ik me vergis, maar ik vrees van niet. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, er is duidelijk een hele weg afgelegd. Zowel de SP, de CVP als de VLD hadden voorstellen ingediend. Dat is terecht, als men uitgaat van het feit dat als gevolg van de vergrijzing de zorgbehoefte zal stijgen. Dat zal uiteraard leiden tot een enorme toename van de zorgkosten. Dit stelt onze samenleving voor een sociale en economische uitdaging. Het is een ernstig maatschappelijk probleem, waarbij voor de Vlaamse overheid een regulerende taak is weggelegd.

Het was dan ook maar normaal dat de verschillende teksten werden besproken. De voorstellen liepen nogal uiteen, hoewel in beide een hele reeks cruciale beslissingen zonder meer aan de regering werden gedelegeerd. Dat ze verschilden, lijkt me ook evident.

Na een slag om de zorgverzekering die via de media en de pamfletten werd gevoerd en die vandaag ook nog opdook, ben ik als voorzitter van de commissie voor Welzijn en Gezondheid verheugd dat na de polarisering van het debat, het streven naar een meer algemeen gedragen tekst het heeft gehaald. Men is afgestapt van een pre-electoraal debat. Mijn appreciatie op het einde van de bespreking is dan ook positief.

De zorgbehoefte zal in de komende jaren blijven stijgen. De zorgverzekering zal tientallen jaren moeten functioneren. Daarom is een duurzame regeling zo belangrijk. Uit de discussie werd op een positieve manier stof gehaald voor verduidelijkingen en verbeteringen van het voorstel, dat weliswaar nog een kaderdecreet is gebleven.

Het is inderdaad riskant om op het einde van een zittingsperiode te beslissen tot een specifieke bijkomende invulling van bijstand aan personen te komen door het opstarten van een nieuwe pijler van solidariteit, zeker als blijkt dat bij het begin van de discussie heel wat vragen verwezen worden naar uitvoeringsbesluiten van de regering. Het advies van de Raad van State bestempelt de oorspronkelijke teksten dan ook terecht als onvoldoende uitgewerkt. Een kaderdecreet laat een soepele manier van werken toe, maar de keuzes moesten en moeten in het voorstel van decreet zitten. Ik wil enkele van de gemaakte keuzes overlopen.

Merckx-Van Goey

De zorgverzekering is een sociale verzekering die een nieuw risico dekt : niet-medische kosten. Dit systeem mag geen alibi worden voor andere overheden om de verplichte verzekering uit te hollen. De zorgverzekering omvat niet enkel verzekerings- maar ook solidariteitsprincipes : solidariteit tussen jong en oud, rijk en arm, gezond en ziek. Ze is Vlaams : georganiseerd door de Vlaamse Gemeenschap met consequenties voor Brussel.

De Vlaamse zorgverzekering is voor iedereen die in Vlaanderen of Brussel woont, aangesloten is bij een zorgkas en bijdragen betaalt. Iedereen is welkom, iedereen is onmiddellijk verzekerd, zonder wachttijd.

Het gaat over werkelijke kosten : niet-medische gezins- en bejaardenhulp, maaltijdbedeling, enzovoort. Zowel thuis- als residentiële zorg worden opgenomen, ook hulpmiddelen en zowel professionele als mantelzorg staan onder bepaalde voorwaarden in de tekst.

Aangezien men moet aangesloten zijn bij een zorgkas, kan men daar een aanvraag doen en indicatie op grond van een objectieve meetschaal laten verrichten door een zorgverstrekker. Afhankelijk van de zorgbehoevendheidsgraad heeft men recht op een maximum bedrag aan terugbetalingen per jaar. Dit bedrag wordt uitgekeerd in zorgcheques op naam, te besteden aan de zorg naar keuze voor zover deze voorkomt bij de door de regering vastgestelde terugbetaalbare zorgen. Tijdens de besprekingen werd de precieze draagwijdte van het begrip zorgcheque bepaald. De ministers benadrukten dat men voor tussenkomsten in niet-medische hulp en diensten zal beschikken over een zorgkrediet. Een zorgcheque is een mogelijke vorm van tenlastelegging. In het uitvoeringsbesluit zal verder worden bepaald hoe de tussenkomsten zullen worden georganiseerd.

De tekst zegt heel duidelijk welke rechtsvorm het zorgfonds moet aannemen. Het zorgfonds beheert de reserves en controleert de zorgkassen.

Na de bespreking was er geen onduidelijkheid meer over de financiering. Er is terecht gekozen voor een gemengd systeem van repartitie en collectieve kapitalisatie. Zoals alle commissieleden hebben onderschreven, moet men in 2000 onmiddellijk kunnen uitbetalen aan zorgbehoevenden. Het is ook zeer belangrijk dat er reserves worden opgebouwd om de gevolgen van de vergrijzing op te vangen. Het aantal rechthebbenden op een uitke-

ring van de zorgverzekering zal stijgen. Men moet dit kunnen opvangen zonder dat er een te grote bijkomende druk wordt gelegd op de actieve bevolking.

Voor deze financiering worden zowel overheidsmiddelen als persoonlijke bijdragen van de bevolking gevraagd. De berekening van deze solidaire bijdrage zal rekening houden met de draagkracht van de aangeslotene. Uit de bespreking blijkt heel duidelijk dat de economische mogelijkheden van de aangeslotenen evenals de leeftijd als elementen van draagkracht kunnen worden beschouwd.

Het systeem moet worden beschouwd als een groeimodel dat langzaam in de steigers moet worden gezet, zodat zowel het budget als het verzekerde pakket en het aantal rechthebbenden op de uitkering geleidelijk kan groeien. Op die wijze kan men ervoor zorgen dat de verzekering betaalbaar blijft en kan men tevens voldoen aan de toenemende vraag.

Heel veel van deze keuzes blijken uitdrukkelijk uit de bespreking en zijn ook opgenomen in de tekst. Sommige ervan zal men nog moeten implementeren via belangrijke uitvoeringsbesluiten. Ik herinner er de regering aan dat ze heeft beloofd om over de ontwerpbesluiten in ruime mate advies te vragen aan de bevoegde commissie, de Gezins- en Welzijnsraad en de SERV.

Op het moment dat men de uitvoeringsbesluiten uitwerkt, zal misschien blijken dat er onvolkomenheden zijn of dat de tekst niet perfect is. Ik kan me echter niet voorstellen dat dit voorstel door de volgende regering niet als een prioriteit zal worden beschouwd. Hoe groter het draagvlak voor dit voorstel van decreet, hoe groter de garanties over de uitvoering. Het zal van dit parlement afhangen hoe groot die waarborgen zullen zijn.

De zorgverzekering is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle mensen. Door een stapsgewijze uitbouw van dit algemeen systeem van zorgverzekering voor Vlaanderen wordt onomkeerbaar een nieuw element aangebracht binnen het algemene beleid van residentiële en thuiszorg. De garantie op een adequate verzorging die toegankelijk moet zijn voor iedereen, blijft even essentieel. De verantwoordelijkheid ligt progressief bij zelfzorg, familie zorg, mantelzorg en uiteindelijk bij de gemeenschap en de professionele zorgverleners.

Het aanzuigefect op de zorgvraag moet nauwlettend in de gaten worden gehouden en aangepast. Tegelijkertijd moet de zorgrelatie sterker worden

Merckx-Van Goey

gewaardeerd. Een zorgrelatie is een kwestie van personen en vertrouwen. Men kan deze nooit tot stand brengen door alleen een verzekering uit te bouwen of enkel via maatschappelijke solidariteit of een aanbod van diensten. Maar prestaties of centen vervangen nooit het zorgwelzijn van ouderen. Zorgwelzijn begint met het doorbreken van eenzaamheid en het bewerkstelligen van integratie van generaties, met behoud van en respect voor privacy en eigenheid. Het gezin en de familie moeten in dat verband een eersteplansrol vervullen. Ons debat kan dus niet los worden gezien van een welzijnsbeleid dat de familie als drager van de thuiszorg moet versterken. De zorg moet meer op maat worden aangeboden.

Het debat was misschien af en toe niet sereen, maar het was toch vruchtbaar. Ik ben erg verheugd dat over dit onderwerp een consensus is totstandgekomen. Het zou een bekroning kunnen zijn van onze werkzaamheden tijdens deze zittingsperiode om ons tegenover de Vlaamse bevolking te engageren. (*Applaus*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heer Swennen en mevrouw Becq c.s. houdende de organisatie van de zorgverzekering.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen, definities, doelstelling en aansluitingsplicht

AFDELING 1

Algemene bepalingen en definities

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° niet-medische hulp- en dienstverlening : de hulp en bijstand verleend door derden aan een persoon met een verminderd vermogen tot zelfzorg in residentieel, semi-residentieel of ambulante verband ;
- 2° verminderd zelfzorgvermogen : toestand van een persoon van wie de mogelijkheden tot zelfzorg zijn aangetast. Onder zelfzorg wordt verstaan : de beslissingen en de acties van een natuurlijke persoon in het dagelijkse leven met het oog op het voorzien in de eigen basisbehoeften, en de daarbij aansluitende activiteiten die voornamelijk betrekking hebben op de uitvoering van huishoudelijke activiteiten en de mogelijkheid om sociale contacten te leggen, zich te ontplooiën en zich te oriënteren in tijd en ruimte ;
- 3° gebruiker : iedere natuurlijke persoon die ten gevolge van een verminderd zelfzorgvermogen een beroep doet op niet-medische hulp- en dienstverlening ;
- 4° voorziening : de voorziening die op een professionele basis een of meer vormen van niet-medische hulp- en dienstverlening verstrekt of organiseert ;
- 5° professionele zorgverlener : de natuurlijke persoon die op een beroepsmatige basis niet-medische hulp- en dienstverlening verstrekt ;
- 6° mantelzorger : de natuurlijke persoon die niet-beroepsmatig niet-medische hulp- en dienstverlening verstrekt.

– *Aangenomen.*

AFDELING 2

Doelstelling en aansluitingsplicht

Artikel 3

De zorgverzekering geeft gebruikers, onder de voorwaarden van dit decreet en ten belope van een jaarlijks maximumbedrag, recht op tenlastenemin-

Voorzitter

gen door een zorgkas van kosten voor niet-medische hulp- en dienstverlening.

– *Aangenomen.*

Artikel 4

§ 1. Elke persoon die binnen het Nederlandse taalgebied zijn woonplaats heeft, moet aangesloten zijn bij een krachtens dit decreet erkende zorgkas.

Wie binnen de door de regering te bepalen termijn niet aangesloten is bij een erkende zorgkas, wordt ambtshalve aangesloten bij de door het Vlaams Zorgfonds opgerichte zorgkas. In dit geval wordt de betrokkene hiervan onmiddellijk en schriftelijk op de hoogte gebracht. Die aansluiting vervalt als de betrokkene alsnog aansluit bij een erkende zorgkas van zijn keuze.

§ 2. Elke persoon die binnen het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad zijn woonplaats heeft, kan vrijwillig aansluiten bij een krachtens dit decreet erkende zorgkas.

§ 3. De regering bepaalt de nadere regels inzake de aansluiting, met inbegrip van de minimale verblijfs-termijn en de minimale aansluitingstermijn die vereist zijn om aanspraak te kunnen maken op een tenlasteneming.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK II**Toepassingsvoorwaarden en procedure****AFDELING 1****Toepassingsvoorwaarden****Artikel 5**

Om aanspraak te maken op tenlastenemingen door een zorgkas van de kosten van niet-medische hulp- en dienstverlening, moet de gebruiker aan de volgende voorwaarden voldoen :

1° getroffen zijn door een langdurig ernstig verminderd zelfzorgvermogen ; de regering bepaalt wat daaronder wordt verstaan ;

2° aangesloten zijn bij een zorgkas ; de regering bepaalt de nadere voorwaarden van de aansluiting ;

3° werkelijk verblijven in het Nederlandse taalgebied of het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad ;

4° in het lopende jaar geen tenlastenemingen volgens de bepalingen van dit decreet aanvragen bij een andere zorgkas.

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Avontroodt en mevrouw Ceysens dat luidt als volgt :

In het eerste lid, 3°, op de eerste regel, de woorden "werkelijk verblijven" vervangen door de woorden "zijn woonplaats hebben".

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 6

§ 1. De zorgkas neemt de kosten van niet-medische hulp- en dienstverlening ten laste onder de volgende voorwaarden :

1° de tenlasteneming betreft de gehele of gedeeltelijke dekking van effectief aan de gebruiker aangerekende kosten of prestaties voor niet-medische hulp- en dienstverlening ; in geen geval geven medische of paramedische kosten aanleiding tot een tenlasteneming ;

2° de niet-medische hulp- en dienstverlening wordt verleend door een door de regering krachtens dit decreet erkende voorziening, professionele zorgverlener of door een op basis van een activiteitenplan geregistreerde mantelzorger. De regering bepaalt de nadere regels betreffende de toekenning, weigering, verlenging, intrekking en schorsing van de erkenning van de voorziening en de professionele zorgverlener, en betreffende de registratie van de mantelzorger.

De zorgkas kan geen andere voorwaarden dan die krachtens dit decreet verbinden aan de tenlastenemingen.

Voorzitter

De regering bepaalt de nadere regels en voorwaarden met betrekking tot de tenlastenemingen.

§ 2. De tenlastenemingen worden, volgens de regels en onder de voorwaarden die de regering vaststelt, geweigerd of verminderd, indien de gebruiker, krachtens andere wettelijke, decretale of reglementaire bepalingen, aanspraak heeft op dekking van dezelfde kosten van niet-medische hulp- en dienstverlening als krachtens dit decreet. De gebruiker moet zijn aanspraak krachtens andere wettelijke, decretale of reglementaire bepalingen doen gelden.

– *Aangenomen.*

AFDELING 2

Procedure

Artikel 7

De aan de gebruiker aangerekende kosten of prestaties van niet-medische hulp- en dienstverlening worden ten laste genomen op aanvraag van de gebruiker of zijn vertegenwoordiger. De aanvraag, met inbegrip van de vaststelling krachtens artikel 9 van de ernst en duur van het verminderde zelfzorgvermogen, wordt ingediend bij de zorgkas waarbij de gebruiker is aangesloten, overeenkomstig artikel 4. De regering bepaalt de voorschriften waaraan de aanvraag moet voldoen.

– *Aangenomen.*

Artikel 8

§ 1. De zorgkas onderzoekt de aanvragen en aanvaardt, wijzigt of verwerpt de vastgestelde ernst en duur van het verminderde zelfzorgvermogen. De zorgkas kan daarvoor bijkomende onderzoeken verrichten of laten verrichten. Op eigen verzoek wordt de gebruiker of zijn vertegenwoordiger gehoord door de zorgkas. De zorgkas beslist over de tenlastenemingen binnen een termijn van zestig dagen na indiening van de aanvraag. De beslissing moet, op straffe van nietigheid, met redenen worden omkleed.

De regering stelt de nadere regels vast met betrekking tot de behandeling van de aanvraag.

§ 2. De zorgkas berekent voor de gebruiker het jaarlijkse maximumbedrag van de tenlastenemingen op basis van de ernst en de duur van het verminderde zelfzorgvermogen. De regering bepaalt de referentiebedragen en de regels voor het berekenen van het jaarlijkse maximumbedrag van de tenlastenemingen.

§ 3. De zorgkas kan de beslissing over de tenlastenemingen herzien, indien zich een wijziging voordoet in de toestand van de gebruiker. De regering regelt de herzieningsprocedure.

§ 4. De gebruiker kan bezwaar aantekenen tegen de voorgenomen beslissing van de zorgkas. De regering regelt de bezwaarprocedure. Zij kan een multidisciplinair samengestelde bezwaarcommissie oprichten of bepalen wie het bezwaar behandelt.

In voorkomend geval bepaalt de regering de presentiegelden van de commissieleden.

– *Aangenomen.*

Artikel 9

De ernst en de duur van het verminderde zelfzorgvermogen worden vastgesteld door daartoe door de regering, onder de door haar vastgestelde voorwaarden, gemachtigde voorzieningen, professionele zorgverleners of personen. De ernst en de duur van het verminderde zelfzorgvermogen worden vastgesteld aan de hand van een meetinstrument dat door de regering wordt vastgesteld.

De regering bepaalt de wijze waarop de vaststelling van de ernst en duur van het verminderde zelfzorgvermogen wordt uitgevoerd en herzien.

– *Aangenomen.*

Artikel 10

De uitvoering van de tenlastenemingen gaat in vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop de aanvraag is ingediend. De tenlastenemingen worden door de zorgkas uitgevoerd bij middel van zorgcheques op naam van de gebruiker of bij middel van daarmee gelijkgestelde dragers. De regering bepaalt de voorwaarden en wijze waarop de zorgcheque wordt uitgereikt en geïnd.

Voorzitter

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Avontroodt en mevrouw Ceysens dat luidt als volgt :

Op de eerste en tweede regel tussen de woorden "De uitvoering van de tenlastenemingen gaat" en "in vanaf de eerste dag" de woorden "bij aanvaarding van de aanvraag retro-actief" invoegen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

HOOFDSTUK III

Organisatie

AFDELING 1

Het Vlaams Zorgfonds

Artikel 11

Er wordt een Vlaams Zorgfonds opgericht met de volgende opdrachten :

- 1° verstrekken van subsidies aan de zorgkassen ; het Vlaams Zorgfonds treedt daarbij eveneens op als compensatiefonds om structurele verschillen in risico tussen de zorgkassen te compenseren ;
- 2° aanleggen en beheren van financiële reserves met het oog op de dekking van toekomstige uitgavenverplichtingen ;
- 3° onverminderd de controle door de Controledienst der Verzekeringen en de Controledienst der Ziekenfondsen, uitoefenen van het toezicht en de controle op het beheer, de werking en de financiële situatie van de zorgkassen ;
- 4° verzamelen en verwerken van gegevens van de zorgkassen die nuttig zijn voor de toepassing van dit decreet.

Het Vlaams Zorgfonds wordt opgericht als een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid. De regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de organisatie, de samenstelling, de werking en het beheer van het Vlaams Zorgfonds, evenals de regels betreffende het toezicht op dat fonds.

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Avontroodt en mevrouw Ceysens dat luidt als volgt :

Het tweede lid vervangen door wat volgt :

"Het Vlaams Zorgfonds wordt opgericht als openbare instelling met rechtspersoonlijkheid. De bepalingen van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut in verband met de begroting, de rekeningen, het comptabiliteitsstelsel, het gezag en de controle op de instellingen van categorie A zijn op het Vlaams Zorgfonds van toepassing."

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 12

De regering kan een adviesorgaan oprichten, samengesteld uit afgevaardigden van de verenigingen van gebruikers en mantelzorgers, de erkende voorzieningen, de erkende professionele zorgverleners en de erkende zorgkassen, dat het Vlaams Zorgfonds advies verleent bij de uitoefening van zijn opdrachten.

De regering benoemt de leden van het adviesorgaan, regelt zijn werking en bepaalt de modaliteiten van de adviesverstrekking.

– *Aangenomen.*

Artikel 13

De begroting van het Vlaams Zorgfonds wordt gestijfd door de volgende middelen :

- 1° de dotatie ten laste van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap ;
- 2° het, per 31 december van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar, beschikbare saldo van het Vlaams Zorgfonds ;
- 3° ontvangsten voortvloeiend uit solidaire bijdragen ;
- 4° de opbrengsten van beleggingen, terugstortingen en toevallige ontvangsten ;
- 5° alle andere middelen die nuttig zijn in het kader van de doelstelling van het Vlaams Zorgfonds

Voorzitter

en die inzonderheid ingevolge wettelijke, decreetale of reglementaire bepalingen aan het Vlaams Zorgfonds toekomen.

De dotatie en de omvang van de bijdragen, bedoeld in het eerste lid, 1° en 3°, worden voor elk begrotingsjaar berekend op basis van parameters aangaande het aantal en de som van de tenlastenemingen die worden toegekend, het profiel van de gebruikers inzake de ernst en de duur van het verminderde zelfzorgvermogen, het aanleggen van financiële reserves met het oog op de dekking van toekomstige uitgavenverplichtingen, en de andere middelen die het Vlaams Zorgfonds toekomen.

De regering regelt de berekening van de parameters en van de dotatie.

De bijdragen, bedoeld in het eerste lid, 3°, zijn jaarlijks te betalen door de personen die aangesloten zijn bij een krachtens dit decreet erkende zorgkas. De regering bepaalt de wijze van vaststelling en de hoogte van de bijdragen op basis van parameters aangaande de draagkracht van de aangeslotenen.

Het Vlaams Zorgfonds kan de zorgkassen belasten met het innen van deze bijdragen. De regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot het innen van de bijdragen.

Het geheel van de middelen wordt aangewend in een gemengd systeem van kapitalisatie en repartitie.

– *Aangenomen.*

AFDELING 2

De Zorgkassen

Artikel 14

Een zorgkas kan door de volgende instanties worden opgericht :

1° ziekenfondsen, landsbonden van ziekenfondsen en maatschappijen van onderlinge bijstand, onderworpen aan de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen, die actief zijn in het gehele territorium van het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad ;

2° de Kas der Geneeskundige Verzorging als bedoeld in artikel 6 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 ;

3° verzekeringsondernemingen die vallen onder toepassing van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, die actief zijn in het gehele territorium van het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

De regering bepaalt wat wordt verstaan onder "actief zijn in het gehele territorium van het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad".

Het Vlaams Zorgfonds richt een zorgkas op.

– *Aangenomen.*

Artikel 15

De regering erkent een zorgkas volgens de regels die zij bepaalt betreffende de toekenning, weigering, verlenging, intrekking en schorsing van de erkenning. Die regels zijn voor alle zorgkassen identiek.

Om erkend te kunnen worden moet een zorgkas aan de volgende voorwaarden voldoen :

1° opgericht worden als een privaatrechtelijke rechtspersoon die zijn opdrachten zonder winstoogmerk uitvoert en die ten aanzien van de in artikel 14 bepaalde instanties en ten aanzien van het Vlaams Zorgfonds volledig gescheiden wordt beheerd op het gebied van boekhouding en financiële middelen ;

2° wegens haar organisatie beschouwd worden als uitsluitend behorend tot de Vlaamse Gemeenschap ;

3° elk verzoek tot aansluiting overeenkomstig artikel 4 aanvaarden ;

4° elke aanvraag die geldig ingediend wordt, behandelen op de wijze bepaald in artikel 8, § 1, en derhalve een totaal verbod op risicoselectie in acht nemen ;

5° geen andere activiteiten ontplooiën dan vermeld in artikel 16 ;

Voorzitter

6° noch rechtstreeks, noch zijdelings andere verzekeringen, tenlastenemingen, tussenkomsten, tegemoetkomingen of voordelen aanbieden of toekennen, die gekoppeld zijn aan de in artikel 4 bedoelde aansluiting of de, in artikel 16, eerste lid, bedoelde tenlastenemingen.

– *Aangenomen.*

Artikel 16

Een zorgkas heeft de volgende opdrachten :

- 1° zij onderzoekt de aanvragen en beslist over de tenlastenemingen overeenkomstig de bepalingen van artikel 8 ;
- 2° zij staat in voor de uitvoering van de tenlastenemingen overeenkomstig de bepalingen van artikel 10 ;
- 3° zij registreert de gegevens betreffende de aanvragen en de tenlastenemingen en legt die jaarlijks voor aan het Vlaams Zorgfonds ;
- 4° zij int in voorkomend geval, zoals bepaald in artikel 13, de bijdragen van de aangeslotenen.

De regering bepaalt eenvormige regels met betrekking tot de controle op en de werking, de organisatie en het beheer van de zorgkassen.

– *Aangenomen.*

Artikel 17

Een erkende zorgkas ontvangt een subsidie die jaarlijks door het Vlaams Zorgfonds wordt vastgesteld op basis van :

- 1° de som van de effectieve tenlastenemingen ;
- 2° gewogen parameters die rekening houden met het aantal gebruikers die bij de zorgkas zijn aangesloten en het profiel van die gebruikers inzake de ernst en duur van het verminderde zelfzorgvermogen, de leeftijd en het inkomen ;
- 3° een forfaitair bedrag per tenlasteneming ter dekking van de administratieve kosten.

Een zorgkas is verantwoordelijk voor het financiële evenwicht tussen haar inkomsten en uitgaven.

De regering bepaalt de voorwaarden van de vaststelling, uitbetaling en terugvordering van de subsidies, van het financiële evenwicht en van de berekening van de gewogen parameters.

– *Aangenomen.*

Artikel 18

De persoonsgegevens van de aangeslotenen worden door de zorgkassen en het Vlaams Zorgfonds aangewend met respect voor de persoonlijke levenssfeer van de aangeslotenen.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK IV**Toezicht en controle****Artikel 19**

De zorgkassen staan onder het toezicht en de controle van het Vlaams Zorgfonds en leggen jaarlijks een boekhoudkundig verslag van alle verrichtingen voor aan het Vlaams Zorgfonds volgens de, door de regering te bepalen, vormvereisten.

– *Aangenomen.*

Artikel 20

Het Vlaams Zorgfonds legt jaarlijks een boekhoudkundig verslag van alle verrichtingen voor aan de regering volgens de, door de regering te bepalen, vormvereisten.

– *Aangenomen.*

Artikel 21

§ 1. De regering legt jaarlijks en uiterlijk op 31 oktober de begroting van het Vlaams Zorgfonds voor het volgende jaar aan het Vlaams Parlement voor.

Voorzitter

§ 2. De regering brengt jaarlijks vóór 30 juni aan het Vlaams Parlement omstandig verslag uit over de inkomsten en uitgaven en de werking van het Vlaams Zorgfonds tijdens het afgelopen begrotingsjaar.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK V

Slotbepalingen en inwerkingtreding

Artikel 22

Artikel 6 van het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 6

De tegemoetkoming van het Fonds wordt geweigerd of verminderd indien de persoon met een handicap op basis van andere wettelijke of reglementaire bepalingen aanspraak heeft op bijstand tot sociale integratie, tot dekking van dezelfde behoefte en op grond van dezelfde handicap als in toepassing van dit decreet, met uitzondering van de dekking die geregeld is in het kader van het decreet van [...] houdende de organisatie van de zorgverzekering."

– *Aangenomen.*

Artikel 23

Aan artikel 582 van het Gerechtelijk Wetboek wordt, wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, een 6° toegevoegd, dat luidt als volgt :

"6° van de geschillen betreffende de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de toepassing van het decreet van [...] houdende de organisatie van de zorgverzekering."

– *Aangenomen.*

Artikel 24

De artikelen 1, 2, 11, 12, 13, eerste lid, 1° en 4°, 14, 15, 18 en 21 van dit decreet treden in werking op 1 januari 1999.

Voor de artikelen 4 en 13, eerste lid, 3° stelt de regering de datum van inwerkingtreding vast.

De overige bepalingen treden in werking op 1 januari 2000.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Marleen Vanderpoorten, mevrouw Sonja Becq en de heren Gilbert Vanleenhove, André Van Nieuwkerke, Kris Van Dijck en Ludo Sannen houdende de leerlingenraden in het secundair onderwijs – 1277 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Gilbert Vanleenhove, mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heren René Swinnen, Chris Vandenbroeke en Ludo Sannen houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen – 1278 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn het voorstel van decreet van mevrouw Vanderpoorten, mevrouw Becq en de heren Vanleenhove, Van Nieuwkerke, Van Dijck en Sannen houdende de leerlingenraden in het secundair onderwijs, en het voorstel van decreet van de heer Vanleenhove, mevrouw Vanderpoorten, de heren Swinnen, Vandenbroeke en Sannen houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen.

Ik stel voor dat wij beide gelijktijdig behandelen.

Is het parlement het hiermee eens ? (*Instemming*)

De algemene bespreking is geopend.

Voorzitter

De heer Swinnen, verslaggever, verwijst naar het verslag.

De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, volgens de SP behoort het tot de belangrijkste maatschappelijke opdrachten van het onderwijs om bij onze jongeren de kennis van en de waardering voor democratie te bevorderen, hun kritische geest aan te scherpen, en hun de zin voor verdraagzaamheid en solidariteit bij te brengen. Om die opdracht naar behoren te kunnen uitvoeren, moeten de scholen en de hogere onderwijs-overheid zelf het goede voorbeeld geven. Men kan niet van de jongeren verwachten dat ze kritisch zijn en hun mening geven, als men zelf geen kritiek en inspraak duldt.

Jonge mensen opvoeden tot kritische burgers die kunnen participeren in een democratische besluitvorming, veronderstelt dat leerlingen en studenten inspraak krijgen. Op het belang van participatie-kansen voor jongeren werd vorige week nog eens duidelijk gewezen tijdens het welzijnscongres over jongeren van veertien tot achttien jaar in Kortrijk.

Vandaag zijn jongeren vroeger fysiek volwassen. Maar ze blijven langer dan ooit sociaal afhankelijk van ouders en school. Die passieve toestand is frustrerend. Professor Elchardus stelde daarom dat we jonge mensen dringend meer mogelijkheden moeten geven om echte verantwoordelijkheid op te nemen. De bestaande mogelijkheden staan nog in hun kinderschoenen en zijn heel ongelijk ontwikkeld. Een leerlingenraad is alvast een goed begin. Professor Elchardus heeft er echter op gewezen dat zelfs een goed functionerende leerlingenraad niet volstaat. Leerlingen zouden niet alleen participatiemogelijkheden moeten krijgen, maar ook bevoegdheden waarvoor ze echt verantwoordelijk zijn.

Beide voorliggende voorstellen van decreet hebben de bedoeling de inspraak van leerlingen en studenten te versterken.

Het voorstel van decreet houdende de leerlingenraden in het secundair onderwijs moet vooral worden beschouwd als een stimulans voor scholen om leergericht te werken. Het decreet legt de minimumnormen en -garanties vast voor de inspraak van leerlingen in het secundair onderwijs. De scho-

len zullen hieraan zelf een concrete, creatieve en – naar we hopen – maximale invulling geven.

Het voorstel van decreet houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen zorgt ervoor dat de overkoepelende scholierenorganisaties over de nodige middelen kunnen beschikken voor de uitbouw van een gedegen en duurzame werking. Belangrijk hierbij is dat de koepelvereniging niet alleen vorming en ondersteuning biedt aan haar doelgroep, maar ook adviezen verleent aan de hogere onderwijs-overheid en deze bijstaat in haar onderzoeken naar het participatie-beleid in het onderwijs. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, met deze twee voorstellen van decreet hebben we het duidelijke signaal gegeven aan het onderwijsveld dat we leerlingen- en studentenparticipatie belangrijk vinden. In de commissie was iedereen het onmiddellijk eens over de wenselijkheid daarvan. Onze fractie maakte enig voorbehoud. Immers, moet alles wat wenselijk is, worden vastgelegd? In die zin heeft mevrouw Becq een verdienstelijke poging gedaan en een resolutie uitgewerkt met dezelfde inhoud als het voorliggende voorstel van decreet. Maar uiteindelijk hebben wij ook geopteerd voor een decretale regeling, precies omwille van het krachtige signaal dat ervan uitgaat.

Deze decreten geven ook invulling aan de passage uit het Vlaamse regeerakkoord waarin het samen school maken wordt beschouwd als een van de krachtlijnen van het Vlaams onderwijsbeleid. Samen school maken betekent dat de scholen worden gedragen door alle actoren, met name leraren, ouders, lokale gemeenschap en leerlingen zelf. Het onderwijs moet de jeugd meer dan ooit voorbereiden op zelfstandigheid. Dit is mogelijk door bijvoorbeeld een goede studie-oriëntering. We hebben daarvoor reeds een aantal inspanningen gedaan tijdens deze zittingsperiode. We hebben inspanningen geleverd om jonge mensen levenslang te leren leren. Er zijn convenants afgesloten met bedrijfssectoren, waardoor jonge mensen in staat zijn om via langdurige stages in contact te komen met het concrete beroepsveld. Op die manier en via andere zaken hebben we getracht de jonge mensen voor te bereiden op de instap in het leven.

Ook participatie is bijzonder belangrijk voor de persoonlijkheidsontwikkeling van jonge mensen. Het is een onmiskenbaar onderdeel van de opvoeding om leerlingen voor te bereiden op de maatschappij waarin ze moeten functioneren. Op school

Vanleenhove

moeten ze reeds kansen krijgen tot medezeggenschap, en vooral ook tot medeverantwoordelijkheid. Participatie betekent immers niet enkel inspraak hebben, maar ook verantwoordelijkheid opnemen. Als we er binnen de school in slagen leerlingen op te voeden tot mensen die in staat zijn op een fatsoenlijke manier op te komen voor hun rechten en op een geëngageerde manier kunnen omgaan met hun plichten en met de verwachtingen die men tegenover hen koestert, dan kunnen we er redelijkerwijze van uitgaan dat ze later ook op die wijze binnen de ruimere samenleving zullen functioneren.

Op oude, vergeelde klasfoto's zien we kinderen die haast verkrampd met gekruiste armen en samengeperste lippen op de schoolbanken zitten, met daarnaast een streng besnorde onderwijzer of een ingekapselde non die als een cipier de wacht houdt. Dat opvoedingsmodel was in zijn tijd misschien goed, maar kan en mag vandaag niet meer worden gehanteerd.

Het is overigens bewezen dat de mate waarin de school, de directie en de leerkrachten bereid zijn in dialoog te treden met de leerlingen, met respect voor hun eigenheid en hun eigen leefwereld, bepalend is voor een positief schoolklimaat waarin studie-inzet en studiemotivering worden gestimuleerd, waarin de persoonlijkheid kan ontluiken en waarin probleemgedrag en geweld kunnen worden ingedijkt. De oprichting van leerlingenraden kan bijdragen tot deze dialoog en tot het zich samen verantwoordelijk voelen. Natuurlijk mogen we niet alle heil verwachten van deze leerlingenraden. Echt verantwoordelijk participeren in het onderwijsgebeuren vergt natuurlijk veel meer. Het is wel een belangrijke stap.

Mijnheer de voorzitter, collega's, er zijn weinig voorstellen van decreet die nog voor hun definitieve goedkeuring zo veel positieve weerklank kregen in het onderwijsveld en in de media. Onze commissie heeft voor deze twee voorstellen van decreet de Pluchen Egel gekregen van de Vlaamse Scholierenkoepel. Dat is een duidelijke waardering en erkenning vanwege de rechtstreeks betrokkenen dat we met deze twee voorstellen van decreet tegemoetkomen aan een reële behoefte.

Het tweede voorstel van decreet, over de subsidiëring van de leerlingen- en studentenkoepelverenigingen, is even noodzakelijk als het voorstel van decreet over de leerlingenraden. Waar vandaag leerlingenraden actief zijn – dat is in heel wat scholen het geval – merkt men bij de jongeren die deel

uitmaken van die leerlingenraden een groot gebrek aan vorming. Vaak is een leerlingenraad een klachtenbank, in plaats van een echt participatieorgaan. Bijgevolg moeten leerlingen worden gevormd en ondersteund om op een verantwoorde manier te leren participeren. Ook dat is een leerproces.

Daarom zorgt het tweede voorstel van decreet voor een structurele subsidiëring van de leerlingen- en studentenkoepelverenigingen, die door het aanbieden van ondersteuning en vorming jonge mensen volwaardige kansen bieden om via een democratische weg aan meningsvorming en -uitdrukking te doen. Daardoor krijgen deze koepelverenigingen voldoende autonomie en onafhankelijkheid. Het zou natuurlijk niet goed zijn als de overheid, de directies of de schoolbesturen betuttelend zouden optreden om iets mogelijk te maken en inhoudelijk te sturen.

Ik zal uiteraard niet ingaan op de details van het voorstel van decreet. We konden daarover uitvoerig van gedachten wisselen in de commissie. Ten slotte wil ik, net zoals ik in de commissie heb gedaan, mijn dank en waardering nog eens uitdrukken tegenover alle collega's die over de fractiegrenzen heen hebben samengewerkt om tot deze resultaten te komen. Het was een voorbeeld van mooi parlementair werk. Het was politieke cultuur met een grote 'C', ongeacht of die cultuur nu oud of nieuw was. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, de voorstellen van decreet die vandaag worden voorgelegd aan de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement, hebben een hele geschiedenis achter de rug. Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om deze geschiedenis kort toe te lichten, al was het maar om te illustreren hoe in dit parlement op een positieve en constructieve wijze kan worden samengewerkt.

Ongeveer anderhalf jaar geleden diende de VLD een eerste voorstel van decreet in met betrekking tot de leerlingenraden. Dit voorstel kreeg niet de verhoopte steun, vooral omdat het een verplichting inhield. Heel wat leden van de commissie voor Onderwijs betwistten de kracht van een verplichting. Binnen de commissie werd dan een werkgroep opgericht. Een aantal betrokken actoren, zoals de Koning Boudewijnstichting en de Vlaamse Scholierenkoepel, werden gehoord. De heer Sannen en ikzelf stelden een tweede voorstel van decreet op,

Vanderpoorten

waarin de algemene verplichting werd vervangen door de formulering dat een leerlingenraad zou worden verplicht als een vierde van de leerlingen erom zou vragen. Dit nieuwe voorstel werd de basis voor nieuwe besprekingen in de werkgroep, die uiteindelijk leidden tot het huidige voorstel, dat op een ruime consensus kan rekenen.

Voorafgaand aan het indienen van ons eerste voorstel organiseerde ikzelf een onderzoek bij alle secundaire scholen in de provincie Antwerpen. Hieruit bleek dat reeds 60 percent van de scholen over een leerlingenraad beschikte. Onze bekommernis was om ook de leerlingen van de resterende 40 percent in de gelegenheid te stellen te participeren. Het huidige voorstel maakt dit mogelijk, als de vraag door een derde van de leerlingen wordt gesteld. Voor de VLD is de belangrijkste doelstelling van een leerlingenraad het leren leven in een democratische gemeenschap : leren luisteren, communiceren en overleggen. Dit blijkt uit de memorie van toelichting. Van jongeren wordt immers verwacht dat ze op hun achttiende als volwaardige burgers participeren in een democratische samenleving. Leren ze dat vandaag in voldoende mate? Functioneren in een leerlingenraad is voor de VLD een wezenlijk onderdeel van een burgerschapsvorming die elke jongere moet krijgen.

Leren communiceren en leren communicatiesignalen opvangen krijgen te weinig aandacht in onze scholen. Ook leraren missen vaak deze vaardigheid. De lerarenopleiding heeft hier nog een duidelijke taak. Dit voorstel wil overigens ook een duidelijk signaal geven aan alle onderwijsbetrokkenen om een meer kind- en jongerengericht beleid mogelijk te maken. In het onderwijs wordt maar al te vaak gedacht in structuren. Dit voorstel wil het accent leggen op belangrijke inhoudelijke gegevens : respect voor elkaar, verdraagzaamheid, luisterbereidheid en overlegbereidheid. Het wil een inspraakattitude creëren en van democratie een wijze van zijn maken, die het jongeren gemakkelijker zal maken om zich ook als volwassene een democratische reflex eigen te maken. Dit voorstel heeft niets te maken met de theorie van politieke vorming, maar kan er wel bij aansluiten. Onderzoeken leren ons dat 60 percent van de jongeren zich niet interesseert voor politiek. Het wordt dus misschien tijd om jongeren duidelijk te maken dat, zelfs als ze zich niet met politiek of politici wensen te bemoeien, de politiek en de politici zich zeker wel met hen zullen bemoeien.

Dit voorstel sluit ook perfect aan bij de bedoeling van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind wat jongeren betreft. De reactie van de kinderrechtencommissaris heeft dan ook onze bijzondere aandacht genoten en ik denk dat ze zeker de basis kan vormen voor een verdere uitbouw van dit decreet. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan de participatiemodellen voor het basisonderwijs.

De laatste maanden valt het ons ook op hoe groot de vraag naar een sterkere en betere participatie op school wel is. Heel vaak wordt bij problemen verwezen naar het negatieve schoolklimaat en het ontbreken van elke vorm van ernstige participatie van leerlingen.

In het enkele weken geleden georganiseerde Vlaamse welzijnscongres voor jongeren, kwam het gegeven 'participatie' inderdaad ook regelmatig naar voren als een essentieel onderdeel van een stimulerende opvoedingscultuur. 'We moeten jongeren dringend meer mogelijkheden geven om echte verantwoordelijkheid op te nemen.' Dat staat te lezen in de brochure. Ik lees verder. 'Op school heet dat participatie. De mogelijkheden daartoe staan nog in de kinderschoenen, en zijn heel ongelijk ontwikkeld. Die participatie zou ook een manier moeten zijn om burgerschap te leren.'

In de bijlage van de beleidsnota bijzondere jeugdzorg, die ons vorige week werd toegestuurd, lees ik bij de suggesties : 'Tal van actoren uit verschillende sectoren vermelden dat het onderwijs te veel is gericht op cognitieve prestaties, en te weinig op communicatie, relationele of sociale capaciteitsvergroting of het aanleren van respect bij jongeren in het algemeen. Bovendien wordt gesteld dat geen of onvoldoende reële participatiemodellen werden ontwikkeld in voor jongeren belangrijke levensdomeinen zoals gezin, school, onderwijs, tewerkstelling en vrije tijd.'

Kinderen maken deel uit van onze samenleving. Ze zijn geen onvolledige mensen, maar gewoon andere mensen. Ze hebben er dus allemaal recht op om die samenleving mee vorm te geven, ook diegenen die van thuis uit of van nature wat minder mondig zijn. In onze samenleving, en ook in onze scholen, participeren kinderen en jongeren niet echt. Ze worden opgevoed in die samenleving. Later, als ze groot zijn en verantwoordelijkheidszin hebben of tot de jaren van verstand zijn gekomen, en voldoende afstand kunnen nemen, dan worden ze geacht te participeren als volleeerde burgers. En ach, de talentrijkste kunnen dat wel, maar wat met de

Vanderpoorten

anderen ? Zijn zij het minder waard om te worden gehoord ?

Ik heb één vrees, en die vrees was eigenlijk ook de reden waarom wij oorspronkelijk voor een verplichting pleitten. Ik meen dat dit voorstel van decreet vooral ook een uitvoering moet krijgen in het beroeps- en het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Ik vrees dat de leerlingen die deze onderwijsvorm bevolken, nu eenmaal minder uit zichzelf geneigd zullen blijken om een leerlingenraad op te richten. Als dat zo is, dan missen we grotendeels ons doel : alle leerlingen moeten worden betrokken. Alle leerlingen moeten een burgerschapsvorming krijgen. Vooral diegenen moeten worden gestimuleerd, die er uit zichzelf niet aan toe komen. We moeten dus opletten voor een voortschrijdende dualisering tussen bijvoorbeeld ASO en BSO.

We menen dat de minister hier een belangrijke rol kan en moet spelen. De uitvoering van de mogelijkheden van dit decreet moet in de scholen worden gestimuleerd. De leerlingen zelf moeten ervan in kennis worden gesteld. Er moet vorming worden georganiseerd voor alle betrokkenen : zowel de leerlingen zelf als de leerkrachten en directies.

Dit decreet schept slechts een kader. Het is aan de leerlingen om het uit te bouwen en zich in te werken. Ze moeten daarbij worden begeleid via vormingssessies, en ze moeten worden gesteund door gemotiveerde leerkrachten en directies. Inspraak uitbouwen en democratisch samenleven is geen gemakkelijksoplossing. Integendeel, er is veel energie en tijd voor nodig om dit op een zinnige en waardevolle manier te doen.

Het is daarom ook essentieel dat het voorstel van decreet houdende de subsidiëring van leerlingen- en studentenkoepelverenigingen eveneens vandaag wordt besproken. Voor de VLD is dit decreet een eerste stap naar een volwaardige inspraak en participatieregeling voor jongeren. Een evaluatie moet uitwijzen in welke mate alle onderwijsvormen hierin meestappen. Lukt dat niet, dan zal de VLD opnieuw pleiten voor een verplichting. Voor de VLD is onderwijs een emanciperend gegeven. Iedereen heeft vandaag in principe de kans, zelfs de plicht, om tot achttien jaar naar school te gaan. Toch is de uitstoot nog groot.

De VLD is van oordeel dat een meer democratische leefomgeving op school jongeren ook meer vertrouwen zal geven in de democratie en in hun

kans om deze democratie te vrijwaren van een failliet.

Een tweede stap moet volgens de VLD een aangepast inspraakmodel worden voor het basisonderwijs, dat wellicht veel meer klasgericht moet zijn. Een derde stap moet de link zijn naar de gemeentelijke jeugdraden en de plicht van lokale besturen om alle jongeren meer te betrekken bij het gemeentelijk beleid.

Ook dit heeft te maken met fundamentele rechten van kinderen. Zolang men kinderen als onmondig blijft beschouwen en zolang ook kinderen zichzelf niet als volwaardige leden van de samenleving beschouwen, is de kans groot dat hun rechten met de voeten worden getreden. Dit alles zegt natuurlijk veel over onze visie op kinderen. Het zegt ook veel over onze onwennigheid in contacten met kinderen. We zijn er blijkbaar nog altijd niet aan toe om jongeren als onze gelijken te beschouwen, alsof we hun benadering kunnen verwaarlozen terwijl we praten over de samenleving waarin vooral zij nog lang moeten leven.

Ten slotte wens ik iedereen te danken die op een constructieve manier heeft meegewerkt aan de totstandkoming van dit voorstel van decreet. Ik denk dan uiteraard aan de VSK, de KBS, de participanten aan debatten over inspraak en de leden van deze commissie. Het was een fijne ervaring om over de partijgrenzen heen samen te werken aan een voorstel, met als belangrijkste doelstelling het creëren van een democratischer leefwereld voor jongeren en – als gevolg daarvan – voor iedereen. Maar voor de VLD blijft dit een eerste stap op weg naar een vollediger en bewuster democratisch samenlevingsmodel. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik kan de visie van de vorige sprekers alleen maar volmondig bijtrede. Mijnheer Vanleenhove, u zei dat dit decreet in de media en in het onderwijs op applaus werd onthaald. Ik zou er met een kwinkslag aan kunnen toevoegen dat dit misschien komt omdat het een voorstel van decreet is.

Deze twee voorstellen van decreet zijn belangrijk. Er is terzake heel wat werk verricht, zowel in de werkgroep als in de commissie voor Onderwijs. Het is dan ook moeilijk om in de plenaire vergadering nog nieuwe accenten te leggen.

Van Dijck

Ik heb de volgende bedenkingen. Leerlingen verblijven, werken en studeren de helft van het jaar, ruim 180 dagen, in onze scholen. De school is dan ook, na het gezin, de plaats bij uitstek waar ze aanwezig zijn. Mijnheer de minister, u weet dat we vaak discussiëren over de opdracht van het onderwijs. Deze taak is zeer belangrijk. Leerlingen in het basisonderwijs en het middelbaar onderwijs moeten zich goed in hun vel voelen. Ze moeten zich goed voelen in de omgeving waarin ze functioneren, anders komen ze niet tot resultaten. Kinderen die niet graag naar school gaan, presteren niet. In het decreet over de scholierenparlementen wordt dan ook de term 'leefschool' gebruikt. De school is er niet alleen om te studeren, maar ook om te leven.

Essentieel daarbij is dat men zich betrokken kan voelen bij het gebeuren aldaar. Participeren is belangrijk. Het is een basisvoorwaarde om verantwoordelijkheid te kunnen dragen. Wie zich geroepen voelt om mee school te maken, vergroot ook zijn verantwoordelijkheidszin. Hij heeft dan het gevoel dat het zijn school is, dat hij er deel van uitmaakt.

Toch heb ik ook een negatieve bedenking, waarmee ik op dezelfde lijn zit als mevrouw Vanderpoorten. In hoeverre kunnen we alle scholieren hierbij betrekken? Wie zal in een grote school met om en bij de duizend leerlingen in het parlement zitten? Wie zal er het woord voeren en initiatieven nemen? De jongeren die van nature haantje de voorste zijn. De minder mondige of introverte leerlingen zullen ook nu uit de boot vallen. Het zal heel moeilijk zijn om daar een gepaste oplossing voor te bieden.

Naast dit kaderdecreet, dat de scholen zelf verder kunnen invullen, moeten het departement en de inspectiediensten erop toezien hoe het wordt toegepast. Daarbij moet worden getracht om er zoveel mogelijk scholieren bij te betrekken. We hebben er als decreetgever goed aan gedaan om geen keurslijf op te leggen, maar slechts minimumvoorwaarden op te stellen waarbinnen leerlingenparticipatie kan en moet worden georganiseerd.

Al bij al ben ik verheugd dat we op een constructieve wijze, over de fractiegrenzen heen, tot deze decreten zijn gekomen. De reden waarom men binnen de scholierenwereld tevreden is over het resultaat, schuilt ongetwijfeld voor een deel in het feit dat we voor één keer het voorbeeld hebben gegeven van hoe op democratische wijze, langs parle-

mentaire weg, zonder bekvechten en touwtrekken, toch resultaten kunnen worden geboekt. Toen ze ons in de Schelp de Pluchen Egels overhandigden, spraken, behalve de woorden van deze jongeren, hun fierheid en dankbaarheid voor het resultaat boekdelen.

Dit is een belangrijke eerste stap in de goede richting. Het is nu aan de scholen zelf. Mijnheer de minister, ik hoop dat u hen daarvoor de nodige steun zult geven, opdat het decreet mag worden tot wat we er allemaal van hopen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, wat valt er nog te zeggen nadat alle partijen die dit decreet mee hebben ingediend, het belang ervan hebben onderstreept. Ik kan me alleen maar aansluiten bij alles wat mijn voorgangers hebben gezegd, en zal slechts enkele bedenkingen maken ter aanvulling.

Leerlingenraden hebben een pedagogisch en educatief belang. Ze kunnen bijdragen tot burgerzin, democratische vorming, en verantwoordelijkheidsbesef. Ze passen in het belangrijke leerproces om als volwaardige burger te kunnen participeren in de samenleving. Men leert er luisteren, communiceren, overleggen, maar ook besluiten nemen en de gevolgen ervan dragen en verdedigen. Het belang van het vormende democratische proces in zulke leerlingenraden moet worden onderstreept.

Het is natuurlijk ook belangrijk dat de leerlingen deze raden niet als vrijblijvend, zwak en nietszeggend beschouwen. Daarom moeten ze echte bevoegdheden krijgen. Pas dan kan men ook leren verantwoordelijkheden dragen. Echte bevoegdheden zijn nodig omdat het belangrijk is – om een bepaalde partij te parafraseren – dat leerlingen graag naar school gaan.

Om leerlingen te motiveren om graag naar school te gaan, moet men echt invloed hebben op het schoolleven, de schoolomgeving, de schoolcultuur en alles wat ermee te maken heeft. Het zal een moeilijke maar belangrijke uitdaging zijn om de leerlingenraden en het democratisch proces dat men daardoor in de school wil binnenbrengen, vorm te geven binnen alle onderwijsvormen, namelijk ASO, TSO en BSO. Men moet het zodanig vormgeven dat niet alleen de mondigen en niet alleen degenen die zich al het meest geëmancipeerd weten in deze samenleving er deel van zullen uitmaken. Leerlingenraden kunnen bijdragen tot een

Sannen

cultuur- en mentaliteitswijziging, zowel bij leerlingen en leraren als bij directies. Maar laten we ons zelf niets wijsmaken : leerlingenraden zijn daartoe onvoldoende.

Men moet er ook op toezien dat leerlingenraden geen alibi worden voor de scholen om te stellen dat ze aandacht hebben voor democratische besluitvorming en dat ze de democratie op school hoog in het vaandel voeren.

Naast de leerlingenraden zal het ook belangrijk zijn dat er een inspraak- en democratiecultuur komt die initiatieven kent in de zin van vormen van directe democratie. De traditionele participatiegedachte, die we al te gemakkelijk vertalen in een vorm van vertegenwoordigingsdemocratie, kunnen we niet zomaar in elke onderwijsvorm toepassen. Het is belangrijk dat men in bepaalde onderwijsvormen en omstandigheden naar nieuwe vormen van participatie op zoek gaat. Daarmee wil ik de participatiedemocratie die is gebaseerd op vertegenwoordiging, een beetje relativieren.

Leerlingenraden hebben een pedagogische en educatieve waarde, maar dat mag niet de motivatie zijn voor dit decreet. De motivatie van dit decreet, moet zijn dat we aan elke jongere het recht willen geven om mee de indeling, de kwaliteit en de vorm van zijn leven te helpen bepalen.

Leerlingen moeten zelf de inhoud en de thema's van deze leerlingenraden kunnen bepalen. Ik waarschuw ook een beetje voor een te grote educatieve inmenging. We moeten oppassen dat de educatieve inmenging in het proces van leerlingenraden niet te sterk wordt. Vandaar dat ik dit decreet zo goed vind. Het stipuleert duidelijk dat leraren en directies slechts deel kunnen uitmaken van de leerlingenaad op vraag van de leerlingen.

Door dit decreet wordt een recht aan leerlingen toegekend en wordt er een aanbod gedaan, maar het biedt geen garantie dat er overall leerlingenraden zullen ontstaan. Dit niet alleen omdat scholen dit niet wensen, maar ook dikwijls omdat leerlingen niet van dit recht willen gebruikmaken. De inzet van leerlingen in leerlingenraden is een probleem waar we niet blind voor mogen zijn. Een te beperkte groep van jongeren wil zich inzetten voor deze participatie en democratie in de scholen.

Vorming en motivatie aanscherpen, is essentieel. Vandaar het belang van het steunpunt dat door de minister wordt georganiseerd, maar ook het belang

van het andere decreet waarmee we studenten- en leerlingenkoepelverenigingen erkennen en subsidiëren. We geven hen de mogelijkheid mee te werken om de vorming en de motivatie aan te scherpen opdat scholen en leerlingen daadwerkelijk gebruik zouden maken van dit aanbod. (*Applaus*)

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, de Vlaamse regering heeft op 22 februari haar instemming betuigd met de twee voorstellen van decreet die thans ter discussie liggen. Ook ik kan ten volle het pleidooi onderschrijven dat de initiatiefnemers van deze decreten hier vandaag hebben gehouden en dat ertoe strekt enerzijds meer aandacht te verlenen aan een leerlingbetrokken onderwijs en waarbij men anderzijds zeer uitdrukkelijk de zorg voor het democratisch weefsel in onze samenleving vooropstelt.

De beide decreten beschouw ik veeleer als logische decreten. Dit betekent daarom geenszins dat ze minder noodzakelijk zouden zijn. Ze zijn logisch omdat ze de inspraak van de leerlingen regelen, een inspraak die de voorbije jaren toch sterk vanuit alle middens werd benadrukt. Ik verwijs terzake bijvoorbeeld naar het project 'Jouw school is onze school', dat in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting werd opgezet door het departement Onderwijs. Ze zijn ook logisch omdat ze echt beantwoorden aan een daadwerkelijke behoefte van jongeren om hun inspraak en betrokkenheid erkend te zien. We zetten met andere woorden nu de stap van een gunst naar een recht voor de jongeren.

De decretale erkenning van de leerlingen- en studentenkoepelverenigingen is eveneens een logisch gevolg van de goede werking van de bestaande organisaties. De jarenlange praktijk van de vereniging van Vlaamse studenten en – zeer recent – de aanzet tot de scholierenkoepel hebben er op gewezen dat er op zeer constructieve wijze vanuit onze jongeren zelf kan worden gewerkt.

Ik kan dus enkel met bijzonder genoegen vaststellen dat ook de jongeren zelf in de meest constructieve geest school willen maken. Deze voorstellen passen dan ook perfect in de beleidslijn 'participatie en democratisch burgerschap' die het departement Onderwijs voorstaat, waarnaar reeds werd verwezen in de eindtermen, die ook reeds ter sprake kwamen in de diverse uitgaven van Klasse en waaraan we ook reeds uitdrukking hebben gege-

Baldewijns

ven via de organisatie van de participatie voor ouders.

Belangrijk in dit perspectief is ook dat de inspraak van leerlingen en studenten eveneens wordt geregeld in de Vlaamse onderwijsraad, waar men telkens met twee afgevaardigden zal zijn vertegenwoordigd. Zoals reeds door de heer Sannen vermeld, voorziet het decreet ook in de organisatie van een steunpunt leerlingenparticipatie, waarin het overleg in en met de overheid zal worden gestructureerd. Een voorstel daartoe wordt thans opgesteld in samenwerking met de Koning Boudevijnstichting. Ik wens terzake ook te verwijzen naar de twee infopunten die zullen worden opgericht rond het basis- en secundair onderwijs en waar alle betrokkenen terecht zullen kunnen met al hun vragen omtrent de onderwijsregelgeving.

Samengevat zou ik willen stellen dat deze twee decreten met hun sterke onderbouw aantonen dat we deze voorbije regeerperiode een zeer grote stap vooruit hebben gezet op het vlak van samen school maken.

Ik dank dan ook de voorzitter en alle commissieleden voor de constructieve wijze die bij de bespreking in de commissie werd gehanteerd. Dit is slechts een eerste stap, maar dan wel een bijzonder belangrijke stap voor onze jongeren. (*Applaus*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Marleen Vanderpoorten, mevrouw Sonja Becq en de heren Gilbert Vanleenhove, André Van Nieuwkerke, Kris Van Dijck en Ludo Sannen houdende de leerlingenraden in het secundair onderwijs – 1277 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van mevrouw Vanderpoorten, mevrouw Becq en de heren Vanleenhove, Van Nieuwkerke, Van

Dijck en Sannen houdende de leerlingenraden in het secundair onderwijs.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

De bepalingen van dit decreet zijn van toepassing op het gewoon erkend, gefinancierd en gesubsidieerd secundair onderwijs.

– *Aangenomen.*

Artikel 3

Elke school, met name een pedagogisch geheel, waar secundair onderwijs wordt georganiseerd en die onder leiding staat van één directeur, kan een leerlingenraad oprichten. De oprichting van zo'n raad is verplicht wanneer ten minste een derde van de leerlingen van de betrokken school erom vraagt.

– *Aangenomen.*

Artikel 4

Een leerlingenraad is een door en uit de leerlingen verkozen adviesorgaan, met als doelstelling het bevorderen van de dialoog tussen leerlingen en directie, leerlingen en leerkrachten en leerlingen onderling, met het oog op optimale ontplooiingskansen voor alle leerlingen.

– *Aangenomen.*

Artikel 5

De leerlingenraad is niet verplicht een directie-raadslid of leerkracht op te nemen in de leerlingenraad.

Voorzitter

Begeleiding door de directie of een leerkracht kan op aanvraag van de leerlingenraad zelf.

– *Aangenomen.*

Artikel 6

De leerlingenraad heeft adviserende bevoegdheid ten aanzien van de directie voor alle aangelegenheden die de leerlingen rechtstreeks betreffen.

– *Aangenomen.*

Artikel 7

Aan de leerlingenraad wordt alle beschikbare informatie die leerlingen betreft, kenbaar gemaakt bij monde van de directie.

– *Aangenomen.*

Artikel 8

De directie verstrekt de nodige infrastructurele en administratieve ondersteuning aan de leerlingenraad.

– *Aangenomen.*

Artikel 9

Dit decreet treedt in werking op 1 september 1999.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Gilbert Vanleenhove, mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heren René Swinnen, Chris Vandenbroeke en Ludo Sannen houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen – 1278 (1998-1999) – Nrs. 1 tot 3

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heer Vanleenhove, mevrouw Vanderpoorten, de heren Swinnen, Vandenbroeke en Sannen houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Voor de toepassing van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan wordt verstaan onder :

- 1° koepelvereniging : een studentenkoepelvereniging of een leerlingenkoepelvereniging ;
- 2° studentenkoepelvereniging : de koepelvereniging van aan Vlaamse universiteiten en/of hogescholen verbonden plaatselijke studentenraden ;
- 3° leerlingenkoepelvereniging : de koepelvereniging van aan Vlaamse secundaire onderwijsinstellingen verbonden plaatselijke leerlingenraden ;
- 4° vorming : een qua onderwijsbeleid relevante opleiding en begeleiding van studenten en/of leerlingen van ten minste drie uur en voor ten minste tien deelnemers ;

Voorzitter

5° leerlingen : personen, ingeschreven in het stamboek van een onderwijsinstelling voor secundair onderwijs die een gedeelte van de vakken of alle vakken volgen, gedurende het volledige schooljaar of een deel van het schooljaar ;

6° studenten : personen, ingeschreven in een instelling voor hoger onderwijs.

– *Aangenomen.*

Artikel 3

Onder de in dit decreet vastgelegde voorwaarden, verleent de Vlaamse regering subsidies aan studenten- en leerlingenkoepelverenigingen.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK II

Subsidiëringvoorwaarden

Artikel 4

Alleen koepelverenigingen, werkzaam voor en geleid door leerlingen en studenten aan onderwijsinstellingen, erkend door de Vlaamse Gemeenschap, komen in aanmerking voor de toepassing van dit decreet.

– *Aangenomen.*

Artikel 5

De koepelvereniging moet blijkens haar statuten tot doel hebben studenten en leerlingen vorming en ondersteuning te bieden, met het oog op participatie in de diverse inspraak- en beheersorganen op het gebied van onderwijs.

– *Aangenomen.*

Artikel 6

Uit de statuten en werking moet blijken dat de koepelvereniging de principes en de regels van de

democratie aanvaardt en tevens het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens en het Internationaal verdrag betreffende de Rechten van het Kind onderschrijft.

– *Aangenomen.*

Artikel 7

De koepelvereniging moet verder :

1° opgericht zijn op particulier initiatief in de vorm van een vereniging zonder winstgevend doel, overeenkomstig de wet van 27 juni 1921 ;

2° haar zetel hebben in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Op de zetel moeten in het Nederlands de nodige bewijsstukken en documenten waaruit blijkt dat aan de subsidiëringvoorwaarden is voldaan voorhanden zijn en ter beschikking gesteld worden voor onderzoek door de administratie ;

3° een boekhouding voeren volgens een model dat door de Vlaamse regering wordt goedgekeurd ;

4° jaarlijks een door de algemene vergadering goedgekeurd werkingsverslag bij de administratie indienen.

– *Aangenomen.*

Artikel 8

Inzake representativiteit voldoen de koepelverenigingen aan de volgende voorwaarden :

– studentenkoepelvereniging : overkoepelt ten minste tien studentenraden van een universiteit of hogeschool, uit ten minste tien verschillende studierichtingen en uit ten minste drie Vlaamse provincies met inbegrip van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad ;

– leerlingenkoepelvereniging : overkoepelt ten minste vijftig leerlingraden van een secundaire school uit ten minste vier Vlaamse provincies met inbegrip van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Alle onderwijsvormen dienen daarin vertegenwoordigd te zijn.

– *Aangenomen.*

Voorzitter– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK III

Subsidies

Artikel 13

Artikel 9

De subsidie wordt toegekend voor de werkingsuitgaven en de personeelsuitgaven en voor uitgaven inzake projecten.

De Vlaamse regering bepaalt de subsidiëringsnormen en -voorwaarden.

– *Aangenomen.*

In artikel 153, 1°, van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs II, gewijzigd door de decreten van 23 oktober 1991 en 8 juli 1996, wordt na littera f) het volgende toegevoegd :

"g) twee vaste en twee plaatsvervangende leden die de representatieve leerlingenkoepelverenigingen vertegenwoordigen ;

h) twee vaste en twee plaatsvervangende leden die de representatieve studentenkoepelverenigingen vertegenwoordigen."

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK IV

Rechten en plichten

Artikel 10

Artikel 14

Met het oog op de ondersteuning en vorming van leerlingen en studenten zorgen de gesubsidieerde koepelverenigingen voor :

- bijdragen in een kader- of ledenblad ;
- bijdragen in afzonderlijke publicaties, brochures of documentatie ;
- vormingsactiviteiten en initiatieven van deskundigheidsbevordering.

– *Aangenomen.*

In artikel 153, 1°, van hetzelfde decreet, gewijzigd door de decreten van 23 oktober 1991 en 8 juli 1996, wordt het woord "zevenendertig" telkens vervangen door het woord "éénveertig".

– *Aangenomen.*

Artikel 15

Artikel 11

Op verzoek van de Vlaamse regering werkt de gesubsidieerde koepelvereniging mee aan onderzoeken, gericht op deelname aan of evaluatie van het participatiebeleid inzake onderwijs.

– *Aangenomen.*

In artikel 153, 1°, van hetzelfde decreet, gewijzigd door de decreten van 23 oktober 1991 en 8 juli 1996, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt :

"De kandidaat-vertegenwoordigers van de inrichtende machten, het personeel, de ouderverenigingen en de studenten- en leerlingenkoepelverenigingen worden voorgedragen door de desbetreffende representatieve organisaties van inrichtende machten, vakorganisaties, ouderverenigingen en studenten- en leerlingenkoepelverenigingen. De vertegenwoordigers van de sociale en economische organisaties worden voorgedragen door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen."

Artikel 12

Op verzoek van de Vlaamse regering brengt de koepelvereniging advies uit.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 16

De onder dit decreet erkende koepelverenigingen hebben een volledig informatierecht. De Vlaamse regering bezorgt de koepelvereniging alle documenten die zij nodig heeft voor haar werking.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK V

Controle en sancties

Artikel 17

Onverminderd de controle, zoals bepaald bij de wetten op de rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991, inzonderheid de artikelen 55 tot 58, oefenen de bevoegde verificatiediensten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Onderwijs, het toezicht en de controle uit op de aanwending van de subsidies door de koepelverenigingen.

– *Aangenomen.*

Artikel 18

De ten onrechte verkregen subsidies of subsidies die niet correct werden aangewend, worden na een procedure, vastgelegd door de Vlaamse regering, door het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Onderwijs teruggevorderd van de betrokken koepelverenigingen.

Een terugvordering verjaart na verloop van één jaar, te rekenen vanaf 1 januari volgend op de betalingsdatum, tenzij de terugbetaling binnen die termijn werd gevraagd.

In afwijking van het tweede lid is de verjaringstermijn dertig jaar in geval van valse verklaringen die de berekening van de subsidies beïnvloed hebben.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK VI

Inwerkingtreding

Artikel 19

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2000.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Johan Malcorps, Leonard Quintelier, Arnold Van Aperen en Bruno Tobback en mevrouw Gerda Raskin betreffende de milieubeleidsvereenkomst afgedankte voertuigen – 1307 (1998-1999) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van de heren Malcorps, Quintelier, Van Aperen en Tobback en mevrouw Raskin betreffende de milieubeleidsvereenkomst afgedankte voertuigen dat luidt als volgt :

Het Vlaams Parlement,

- overwegende dat in ons land jaarlijks zo'n 400.000 wagens buiten gebruik worden gesteld, wat overeenkomt met om en bij de 400.000 ton aan autowrakken ;
- overwegende dat autowrakken tal van gevaarlijke afvalstoffen bevatten en zelfs voor 10 % dienen beschouwd te worden als gevaarlijk industrieel afval, en dat op dit ogenblik jaarlijks nog altijd tussen de 100.000 en 150.000 ton afval overblijft na het slopen en shredderen van afgedankte wagens ;
- gelet op de aanzienlijke mogelijkheden die bestaan voor het hergebruik van auto-onderdelen en voor de recyclage van materialen, en de inspanningen die ter zake nu al gedaan worden door een groot aantal autosloopbedrijven ;

Voorzitter

- gelet op het aanzienlijk potentieel aan arbeidsplaatsen dat kan gecreëerd worden bij een volwaardige uitbouw van de autodemontagesector, meer in het bijzonder voor laaggeschoolde werklozen ;
- gelet op de doelstellingen vervat in het ontwerp van Europese Richtlijn over "afgedankte voertuigen" ;
- gelet op de bezwaren geopperd in de adviezen van de MINA-Raad en de SERV bij het voorliggend ontwerp van Milieubeleidsovereenkomst ;
- neemt met voldoening kennis van het feit dat in het kader van de principes geformuleerd in het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer (VLAREA), een overeenkomst werd gesloten met de betrokken industriële sectoren, die ertoe strekt dat het merendeel van de afgedankte voertuigen op termijn zal worden teruggenomen en op verantwoorde wijze zal verwerkt worden ;
- vraagt de Vlaamse regering, en meer in het bijzonder de minister bevoegd voor leefmilieu, in aanvulling op deze milieubeleidsovereenkomst :
 - 1° de doelstellingen inzake verwerking af te stemmen op de praktijk in de ons omringende landen en de bepalingen van het ontwerp van Europese richtlijn als een ondergrens en niet als een bovengrens te beschouwen ;
 - 2° alle noodzakelijke maatregelen te nemen (onder meer op het vlak van de storthellingen en het toezicht op de stortvoorwaarden) om het storten van shredderafval zo snel mogelijk af te bouwen ;
 - 3° de voorwaarden waaraan de demontage van autowrakken moet voldoen, als vastgelegd in de code van goede praktijk, zo éénduidig mogelijk te bepalen, zodat hergebruik van onderdelen en een hoogwaardige recyclage van materialen steeds voorrang krijgen boven vormen van thermische verwerking ;
 - 4° na één jaar werking aan het Vlaams Parlement verslag uit te brengen over de bereikte resultaten, zowel op het vlak van leefmilieu als inzake tewerkstelling voor laaggeschoolden in de sector ;

5° na één jaar werking duidelijkheid te creëren over de verantwoordelijkheid die wordt opgenomen door het beheersorganisme voorzien in de overeenkomst, onder meer wat de financiering van volwaardige afzetmogelijkheden van onderdelen en materialen betreft ;

6° er nauwlettend op toe te zien dat bij de uitvoering van de overeenkomst de producentenverantwoordelijkheid als bedoeld in het VLAREA, strikt wordt toegepast en dat de kosten niet worden afgewenteld op de automobilisten ;

7° er samen met de sector en de federale overheid op toe te zien dat de terugnameplicht voor de sector niet op grote schaal kan worden ontweken, door de uitvoer en het dumpen van afgedankte voertuigen in het buitenland (bv. in Afrika).

De bespreking is geopend.

De heer Desmet, verslaggever, verwijst naar het verslag.

Mevrouw Raskin heeft het woord.

Mevrouw Gerda Raskin (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, als enige nog aanwezige indiener zal ik dit voorstel van resolutie kort toelichten. Het voorstel kwam tot stand als een gevolg van de milieubeleidsovereenkomst over afgedankte voertuigen die werd afgesloten met de sector. De commissieleden vonden dat een aantal aanvullingen op de overeenkomst nuttig waren. We hebben die in een voorstel van resolutie geformuleerd, omdat we de uitvoering van de milieubeleidsovereenkomst niet nodeloos wilden vertragen via amendementen.

Ik zal een paar belangrijke puntjes van het voorstel toelichten. We beschouwen de bepalingen van het ontwerp van Europese richtlijn als ondergrens. Vlaanderen kan niet tevreden zijn met die bepalingen. Met onze doelstellingen streven we naar meer en beter.

We vragen een zo eenduidig mogelijke bepaling over de voorwaarden waaraan de demontage van autowrakken moet voldoen.

Na één jaar werken hebben we ook twee vragen aan de regering. We vragen een verslag over de resultaten zowel op het vlak van leefmilieu als van tewerkstelling van laaggeschoolden. We willen ook dat duidelijk wordt wat de verantwoordelijkheid

Raskin

inhoudt van het beheersorgaan inzake het financieren van volwaardige afzetmogelijkheden voor onderdelen en materialen.

Ten slotte vragen we dat de sector, de Vlaamse regering, en de federale overheid erop toezien dat de terugnameplicht voor de sector niet op grote schaal kan worden ontweken. We zijn ons er immers van bewust dat autowrakken anders massaal zouden worden uitgevoerd en gedumpt in het buitenland. We dragen echter de verantwoordelijkheid.

We zullen uiteraard morgen voor dit voorstel van resolutie stemmen, samen met de andere partijen die het hebben ondertekend. *((Applaus))*

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(Neen)

De bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 9.30 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 18.26 uur.*
